

วท 1727

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

หงษ์สา ดวงจันทร์โชติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(อาจารย์ ดร.ศักดิ์พงษ์ หอมหวล)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ตีเมืองซ้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัย : หงษ์สา ดวงจันทร์โชติ   ปริญญญา : ค.ค. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง   อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล   อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมี
วิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาผลของ
การใช้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียน
ระดับประถมศึกษา ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 56 คน จาก 13 โรงเรียน
และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 86 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม
และใช้เครื่องมือแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่คอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 27 คน ด้วยรูปแบบการเรียนกับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่คอนกลาง
จำนวน 5 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 78 คน ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่คอนกลาง
อำเภอโกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 5 โรงเรียน
นักเรียน จำนวน 117 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ t-test (Dependent
Samples) และ ค่า t-test (One Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณมี 7 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและเป้าหมายของรูปแบบการเรียนการสอน (2) วัตถุประสงค์ (3) การจัดกิจกรรม ประสพการณ์การเรียนรู้ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ระยะ 7 ขั้นตอน คือ ระยะก่อนอ่าน มี 2 ขั้นตอน ระยะขณะอ่าน มี 3 ขั้นตอน และระยะหลังอ่าน มี 2 ขั้นตอน (4) บทบาทครู (5) บทบาทนักเรียน (6) บรรยากาศการเรียนรู้ (7) การวัดผลประเมินผล ผลการทดสอบก่อนและ หลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งโดยรวมและรายโรงเรียน

TITLE: Development of an Instructional Model of Thai Critical Reading
Through Knowledge Management of Primary Education Students

AUTHOR: Hongsa Dongjunchote   **DEGREE:** Ed. D. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS: Asst. Prof. Dr.Poosit Boonthongthoeng   Major Advisor
Dr. Sakpong Homhuan   Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The research aimed to: 1) develop an instructional model of Thai critical reading through knowledge management of primary education students; and 2) study the efficiency of the instructional model of Thai critical reading through knowledge management of primary education students. The research employed the mixed methodology of quantitative research and qualitative research. The research was divided into 3 phases. Phase 1 dealt with the study of baseline data. The sample comprised 56 teachers in the Thai learning strand, obtained through purposive sampling from 13 schools, and 86 sixth grade students, obtained through simple random sampling. The collection of data employed focus group discussion, a questionnaire for teachers, and a student learning behavior observation form. Phase 2 dealt with the development of the instructional model. The sample comprised 27 sixth grade students from Wangyawkhaowraidonklang Educational Quality Development Center, Kosumpisai District, Maha Sarakham Province, Maha Sarakham Office of primary Education Service Area 3, obtained through purposive sampling. The collection of data employed the instructional model of Thai critical reading through knowledge management of primary education students, the handbook for the instructional model, learning organization plans, and a reading test. Phase 3 dealt with the study of the results of implementation of the instructional model. The sample comprised 78 sixth grade students, purposively sampled from 5 schools under Wangyawkhaowraidonklang Educational Quality Development Center, Maha Sarakham Office of primary Education Service Area 3. The collection of data

employed the Thai critical reading test. The statistics used in the analysis of data consisted of the mean, percentage and standard deviation. The hypothesis testing employed t-test (dependent samples) and t-test (one sample).

The results are as follows:

1. Regarding the problems of organizing instruction, the study of the state of instruction revealed the following: the teachers needed knowledge and ability in teaching critical reading in the high level; and on the aspect of organizing instruction, the teachers needed to organize learning activities in the high level. Regarding the students, on the aspect of substance/ learning skill, the students needed cognizance of critical reading skill, having read the content of the reading text that nurtures the development of critical reading ability, in the high level; and they needed to learn from the learning source in the highest level. On the aspect of activities/ learning experience, the students needed to learn independently from the learning source and various activities according to their needs and interest in the highest level.

2. Regarding the development of the instructional model of Thai critical reading through knowledge management of primary education students, the author followed the principles, and the instructional model developed consisted of 7 components: (1) principles and goals of the instructional model, (2) substances/ skills needed for critical reading development, (3) learning activity and experience organization, (4) the teacher's roles, (5) the student's roles, (6) the learning atmosphere, and (7) measurement and evaluation. There were 3 stages and 7 steps of instructional activity organization as follows: the pre-reading stage had 2 steps, the reading stage had 3 steps, and the post-reading stage had 2 steps. The pretest and posttest of learning with the model developed revealed that the score after learning was higher than before learning with statistical significance at the .05 level. The posttest score was higher than the preset 80 criterion with statistical significance at the .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความดูแลเอาใจใส่ การให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทอง และอาจารย์ ดร.ศักดิ์พงษ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ ที่ให้ความรัก ความเมตตา ให้คำแนะนำในการเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง คณบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รองศาสตราจารย์ ดร. นิรุติ ถึงนาค รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการมหาวิทยาลัย อาจารย์ ดร. สมปอง ศรีภักดิ์ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อาจารย์ ดร. ไพศาล วรคำ อาจารย์ภาควิชาวัดผลและประเมินผล

รองศาสตราจารย์ สมนึก ภัททิยธนี อาจารย์ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลาด จันทรมบัติ อาจารย์ภาควิชา

การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ในรุ่นทุกคน ขอขอบพระคุณนายบุญเย็น โห้วสงคราม ผู้อำนวยการ โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์ คณะผู้บริหาร โรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพวังยาวเขาวไร่ ดอนกลาง คณะครูผู้ร่วมวิจัยทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย และขอขอบใจนักเรียนระดับประถมศึกษาทุกคนที่มีส่วนร่วมให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณนายบุญศรี ไชยบุคคี ที่ช่วยเหลือด้านตรวจสอบและพิสูจน์อักษร ขอขอบใจ นายณัฐพล สิ้นฐบัว นายวุฒิไกร ดวงจันทร์โชติ ที่อำนวยความสะดวกอื่นๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

หงษ์สา ดวงจันทร์โชติ

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ญ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฎ
สารบัญภาพภาคผนวก	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	8
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553	13
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	15
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอน	30
การเรียนการสอนภาษาไทย	52
รูปแบบการเรียนการสอน	57
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	80
การจัดการความรู้	95
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	113
กรอบแนวคิดการวิจัย	119

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	120
ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	120
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	127
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	147
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	155
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	155
ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	155
ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	155
ตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	175
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	178
สรุปผลการวิจัย	179
อภิปรายผล	179
ข้อเสนอแนะ	184
บรรณานุกรม	187
ภาคผนวก ก รูปแบบการเรียนการสอน และคู่มือรูปแบบการเรียนการสอน	198
ภาคผนวก ข เครื่องมือหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน	238
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	252
ภาคผนวก ง ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่ม	274
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	278
ประวัติผู้วิจัย	290

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	24
2	วิเคราะห์รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	74
3	สรุปผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	77
4	ความหมายของการจัดการความรู้	101
5	หลักการจัดการความรู้	105
6	จำนวนข้อสอบของแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้	125
7	การสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาขั้นตอนการเรียนการสอนอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา	131
8	ขั้นตอนการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ แสดงปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอน บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน	132
9	โครงสร้างแผนจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้	142
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และความต้องการ ในพัฒนา การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	158
11	แสดง สภาพ ปัจจุบัน ความต้องการ การจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน	159
12	ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา	161
13	ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ ...	170
14	ผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอน กับคู่มือรูปแบบ การเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ	172
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจากการ ทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน	173

16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปรียบเทียบคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน	174
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการเปรียบเทียบคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80	174
18	คะแนนเฉลี่ย และร้อยละของคะแนนที่ได้จากการ ทำแบบทดสอบก่อนเรียน การทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยกาจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา	175
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบทีและระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	176
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ ร้อยละ 80	176

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนืองระหว่างพฤติกรรม องค์ประกอบ ส่วนบุคคล และองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม	44
2	วิธีการปรับเปลี่ยนความรู้ใน 4 ลักษณะ	98
3	กรอบแนวคิดการวิจัย	119
4	ขั้นตอนการสังเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ	128
5	ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้	153
6	แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	154
7	การสังเคราะห์ทฤษฎีพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	163
8	รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา	169

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

1	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการเรียนการสอน	235
2	แสดงผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของคู่มือรูปแบบการเรียนการสอน ...	237
3	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา	255
4	แสดงผลผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหาของข้อสอบ	257
5	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (B) รายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา	259
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจากการทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน	261
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปรียบเทียบคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนสอน	263
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจากการทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์	265
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจากการทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนวังยาววิทยายน	267

- 10 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน
ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังจาน 269
- 11 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน
ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนบ้านทิพโสศ 270
- 12 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน
ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนบ้านบะหลวงหนองแวง 272

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1 ผู้วิจัยชี้แจงนำรูปแบบไปใช้	275
2 สรุปผลการใช้รูปแบบ	276
3 ร่วมกันสรุปผลการใช้รูปแบบ	277

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา เห็นคุณค่า และใช้ภาษาจนเกิดความชำนาญในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อไปใช้ในชีวิตจริงทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้ส่งสืบทอดมาสู่นุชนรุ่นหลัง เราจึงควรรักษาภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1-2) โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังทักษะการอ่านให้กับนักเรียน สร้างจิตสำนึกให้เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้จนสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล เพราะการอ่านที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การอ่านแล้วสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็นจึงควรปลูกฝังการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้คิดเป็นนิสัยเพื่อให้เกิดทักษะ โดยครูคอยชี้แนะวิธีที่ถูกต้องส่งเสริมให้ปฏิบัติจริง และพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือใน

การติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 30)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษาในปัจจุบันพบว่า ผู้เรียนขาดนิสัยรักการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน อ่านไม่คล่องทักษะด้านการอ่านไม่ดีพอ อ่านได้แต่ไม่เข้าใจความหมาย ไม่สามารถตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และไม่สามารถสรุปใจความหรือประเด็นสำคัญ ข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นได้ (บันลือ พลุกะวัน. 2546 : 1-2) ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบันยิ่งกว่าทุกสมัยที่ผ่านมา เพราะขณะนี้วิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้ามากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญในธุรกิจ การงานมากขึ้น จนสภาพสังคมกลายเป็นสังคมข่าวสาร (Information Society) ไปแล้ว เนื้อหาสาระทางวิชาการเป็นอันมากรวมทั้งข้อมูลต่างๆ ในชีวิตประจำวันจะต้องอาศัยการอ่าน จึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกันได้ถูกต้อง แม้จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร แต่ก็ไม่สามารถทดแทนการอ่านได้ ตรงกันข้ามคนยุคนี้กลับจะต้องอ่านเพิ่มขึ้นเสียอีก ฉะนั้นคนเราจำเป็นต้องมีทักษะการอ่าน กล่าวคือ ต้องอ่านได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพื่อแสวงหาความรู้ทั้งหลาย จนสามารถเข้าใจและติดตามการเปลี่ยนแปลง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น ได้ทัน เนื่องจากการอ่านเป็น “การเรียนรู้” และ “คนเราเมื่ออ่านมากก็ยิ่งมีความรู้มาก” นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าในสังคมปัจจุบันมีหนังสือ หรือเอกสาร ไว้เพื่อการอ่านมากมาย ดังปรากฏตามห้องสมุดทั่วไป ทั้งในสถาบัน การศึกษาและภายในชุมชนทุกแห่ง ผู้มีประสิทธิภาพในการอ่านสูงจึงได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์และ การบันเทิง เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิต จึงปรากฏว่าผู้ที่อ่านเก่ง และอ่านมากเป็นผู้ที่ได้เปรียบคนอื่น ๆ และมีชีวิตที่เจริญรุ่งเรือง ดังที่เบคอน (Francis Bacon)

กล่าวไว้ว่า “การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์” (Bacon ; อ้างถึงใน จีวรัตกษณ์ บุญยะกาญจน. 2545 : 12) เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญมาก ครูประถมศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการอ่านเป็นอย่างดี จึงจะสามารถจัด โปรแกรมการอ่านสำหรับเด็กให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดเอาไว้ในหลักสูตร และการอ่านเป็น กระบวนการทางสมอง ที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจ ความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้นๆ ไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ได้ ชีวิตของคนแต่ละคนย่อมต้องเกี่ยวข้องกับผูกพันกับสังคม คือ กลุ่มคนอย่าง หลีกเดี่ยวไม่ได้ ไม่มีใครที่จะอยู่ได้โดยปราศจากสังคมและการอยู่ร่วมกับคนอื่น ซึ่งจะต้องมี ความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความสนใจ เพื่อให้สังคมเกิดความ สงบสุขและพัฒนาไปข้างหน้าอย่างแท้จริง ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจึงเข้ามาเป็นส่วนสำคัญใน การเชื่อม โยงมนุษย์ทุกคนเข้าด้วยกัน การพบปะสื่อสารกันด้วยการสนทนาและอ่านข้อเขียน ของกันและกัน สำหรับสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมใหญ่ที่เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็ว การติดต่อกันโดยวิธีพบปะสนทนาย่อมเป็นไปได้ในวงจำกัด ดังนั้นการสื่อสารกัน โดย การอ่านจึงมีความสำคัญมาก นอกจากนั้นผู้อ่านจำนวนมากยังต้องการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ และความบันเทิงจากหนังสืออีกด้วย (วรรณิ โสมประยูร. 2553 : 127-128)

วิกฤตคนไทยกับการอ่านหนังสือสู่วาระแห่งชาติ ประเทศไทยมีผู้ที่ไม่อ่านหนังสือถึง 22.4 ล้านคนหรือเกือบ 40% ของประชากรทั้งประเทศ ด้วยเหตุผลว่าชอบดูโทรทัศน์ หรือฟัง วิทยุมากกว่า ขณะที่เด็กที่มีอายุ 10-14 ปี กว่า 60% ให้เหตุผลในการไม่อ่านหนังสือว่า เพราะไม่ ชอบ และไม่สนใจ ส่งผลให้สถิติการอ่านหนังสือของคนไทยเฉลี่ยเพียงปีละ 2 เล่ม ซึ่งนับว่าต่ำ มากๆ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสิงคโปร์ ที่มีสถิติการอ่านหนังสือปีละ 40-50 เล่ม ส่วนเวียดนาม มีสถิติการอ่านหนังสือปีละ 60 เล่ม จากเหตุดังกล่าวบ่งบอกให้เห็นว่า การอ่านหนังสือของคนไทยกำลังก้าวเข้าสู่ภาวะวิกฤติอย่างแท้จริง การเดินหน้าผลักดันให้ การอ่านหนังสือ จึงถูกหยิบยกให้เป็น วาระแห่งชาติ โดยมีสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่าย หนังสือแห่งประเทศไทย (ส.พ.จ.ท.) (The Publishers and Booksellers Association of Thailand) รับภาระหน้าที่ดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายขององค์กรต่างๆ อย่างเต็มที่ การผลักดันให้การอ่านหนังสือเป็นวาระแห่งชาติ ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กไทยสนใจการอ่านหนังสือ ขณะเดียวกันก็ต้องมียุทธศาสตร์ในการสนับสนุน และแก้ไขปัญหาการไม่อ่านหนังสือของ

เด็กไทยให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการพัฒนาหนังสือให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กในวัยต่างๆ การจัดทำรูปเล่มที่น่าสนใจ หรือแม้กระทั่งการจัดทำเป็น e-book เพื่อสร้างความแตกต่างและน่าสนใจตรงกับพฤติกรรมเด็กที่นิยมเรื่องของเกม โน โลยีในปัจจุบัน ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาจะพบว่า หนังสือกลุ่มเด็กและเยาวชน มีการพัฒนาและจัดพิมพ์ ออกมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันมีสัดส่วนมากกว่า 20% ของมูลค่าตลาดรวมหนังสือ และคาดว่าในอนาคต หนังสือกลุ่มเด็กและเยาวชนจะเติบโตและมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็น 20-25% ขณะที่การกระจายหนังสือให้เข้าถึงมือเด็กและเยาวชน การส่งเสริมให้หนังสือมีคุณภาพในราคาที่เหมาะสม การปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัย และจัดอุปสรรคต่อการอ่านหนังสือของเด็ก โดยเฉพาะเรื่องของเกม และสื่ออื่นๆ ที่ยากแก่การควบคุม ก็ล้วนมีความสำคัญและต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

กระทรวงศึกษาธิการเสนอคณะรัฐมนตรีให้ “การอ่าน” เป็นวาระแห่งชาติการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (กรม.) เรื่อง การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ โดยให้กำหนดวันที่ 2 เมษายน เป็นวันรักการอ่าน พร้อมทั้งกำหนดให้ปี 2552-2561 เป็นปีทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ โดยใช้งบฯ ปกติของศร. และงบฯ จากแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2 พ.ศ. 2553-2556 จำนวนกว่า 2,000 ล้านบาท ทั้งนี้จะมีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านฯ เป็นกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม ผ่านยุทธศาสตร์การดำเนินงาน มี 3 ข้อ ประกอบด้วย 1.เพิ่มขีดความสามารถด้านการอ่าน 2.สร้างนิสัยรักการอ่าน และ 3.สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมแห่งการส่งเสริมการอ่าน เช่น รมรณรงค์อ่านฉลาดสินค้าอุปโภคบริโภค รมรณรงค์เด็กวัยเรียนสนใจอ่านมากขึ้น ในช่วงปิดเทอม แม้ว่าการอ่านจะมีความสำคัญและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ แต่ความสามารถของนักเรียนยังอยู่ในระดับเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่กรมสามัญศึกษา (2529 : 20) ได้สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการสอนภาษาไทยให้มีคุณภาพ และดำรงคุณค่าทางภาษาไทย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหลายเล่มพบว่า การจัดกิจกรรมการสอนอ่านในโรงเรียนทั่วไป นักเรียนจะต้องใช้ทักษะการอ่านประมาณร้อยละ 90 ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา (ลาวัญญ์ นิชรรัตน์. 2541 : 8) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ (Strany ; อ้างถึงใน ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์. 2547 : 1) และ (ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล. 2549 : 194) ที่กล่าวว่าในทุกวิชานักเรียนจะต้องใช้การอ่านไม่ว่าจะเป็นวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ถึงร้อยละ 80 – 90 รวมทั้งการอ่านยังเป็นทักษะที่ต้องนำไปใช้

ในการเรียนทุกๆ วิชา เพราะถ้าหากอ่านเรื่องราวในวิชานั้นๆ ไม่ได้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ยาก นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงจะมีผลสัมฤทธิ์สูงตามไปด้วย (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2528 : 10) ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้องได้รับการฝึกฝน ทักษะการอ่านอย่างเพียงพอ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่าง ทะลุ ปรุ โปรง เพื่อค้นหาความหมาย ข้อสมมุติฐาน เหตุผล และกลวิธีในการนำเสนอของผู้เขียน ผู้อ่านที่อ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ต้องพยายามเรียนรู้ว่าข้อเขียนนั้นสื่อความหมายและสร้างความสนใจอย่างไร ผู้เขียนเสนอประเด็นโต้แย้งและเหตุผลทั้งในลักษณะที่สามารถมองเห็นได้ อย่างชัดเจนและไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ที่จะเป็นผู้อ่านที่มีความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ นั้น ผู้อ่านต้องตั้งสมมุติฐานว่า การสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อเขียนหรือภาพวาด ล้วนเป็นสิ่งแทนการแสดงออกทั้งสิ้น ข้อเขียนทั้งหลายไม่ใช่สิ่งที่ถูกพูดถึง แต่มันคือตัวแทน ของสิ่งเราที่พูดถึงการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้อ่านวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึงการนำทักษะที่จำเป็นมาใช้ ในการวิเคราะห์และตีความเพื่อให้สามารถอยู่ในโลกที่เต็มไปด้วยการสื่อสารอันหลากหลายนี้ ได้อย่างฉลาด (Mickahail, n.d.)

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะการอ่านที่สามารถส่งผลให้ผู้อ่านอ่านเป็น หากได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะ ที่ต้องอาศัยการคิดวินิจฉัยและประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ ทำให้ตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด (กมล การกุศล. 2529 : 186) ได้อธิบายถึงความสำคัญ ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญเพราะทำให้ผู้อ่านรู้จักพินิจพิเคราะห์สาร สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ โดยเฉพาะในปัจจุบัน มีหนังสือที่ผลิตออกมามากมายอย่างรวดเร็ว ทำให้เราอ่านและพิจารณาใคร่ครวญเชื่อและ (ผกาศรี เย็นบุตร. 2542 : 235) กล่าวว่า งานเขียนบางชิ้นผู้เขียนอาจส่งสารมาไม่ตรงกับ ข้อเท็จจริง หากอ่านโดยไม่ไตร่ตรองใคร่ครวญ เชื่อและปฏิบัติตามย่อมนจะทำให้เกิดโทษได้ กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการทำงานของสายตากับสมอง เริ่มด้วยการรับภาพ จากตา สมองก็จะทำหน้าที่แปลความหมายโดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิมมาช่วยในการคิด พิจารณาตัดสินใจเรื่องี่อ่าน (ถัดดา ไชวพันธ์. 2542 : 22)

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์ พบว่า นักเรียนมีปัญหา ในการอ่าน ซึ่งมีสาเหตุหลายประการทั้งความพร้อมทางร่างกาย สติปัญญา สภาพแวดล้อมทาง บ้านและโรงเรียน นักเรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย บทเรียนไม่เร้าความสนใจ รวมทั้ง

ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนอ่าน โดยเฉพาะการสอนอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนไม่ควรสอนอ่าน เพียงการกวาดสายตาผ่านตัวอักษรหรือข้อความเท่านั้น เพราะการสอนอ่านเป็นกระบวนการในการค้นหาความหมายและความเข้าใจสัญลักษณ์ ทั้งที่เป็นตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น โดยการผสมผสานหลายทักษะเข้าด้วยกันเช่น ความรู้เรื่องคำ การวิเคราะห์ การตีความ ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เพราะการสื่อสารของมนุษย์เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เมื่อรับสารมาต้องมีการคิดพิจารณาก่อนจะถ่ายทอดสู่ผู้อื่น ดังนั้น กระบวนการอ่านจะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์เมื่อผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของผู้เขียน และนำความหมายนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ (ลาวัญย์ สังขพันธ์ และคณะ. 2549 : 12-14) จึงควรสอนอ่านเพื่อให้นักเรียนสามารถนำการอ่าน ไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยปรับปรุงการสอนให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ใช้สื่อจากเรื่องหรือข้อความที่ไม่มีในหนังสือเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยใช้สื่อใกล้ตัว ใช้เทคนิคการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน จากการประชุมครูผู้สอนภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามหนังสือที่ ศธ.142210/21 ลว. 13 พ.ค. 54 ได้มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยจากแบบสำรวจแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย พบว่า ร้อยละ 90 ของครูมีปัญหาในด้านการสอนอ่าน เพราะนักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญ สรุปเรื่อง คิด วิเคราะห์ได้ โรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นโรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์เป็นโรงเรียนขนาดกลางก็เป็นอีกโรงเรียนหนึ่งที่ประสบปัญหาด้านการอ่านเช่นกัน

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่เน้นการพัฒนากระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้เป็นฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งส่วนที่เป็นทักษะการปฏิบัติ ทักษะคิด ความรู้ ผ่านการจำแนก วิเคราะห์ จัดระเบียบความรู้ เพื่อสรรหา คัดเลือกจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่สารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสม และเชื้ออำนาจให้เกิดการแบ่งปันความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งขององค์กร เพื่อปรับปรุง เพิ่มขีดความสามารถเชิงการแข่งขันและให้ได้มุมมองในองค์กรมากขึ้น (ประพนธ์ ผาสุกย์. 2550 : 19-26), (นุรักษ์ ศิริมหาสาร และ พัดชา กวางทอง. 2552 : 13 – 24), (วิจารณ์ พานิช. 2552 : 75 - 79) การจัดการความรู้จึงเป็นกลยุทธ์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ซับซ้อนและกว้างขวาง รวมถึงการรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ การจัดการความรู้จึงเกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ (Knowledge sharing) ถ้าไม่มีการแบ่งปันความรู้

ความพยายามในการจัดการความรู้ก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ พฤติกรรมภายในองค์กร เช่น วัฒนธรรมและสังคม มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการความรู้ พลวัต วิธีปฏิบัติ มีผลต่อการแบ่งปันความรู้ ดังนั้นกิจกรรมเกี่ยวกับคน ได้แก่ การดึงดูดคนเก่งและดี การพัฒนาคน การติดตามความก้าวหน้าของคน และการดึงคนมีความรู้ความสามารถไว้ในองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร เพราะมีความเชื่อว่าจะช่วยสร้างคามมีชีวิตชีวาและความสำเร็จให้แก่ องค์กร การประเมิน “ต้นทุนทางปัญญา” (Intellectual capital) และผลสำเร็จของการประยุกต์ใช้ การจัดการความรู้เป็นดัชนีบอกว่า องค์กรมีการจัดการความรู้ได้อย่างได้ผลหรือไม่ที่จะทำให้คนได้รับความรู้ที่ต้องการภายในเวลาที่เหมาะสม รวมทั้งช่วยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อยกระดับความรู้และปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้การจัดการความรู้ไม่ใช่เครื่องมือที่จัดการกับตัวของความรู้โดยตรง แต่เป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีระหว่างกันได้ ประเวศ วะสี (บุญดี บุญญากิจ และคณะ. 2549 : 21 ; อ้างถึงใน ประเวศ วะสี. 2545 : 21)

การจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่เพิ่มมูลค่าหรือคุณค่าของสิ่งที่เรียนหรือลงมือปฏิบัติ โดยไม่ใช่เป็นเพียงการนำความรู้มาจัดการเท่านั้น แต่เป็นการเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ที่หลากหลาย โดยผู้ที่สามารถจัดการความรู้ได้ดีก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้รู้และผู้ปฏิบัติรวมไปถึงองค์กร อีกทั้งประโยชน์ที่แท้จริงไม่ใช่จำกัดอยู่ที่ผลของการกระทำขึ้นใดชิ้นหนึ่งแล้วจบอยู่ตรงนั้นแต่เป็นพลังที่มีชีวิต คือ ส่งผลต่อเนื่องได้และที่สำคัญก่อตัวเป็นผลที่ยิ่งใหญ่ได้ด้วยตนเอง (วิจารณ์ พานิช. 2548 : 23)

งานวิจัยของ (ฉลาด จันทรสุมบัติ. 2550) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน พบว่า ผลจากการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การดำเนินงาน การความรู้ควบคู่กับการพัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทสภาพท้องถิ่นการจัดการความรู้ขององค์กรหรือสถาบันการศึกษามีเป้าหมายหลักให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ปรับปรุงระดับความสัมพันธ์ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ รับผลประโยชน์ไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร และงานวิจัยของแก้วเวียง นำนาผล (แก้วเวียง นำนาผล. 2551) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวแบบการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า 1) ผู้บริหาร และครูมีภาวะผู้นำ 2) โรงเรียนมีบรรยากาศการทำงานเชิงบวก 3) มีผลลัพธ์สูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนใช้ตัวแบบการจัดการความรู้สูงกว่า

ก่อนการพัฒนา บรรยากาศเชิงบวก ครูมีความรับผิดชอบในการเรียนการสอนสูงขึ้น และ ผลลัพธ์ของผู้เรียนสูงขึ้น

การพัฒนาทักษะการอ่าน โดยการจัดการความรู้ของผู้เรียนนั้น ผู้สอนได้ใช้กิจกรรม ขั้นตอนการสอนอยู่ 7 ขั้นตอน เป็นการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างความรู้ให้แก่ตัวผู้เรียน และไม่ใช่ว่าเพียงแต่สร้างความรู้เท่านั้น ยังเป็นการที่จะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความรู้ที่ได้บูรณาการ ผสมผสานกับการใช้ชีวิตได้อย่างลงตัว ให้ผู้เรียนตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เห็นคุณค่าและความสำคัญ และช่วยกันเผยแพร่ความรู้เพื่อให้ชุมชน และตนเองมีส่วนร่วมในการช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรให้คงอยู่สืบถึงลูกหลาน

จากหลักการและเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ เป็นแนวทางสำคัญแนวทางหนึ่ง ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะฉะนั้นการพัฒนาการสอนอ่าน โดยการจัดการความรู้ จึงน่าจะเป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการจัดการความรู้มาใช้ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะอย่างไร
2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการ ความรู้ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดย การจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ผู้วิจัยได้วางขอบเขตการดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนระดับประถมศึกษา

1.1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 780 คน จาก 13 โรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 987 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 56 คน จาก 13 โรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 86 คน

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 227 คน จาก 13 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนกลางนุกุลวิทย์ อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 28 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตอนที่ 3 การศึกษาผลรูปแบบการสอน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขว้าไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 227 คน จำนวน 13 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขว้าไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 5 โรงเรียน โดยเลือกจากโรงเรียนที่ลักษณะดังนี้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษ ประกอบด้วย โรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์ โรงเรียนบ้านบะหลวหนองแวง โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน โรงเรียนบ้านวังจาน และโรงเรียนบ้านทิวโสศ จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 72 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของรูปแบบการจัดกิจกรรมด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 เนื้อหาจาก นิทาน เพลง โฆษณา ข่าว บทความ บทร้อยกรอง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอน โดยการจัดการความรู้

3.2 ตัวแปรตาม ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยการจัดการ

ความรู้

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาการวิจัยนี้ดำเนินการในปีการศึกษา เดือนพฤษภาคม ปีการศึกษา 2556 ถึง มีนาคม ปีการศึกษา 2557 รวมระยะเวลา 10 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบ (Model) หมายถึง แบบแผนหรือแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้
2. การจัดการความรู้ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดความรู้ที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ มีการแบ่งปันถ่ายทอด และรักษาองค์ความรู้ไว้ให้ได้ โดยวิธีการ/กระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการเก็บรักษาและถ่ายทอดความรู้นั้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการจัดการความรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสอน โดยใช้เนื้อหาจากนิทาน เพลง โฆษณาข่าว บทความ และบทร้อยกรอง ประกอบด้วยการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน
3. รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของผู้วิจัย ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 บังชี้ความรู้เดิม ขั้นที่ 2 เสริมหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 เข้าใจแล้วพัฒนา ขั้นที่ 4 นำพาแบ่งปันความรู้ ขั้นที่ 5 มุ่งสู่ประมวผล ขั้นที่ 6 คนเก่งสร้างผลงาน ขั้นที่ 7 นำหลักการขยายผล
4. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านบทความ อ่านข่าว อ่านนิทาน การจำแนกประเภทงานเขียน แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น อธิบายสำนวนภาษา ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน บอกแนวคิดที่ได้จากเรื่อง บอกอารมณ์ของผู้เขียน และสรุป ประเมินผลได้โดยการใช้แบบทดสอบ
5. คู่มือแนวปฏิบัติการจัดการความรู้ หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติตามกระบวนการของการจัดการความรู้เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ได้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้
  - 1.1 ระดับชั้นเรียน นักเรียนมีความสามารถในการจำแนกประเภทงานเขียน แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น อธิบายสำนวนภาษา ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน บอกแนวคิดที่ได้จาก เรื่อง บอกอารมณ์ของผู้เขียน และสรุปเรื่อง

1.2 ระดับโรงเรียน นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปบูรณาการในรายวิชา
อื่น ๆ

1.3 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ขยายผลการใช้รูปแบบการสอนไปยังครูผู้สอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้ครบทุกโรงเรียน

2. นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3. ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

โดยจัดการความรู้ ของนักเรียน สำหรับครูภาษาไทย ผู้บริหาร ผู้ที่สนใจในการพัฒนาการเรียน
การสอนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประมวลสิ่งที่
ค้นพบ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอน
4. การเรียนการสอนภาษาไทย
5. รูปแบบการเรียนการสอน
6. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
7. การจัดการความรู้
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 17 - 23) มาตรา 22 ระบุถึงการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า
ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
อีกทั้งมาตรา 23 ระบุว่า การจัดการศึกษาทั้งการจัดการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ
บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่
ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคม โลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ

สังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษานั้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สำหรับมาตราที่ 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ทักษะการบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

นอกจากนี้ในมาตราที่ 26 ก็ยังให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้

และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ยึดหลักนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีองค์ประกอบหลายประการ ในแต่ละองค์ประกอบมีนักวิชาการศึกษาได้ศึกษาไว้มากมาย ดังนี้

1. ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านประเพณีวัฒนธรรมโดยบันทึกไว้เป็นนวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติ ของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ คนไทยทุกคนจะต้องศึกษาและฝึกฝนจนเกิดทักษะ เพื่อใช้ติดต่อ สื่อสารระหว่างคนในชาติหรือชนชาติอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ข : 3-7. ; ทศนิยม สุภเมธี. 2538 : 2-3 และ วรรณิ โสมประยูร 2537 : 17 - 21) สรุปความสำคัญของภาษาไทย ดังนี้

1.1 ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรม แสดงความเป็นเอกราชของชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนทั้งชาติ ความเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ คนไทยทุกคนควรภูมิใจ หวงแหน และใช้ภาษาให้ถูกต้อง คล่องแคล่วสมกับเป็นคนไทย และช่วยกันดำรงรักษาให้คงอยู่อย่างมั่นคงตลอดไป

1.2 ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ผู้เขียนกับผู้อ่าน ทั้งการสื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการ และการใช้ภาษาทำความเข้าใจ เรื่องราว ความคิด ความรู้สึก กับผู้อื่นด้วยการฟัง การอ่าน และการดู

1.3 ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ผู้ที่มีทักษะทางภาษาไทยดี ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จะเป็นพื้นฐานช่วยเสริมความคิด วิจารณญาณ อีกทั้งเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้สามารถศึกษาเล่าเรียนวิทยาการต่าง ๆ บรรพบุรุษใช้ภาษาในการบันทึกบอกเล่าความรู้ และประสบการณ์อันมีคุณค่าในอดีต ให้ชนรุ่นหลังได้แสวงหาความรู้และ

ประสบการณ์ จากบุคคล จากแหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยใช้ภาษาช่วยพัฒนาสติปัญญา กระบวนการคิด วิเคราะห์ การวิจารณ์จนเกิดเป็นความรู้ใหม่ นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือในการรับและถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม ที่พึงประสงค์จากคนรุ่นก่อนและจากสังคม เพื่อปลูกฝังและหล่อหลอมให้เป็นผู้มีคุณลักษณะเหมาะสมตามที่สังคมคาดหวัง

1.4 ภาษาเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมอย่างสันติสุขสมาชิกในสังคมจะต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกันการใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตรงตามความหมายจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในสังคม และสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ

1.5 ภาษาเป็นเครื่องมือสร้างเอกภาพของชาติ สังคม เป็นปีกแผ่นมันคงและความเจริญรุ่งเรือง ประชาชนที่ได้รับการศึกษาดี มีความรู้ทางภาษาไทยดี เพื่อภาครัฐบาลจะสื่อความเข้าใจต่อประชาชนให้ทราบนโยบายต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจตรงกันและประชาชนก็จำเป็นต้องใช้ทักษะทางภาษารับทราบนโยบายและความเคลื่อนไหวต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความผูกพันเป็นเชื้อชาติเดียวกัน และเป็นพลังสำคัญทำให้คนไทยเกิดความปรองดอง และร่วมมือกันที่จะพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้ามันคงต่อไป

1.6 ภาษาเป็นศิลปะ เป็นเครื่องมือช่วยจรรโลงใจ ให้เกิดความไพเราะเพื่อใช้ในวรรณคดี และวรรณกรรม รวมทั้งบทร้องเล่น ปริศนาคำทาย เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน บทประพันธ์ต่างๆ ได้เรียบเรียงภาษาล้อคำอย่างประณีต ไพเราะ มีคติสอนใจ ช่วยให้เกิดความจรรโลงใจ มีสุขภาพจิตดี เกิดความคิดสร้างสรรค์และสังคมไทยดำรงอยู่อย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้ คนไทยทุกคนควรรักษาไว้และพยายามสืบทอดกันต่อไปยังคนรุ่นหลัง

1.7 ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ อาชีพทุกอาชีพในเมืองไทยต้องอาศัยภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการและการติดต่อประสานงานและบางอาชีพต้องใช้ผู้มีความสามารถพิเศษทางภาษา เช่น นักเรียน ผู้ประกาศทางวิทยุ โทรทัศน์ ทนายความ นักร้อง นักพูดและครู

1.8 ภาษาเป็นวิทยาศาสตร์ วิชาที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับภาษา เรียกว่า “ภาษาศาสตร์” (Linguistics) นั้น เป็นวิชาที่ศึกษาภาษาในแง่ต่างๆ โดยอาศัยหลักทางวิทยาศาสตร์ เช่น การฟัง การสังเกตหน่วยเสียง ระบบเสียง และ โครงสร้างของระบบเสียง

แล้วบันทึกเสียงต่างๆไว้ วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล เสร็จแล้วจึงแถลง ผลวิจัยนั้นจัดกลุ่มเสียง เป็นเสียงระเบิด เสียงสอดแทรก เสียงนาสิก เป็นต้น ดังนั้น นักภาษาศาสตร์ จึงรู้หน่วยเสียง โครงสร้างของระบบเสียงลักษณะของเสียงและอื่นๆ จากการทำนายผลการวิเคราะห์วิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาตามแนวแนววิทยาศาสตร์

1.9 ความหมายในภาษา 3 อย่าง คือ

1.9.1 ความหมายที่แทนรูปธรรม เช่น คน สัตว์ ต้นไม้

1.9.2 ความหมายที่แทนนามธรรม เช่น ร้อนหนาว สวยงาม

1.9.3 ความหมายของคำที่มีบริบทหรือตำแหน่งบังคับ เช่น “ฉัน” ถ้าอยู่ ตำแหน่งต่างกัน จะมีความหมายต่างกัน นายแดง ได้ยินเสียงไก่ขันทุกเช้ามีด การขันต่อเป็นการพนันซึ่งได้เสียกัน โดยวิธีต่อรอง ละครไปมีเรื่องราวน่าขบขันมากกว่าละครชาติรี ฉันเป็นภาษาในสำเนียงที่มีอยู่ทั่วไป

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ใช้ในการสื่อสารร่วมกันเพื่อให้บรรลุความต้องการ เป้าหมายในการใช้ในการสื่อสารการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย หากนักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยมีความตั้งใจเรียนและสนใจเรียน ก็จะเรียนโดยมีจุดหมายปลายทาง การเรียนการสอนก็จะได้ผลดียิ่งขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 8-11) ได้ศึกษาไว้ว่า ภาษาไทย เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นภาษาประจำชาติ เป็นความมั่นคงของชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษสร้างไว้ เพื่อแสดงว่าเราเป็นชาติที่ยิ่งใหญ่มีวัฒนธรรมมาตั้งแต่โบราณกาล เป็นเครื่องผูกพันให้คนไทยรู้สึกเป็นพวกเดียวกันอย่างแน่นแฟ้น เป็นเครื่องมือในการสร้างเอกภาพของชาติ เป็นพลังสำคัญทำให้คนไทยเกิดความปรองดองและร่วมมือกันที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ครูจึงควรช่วยกันปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญจนเกิดความรู้สึกรักหวงแหน รักษาและใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามระเบียบและความงดงามของภาษา ความสำคัญของภาษาไทยจำแนกได้ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นชาติไทย คนไทยทุกคนจะต้องดำรงรักษาไว้ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ได้พระราชทานแก่ผู้เข้าประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตอนหนึ่งว่า “ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ. ประเทศไทยนั้นมีภาษาไทยของเราเอง ซึ่งต้อง

วางแผน.เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองตั้งแต่ครั้งโบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้”

2. ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับคนไทย เป็นการสื่อสารระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และตัวสาร ดังนั้น ภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคน

3. ภาษาไทยเกิดจากการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ที่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทางสังคม ศิลปะ วัฒนธรรม เป็นต้น

4. ภาษาเป็นวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรม ภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาเป็นช่วง เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารในสังคมมนุษย์

5. ภาษาเป็นเครื่องแสดงความเจริญของชาติ เพราะมีการเปลี่ยนแปลง และการแลกเปลี่ยนกันระหว่างภาษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเสมอ ทั้งทางการเมืองและประวัติศาสตร์ การปะปนทางเชื้อชาติ เศรษฐกิจและการค้า การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น ดังนั้นถ้าคนไทยไม่ช่วยกันรักษาระบบแบบแผนและลักษณะของภาษาไทยไว้ภาษาก็จะเสื่อมลง อาจมีการนำเอาระบบแบบแผนและลักษณะภาษาอื่นมาใช้แทนมากขึ้น

6. ภาษาเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะการศึกษาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ (Linguistics) ต้องอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผล เช่น การฟัง การสังเกตหน่วยเสียง ระบบเสียง โครงสร้างของระบบเสียง เป็นต้น

7. ภาษาเป็นศิลปะ เช่น การเปล่งคำทำให้เกิดความไพเราะ การเปลี่ยนอักษรตามความต้องการของกวี เพื่อเร้าใจผู้อ่านให้เกิดอารมณ์ร่วมหรือคล้อยตาม

8. ภาษามีความหมาย ความหมายเป็นรูปธรรม เป็นนามธรรม ความหมายตามบริบทหรือตำแหน่งตัวบังคับ เช่น คน สัตว์ สวย หนาว ขำขัน ไก่ขัน ดื่มน้ำจากขัน เป็นต้น

9. สังคมเป็นตัวกำหนดภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับความนิยมของคนในชาติ ทำให้เกิดความแตกต่างทั้งเสียงและความหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1) สรุป ความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และ

สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การ เรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

สรุปได้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทย เราทุกคนจึงต้อง ทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ทางภาษา หมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดทักษะทุก ๆ ด้าน เพื่อนำไปใช้ในการ สื่อสาร การเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน สร้างความ เป็นเอกภาพของชาติ เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2. ธรรมชาติของภาษาไทย

กรมวิชาการ (2545 : 1) ระบุธรรมชาติภาษาว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และตรงจุดมุ่งหมายในการแสดงความคิด ความรู้สึก และความ ต้องการ คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วย รูปพยางค์เสียงสระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษา ประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็น ข้อความ นอกจากนั้นคำภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมแก่ กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของ กลุ่มคน ตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความ ชำนาญไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียนการพูด การฟังและการสื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่ว มี วิจารณ์ญาณและมีคุณธรรม

3. วิสัยทัศน์การเรียนการสอนภาษาไทย

กรมวิชาการ (2545 : 7) กำหนดวิสัยทัศน์ ว่าภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสาร ของคนในชาติ ใช้ทำความเข้าใจกันและใช้ภาษาประกอบกิจการงานทั้งส่วนตน ครอบครัว และ กิจกรรมในสังคมและประเทศชาติ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวอดีต จนถึงปัจจุบันและยังเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทย จึงต้องสอน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และสอนภาษาไทยให้คนรักการอ่าน การเขียน ที่จะแสวงหาความรู้ และประสบการณ์บันทึกความรู้และข้อมูลข่าวสาร ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องในฐานะเป็น วัฒนธรรมทางภาษา ให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชม ซาบซึ้ง ภูมิใจในภาษาไทย เห็นคุณค่าของ วรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่สร้างสรรค์ผลงาน

ซึ่งเป็นส่วนสร้างเสริมความงดงามในชีวิตภาษาเป็นสื่อของความคิด ผู้เรียนที่มีภาษาใช้กว้างขวางมีประมวลคำในการใช้พูด ฟัง อ่าน เขียนมาก ผู้เรียนจะได้กว้างขวางลึกซึ้งและสร้างเสริมความชาญฉลาด สามารถคิดสร้างสรรค์ คิดวิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหาและวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ดังนั้น การสอนภาษาไทยจำเป็นต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียนขยายประมวลคำทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจ แก้ปัญหา วินิจฉัยเรื่องราวและส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยซึ่งจะช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษาให้เกิดความน่าเชื่อถือ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1-2) ได้ศึกษาไว้ว่า ภาษาไทย เป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

1. การอ่าน การอ่านออกเสียง คำ ประโยค บทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อวารรูปแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและการดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจ

4. หลักการใช้ภาษาไทย ศักยภาพและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งคติค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

4.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

5. คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 4) ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้อย่างถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ ส่วนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่าน ไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้ แผนภาพ โครงเรื่อง และแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัวกรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

3. พูดยุคแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุป จากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือ จากการฟังและดูจากโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดยุคตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พูดยุค รายงานหรือประเด็นสั้นๆ จากการฟัง การดู การสนทนา และพุด โนม้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟังการดู และการพุด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ส่วนวน คำพังเพย และสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิด และหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค คำภาษาถิ่นและคำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

5. เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

6. โครงสร้างเวลาเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 17-18) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ว่า กรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเวลาเรียน 160 ชั่วโมง/ปี จากทั้งหมด 1000
ชั่วโมง/ปี โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน
โดยมีเวลาเรียนไม่เกินวันละ 5 ชั่วโมง

7. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 2-3) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้
ภาษาไทยดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้
ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ
และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง
ความรู้ ความคิด และความรู้ในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การ
เปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยเป็นสมบัติ
ของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและ
วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาใช้ในชีวิตจริง

8. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 13-14) ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สาระการอ่าน ดังตารางที่ 1 นี้

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์หัตถ์มาตรฐาน/ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	<p>การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการ์นต์ - คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - วัน เดือน ปีแบบไทย - ข้อความที่เป็นโวหารต่างๆ - สำนวนเปรียบเทียบ
	2. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร	การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
	3. อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องสั้น ๆ - นิทานและเพลงพื้นบ้าน
	4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	- บทความ
	5. อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - พระบรมราโชวาท - สารคดี - เรื่องสั้น - งานเขียนประเภทโน้มน้าว - บทโฆษณา - ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ <p>การอ่านเร็ว</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และปฏิบัติตาม	การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และปฏิบัติตาม - การใช้พจนานุกรม - การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันใน สังคม - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันใน โรงเรียน และการใช้สถานที่สาธารณะ ในชุมชนและท้องถิ่น
	7. อธิบายความหมายของข้อมูล จากการ อ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ	การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ
	8. อ่านหนังสือตามความสนใจ และ อธิบายคุณค่าที่ได้รับ	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและ เหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียน กำหนดร่วมกัน
	9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

จากตัวชี้วัดของสาระการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยการจัดการความรู้ คือ การอธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร
แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน สรุปเรื่อง หาแนวคิดของเรื่องได้ โดยใช้เนื้อหา
ที่อ่าน คือ นิทาน เพลง โฆษณาข่าว บทความ และบทร้อยกรอง

9. กระบวนการเรียนรู้ภาษาไทย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 170-172) ได้ศึกษาไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุ
ตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์จุดหมายของหลักสูตร และ
มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการ
จัดการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากผู้บอกความรู้เป็นผู้สนับสนุน
และเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน
2. คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ความสนใจ และวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน และชุมชน
3. จัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถเลือกจัดกระบวนการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้
  - 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ได้ปฏิบัติเหมือนการทำงานในชีวิตจริง รู้จักการวางแผน คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม
  - 3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการพัฒนาพฤติกรรมเพื่อให้งานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ให้เกิดการเรียนรู้กันและกัน ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ความเข้าใจจากการปฏิบัติงานไปใช้ในชีวิตประจำวัน และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
  - 3.3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด ผู้สอนต้องใช้คำพูดและวิธีการต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ปฏิบัติ ประเมินและพัฒนางานของตน โดยสอดแทรกคุณธรรมในกระบวนการคิดเพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างสันติ
  - 3.4 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยจัดกิจกรรมในห้องเรียน โรงเรียน และชุมชน เช่น การโต้วาที การเล่าเรื่อง การคัดลายมือ การเขียนบันทึกการอ่าน เป็นต้น
  - 3.5 การพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติและวัฒนธรรมใช้ภาษา เกิดความตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย โดยจัดควบคู่และสัมพันธ์กับทุกกิจกรรม
  - 3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการเรียนรู้เรื่องราวที่สะท้อนชีวิตในอดีต ปลูกฝังให้เกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพของภาษาไทย
  - 3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา ช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิตและศิลปะ

การใช้ภาษาของคนในท้องถิ่น โดยโรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาทางภาษา

กระบวนการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดการความรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ 7 ขั้นตอน

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 137-138) ได้ศึกษาไว้ว่า การวัดและการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป

การบูรณาการหรือการประสมประสานการวัดและประเมินผลกับการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน จะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านภาษา ผู้ปฏิบัติควรมีความเข้าใจหลักการของการเรียนรู้ภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานการดำเนินงาน ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน คู มีความสำคัญเท่าๆ กัน และมีความเกี่ยวเนื่องกัน ความก้าวหน้าของทักษะหนึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการทักษะอื่น ๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาเช่นเดียวกับทักษะการคิด และทักษะทางสังคม
3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนอย่างถูกต้อง ด้วยการฝึกฝนมิใช่การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่อย่างเดียว การเรียนการใช้ภาษาที่ประกอบด้วยไวยากรณ์ การสะกดคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเมื่อผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะทางภาษาของตน
4. ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาทางภาษาเช่นเดียวกัน แต่จะมีความเข้าใจ และวิธีการเรียนรู้แตกต่างกัน

5. ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด หลักสูตรที่ให้ความสำคัญให้ความเคารพ และเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังทางภาษา และความหลากหลายของภาษา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ที่ติดเกี่ยวกับตนเอง และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

11. แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 167-169) ได้ศึกษาไว้ว่า การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะต้องจัดให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน

เปลี่ยนแปลงไป ผู้เรียนต้องรู้วิธีเรียนให้ประสบผลสำเร็จ รู้วิธีแสวงหาความรู้ วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร ใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการอภิปราย รายงาน แสวงหาความรู้ เชื่อมโยงความรู้และ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ส่วนผู้สอนเปลี่ยนจากการบอก การบรรยาย เป็นการวางแผนให้ผู้เรียนทำ กิจกรรมให้วิธีการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เรียนรู้จากการปฏิบัติและสรุปองค์ความรู้ ประเมินและ ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ครูต้องวางตนให้ศิษย์ไว้วางใจ เป็นที่ปรึกษา รับฟังและรับรู้ ความรู้สึกนึกคิดของศิษย์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่เป็น อิศระแต่มีระเบียบวินัยในตนเอง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน อันเกิดจากผลสำเร็จในการเรียนรู้ของตน และผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ
2. การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้จากการบูรณาการสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้ง ครอบคลุมปัญหา และมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาของสังคม
3. การเรียนรู้จะต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องมีลีลาการเรียนรู้ (Learning styles) ของตน มีอิสระในการเรียนรู้ อย่างมีความรับผิดชอบสูง มีวินัยในตนเอง
4. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยการประมวล ข้อมูลความรู้จากประสบการณ์ต่างๆ มาวิเคราะห์ให้เป็นความรู้ใหม่ เพื่อนำความรู้ไปใช้ใน สถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ สื่อเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว นำมาสรุปผลสร้างความรู้ด้วยตนเอง
5. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เป็นการปลูกฝังคุณธรรมการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาทั้ง ทักษะทางสังคม และทักษะทางการทำงานที่ดี
6. การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในผลงาน เป็น การให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
7. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ลีลาการเรียนรู้ และความถนัด

ในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะรู้กระบวนการเรียนรู้จากการที่ผู้สอนเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เกิดการศึกษา วิเคราะห์ และสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ต่อไป

8. การเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ

อภิธานศัพท์

กระบวนการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านสร้างความหมายหรือพัฒนา การตีความ ระหว่างการอ่านผู้อ่านจะต้องรู้หัวข้อเรื่อง รู้จุดประสงค์ของการอ่าน มีความรู้ทางภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในหนังสือที่อ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมเป็นประสบการณ์ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน กระบวนการอ่านมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

1. การเตรียมการอ่าน ผู้อ่านจะต้องอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยจากสารบัญเรื่อง อ่านคำนำ ให้ทราบจุดมุ่งหมายของหนังสือ ตั้งจุดประสงค์ของการอ่านจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่านเพื่อหาความรู้ วางแผนการอ่าน โดยอ่านหนังสือตอนใดตอนหนึ่งว่าความยากง่ายอย่างไร หนังสือมีความยากมากน้อยเพียงใด รูปแบบของหนังสือเป็นอย่างไร เหมาะกับผู้อ่านประเภทใด เดาความเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เตรียมสมุด ดินสอ สำหรับจดบันทึกข้อความหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญขณะอ่าน

2. การอ่าน ผู้อ่านจะอ่านหนังสือให้ตลอดเล่มหรือเฉพาะตอนที่ต้องการอ่าน ขณะอ่านผู้อ่านจะใช้ความรู้จากการอ่านคำ ความหมายของคำมาใช้ในการอ่าน รวมทั้งการรู้จักแบ่งวรรคตอนด้วย การอ่านเร็วจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดีกว่าผู้อ่านช้า ซึ่งจะสะกดคำอ่านหรืออ่านย้อนไปย้อนมา ผู้อ่านจะใช้บริบทหรือคำแวดล้อมช่วยในการตีความหมายของคำเพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน

3. การแสดงความคิดเห็น ผู้อ่านจะจดบันทึกข้อความที่มีความสำคัญ หรือเขียนแสดง ความคิดเห็น ตีความข้อความที่อ่าน อ่านซ้ำในตอนที่ไมเข้าใจเพื่อทำความเข้าใจให้ถูกต้อง ขยายความคิดจากการอ่าน จับคู่กับเพื่อนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกตจากเรื่องที่อ่าน ถ้าเป็นการอ่านบทกลอนจะต้องอ่านทำนองเสนาะต่างๆ เพื่อฟังเสียงการอ่านและเกิดจินตนาการ

4. การอ่านสำรวจ ผู้อ่านจะอ่านซ้ำโดยเลือกอ่านตอนใดตอนหนึ่ง ตรวจสอบคำ และภาษา ที่ใช้ สำรวจ โครงเรื่องของหนังสือเปรียบเทียบกับหนังสือที่อ่านกับหนังสือที่เคยอ่าน สำรวจและเชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องและการลำดับเรื่อง และสำรวจคำสำคัญที่ใช้ในหนังสือ

5. การขยายความคิด ผู้อ่านจะสะท้อนความเข้าใจในการอ่าน บันทึกข้อคิดเห็น คุณค่าของเรื่อง เชื่อมโยงเรื่องราวในเรื่องกับชีวิตจริง ความรู้ที่จากการอ่าน จัดทำโครงงาน หลักการอ่าน เช่น วาดภาพ เขียนบทละคร เขียนบันทึกรายงานการอ่าน อ่านเรื่องอื่นๆ ที่ผู้เขียน คนเดียวกันแต่ง อ่านเรื่องเพิ่มเติม เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่อ่าน เพื่อให้ได้ความรู้ที่ชัดเจนและ กว้างขวางขึ้น

วิจารณ์งาน

วิจารณ์งาน หมายถึง การใช้ความรู้ ความคิด ทำความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างมีเหตุผล การมีวิจารณ์งานต้องอาศัยประสบการณ์ในการพิจารณาตัดสินสารด้วยความ รอบคอบ และอย่างชาญฉลาดเป็นเหตุเป็นผล

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอน

แนวคิดในการเรียนรู้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการจัดการศึกษา และประโยชน์ต่อการออกแบบการการสอน ผู้สอนสามารถเลือกใช้ทฤษฎีต่างๆ เพื่อช่วยให้ การสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

Piaget เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิสที่สนใจค้นคว้าเกี่ยวกับเด็กและมีความเห็นเกี่ยวกับ เด็กว่า คือ ผู้ที่พยายามศึกษาสำรวจ โลกของตนเองทั้งนี้ เป็นวัตถุ และบุคคลจากการที่ได้มี โอกาสปะทะสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทำให้เด็กเกิดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ (ทิตนา แจมมณี. 2552 : 64-651) Piaget จึงได้ศึกษากระบวนการทางด้าน ความคิดของเด็ก ได้อธิบายว่าการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งมี พัฒนาการไปตามวัยต่างๆ และเป็นไปตามธรรมชาติการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาตามวัยไม่ ข้ามขั้น สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว (พรณี ชูทัย เจนจิต. 2550 : 67) Piaget อธิบายถึงสติปัญญาของเด็กจากแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (Cognition) พัฒนาการของเด็กโดยมีเป้าหมายคือ

1. ความสามารถอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม

2. ความสามารถที่จะคิดตั้งสมมุติฐานอย่างสมเหตุสมผล

3. ความสามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์และการแก้ปัญหา

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

(ทิตินา แชมมณี. 2552 : 66 อ้างถึงใน Lal and Lal. 1983 : 45-54)

1. พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่างๆ เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1.1 ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensorimotor period) เป็นขั้นพัฒนาการ

ในช่วงอายุ 0-2 ปี ความคิดของเด็กวัยนี้ขึ้นกับการรับรู้และการกระทำ และไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น

1.2 ขั้นการปฏิบัติการคิด (Preoperational period) เป็นพัฒนาการในช่วง 2-7 ปี ความคิดของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถใช้เหตุผลได้อย่างลึกซึ้ง แต่สามารถเรียนรู้และใช้สัญลักษณ์ได้ การใช้ภาษาแบ่งเป็นขั้นย่อยๆ 2 ขั้นคือ

1.2.1 ขั้นเกิดก่อนความคิดรวบยอด (Per-conceptual intellectual period)

เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 2-4 ปี

1.2.2 ขั้นการคิดด้วยความเข้าใจตนเอง (Intuitive thinking period)

เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 4-7 ปี

1.3 ขั้นคิดแบบรูปธรรม (Concrete operational period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 7-11 ปี เป็นขั้นที่การคิดของเด็กไม่ขึ้นอยู่กับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กสามารถสร้างภาพในใจ และสามารถคิดย้อนกลับได้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวเลขและสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น

1.4 ขั้นคิดแบบนามธรรม (Formal operational period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 11- 15 ปี เด็กสามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ และสามารถคิดตั้งสมมุติฐานและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้

2. ภาษาและกระบวนการคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่

3. กระบวนการทางสติปัญญามีลักษณะ ดังนี้

3.1 การซึมซับหรือการดูดซึม (Assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่างๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

3.2 การปรับและจัดระบบ (Accommodation) คือกระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบหรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

3.3 การเกิดความสมดุล (Equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ก็จะเกิดภาวะความสมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

พรณี ชูทัย เจนจิต (2550 : 75) สรุปการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ตามแนวคิด ของ Paiget ได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจของเด็กทุกคนจะเหมือนกันหมด หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ของพัฒนาการจะต้องเป็นไปตามนั้น กระโดดข้ามไม่ได้ แต่ช่วงอายุอาจจะต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องมาจากระดับสติปัญญาและสิ่งแวดล้อมตลอดจนวัฒนธรรมที่ผู้นั้นเกี่ยวข้องด้วย

2. องค์ประกอบที่สำคัญของพัฒนาการความรู้ความเข้าใจ คือ Interaction ระหว่าง maturation, experience, social Interaction และ equilibration

Maturation เป็นสภาพของการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ซึ่งเนื่องมาจากพัฒนาการ โดยที่มียีนส์เป็นตัวกำหนด เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลอันเป็นผลต่อพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ

Experience เป็นตัวแปรที่สองในกระบวนการของพัฒนาการ เด็กแต่ละคนมีประสบการณ์ต่างกัน จากประสบการณ์ที่ต่างกันทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ

Social Interaction จากประสบการณ์ที่ต่างกันทำให้ประสบการณ์ทางด้านสังคมต่างกันออกไปด้วย ในระยะแรกๆ ของชีวิต ถือว่าเด็กมีประสบการณ์แต่ยังไม่จัดว่าเป็นประสบการณ์ทางสังคม เพราะในช่วงนี้ระหว่างวัย preoperation เด็กยังมีลักษณะ “egocentrism” ภายหลัง 6-7 ปี จึงจะถือว่าเด็กมีประสบการณ์ทางสังคม ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้คนแต่ละคนแตกต่างกัน

Equilibration เป็นสภาพที่สมดุล เป็นสภาพที่แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความเข้าใจสามารถคิดทำและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นเกิดจากการที่เด็กมี Interaction กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา และการมีassimilate และ accommodate ควบคู่กันไป

องค์ประกอบทั้ง 4 อย่างนี้ก่อให้เกิดพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ เพียงสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมไม่ทำให้เกิด ดังนั้นความคิดเห็นของPiaget มิใช่เห็นว่า สติปัญญาของมนุษย์เป็นสิ่งติด

ตัวมาแต่กำเนิด (Inherited-nature) หรือเป็นสิ่งที่เนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม โดยการที่จัดประสบการณ์ให้ (guided-experience-nature) แต่จะต้องอาศัยซึ่งกันและกัน

การจัดการศึกษาและการสอนตามแนวคิดของPiaget (ทศนา แจมมณี, 2552 : 66) ได้สรุปหลักการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ในการพัฒนาเด็กควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ของเด็กให้เหมาะสมกับพัฒนาการนั้น ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อม หรือยากเกินพัฒนาการตามวัยของตน เพราะจะทำให้เด็กเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามวัยของตนสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงขั้นได้

1.2 เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกัน ถึงแม้อายุจะเท่ากัน แต่ระดับพัฒนาการอาจไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีอิสระที่จะเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของเขาไปตามระดับพัฒนาการของเขา

1.3 การสอนควรใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้เด็กเข้าใจลักษณะต่างๆ ได้ดีขึ้น แม้ในพัฒนาการช่วงการคิดแบบรูปธรรมเด็กจะสามารถสร้างภาพในใจได้ แต่การสอนที่ใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปแบบจะช่วยให้เด็กเข้าใจแจ่มชัดขึ้น

2. การให้ความสนใจและสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ทราบลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก

3. การสอนเด็กเล็กๆ เด็กจะรับรู้ส่วนรวม (Whole) ได้ดีกว่าส่วนย่อย (part) ดังนั้นครูจึงสอนภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน

4. การสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อนแล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้เกิดกระบวนการซึมซับ และจัดระบบความรู้ของเด็กไปได้ดีด้วย

5. การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมาก ๆ ช่วยให้เด็กดูดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กอันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของPiaget กล่าวถึง พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ การมีความสามารถอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม มีความสามารถในการคิดตั้งสมมุติฐานอย่างสมเหตุสมผล และมีความสามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์ และการแก้ปัญหา เด็กจะมีพัฒนาการเป็นไปตามขั้นตอนตามวัย และตาม

ธรรมชาติของเด็กตั้งนั้น การจัดการศึกษาและการสอนควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กและจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรมให้ความรัก ความสนใจเด็ก สอนจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก และเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ โดยจัดการเรียนรู้คำนึงถึงความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จัดประสบการณ์ให้เรียนรู้จากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น และเอื้อต่อการเรียนรู้

2. ทฤษฎี การเรียนรู้โดยการค้นพบของ Bruner

Bruner เป็นนักจิตวิทยาแนวพุทธิปัญญาชาวอเมริกา แนวทางจัดการเรียนการสอน Bruner เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การค้นพบการแก้ปัญหาผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลข่าวสารจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสำรวจสิ่งแวดล้อม Bruner เชื่อว่าการรับรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งที่เลือกหรือสิ่งรับรู้ขึ้นกับความใส่ใจของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งนั้นๆ การเรียนรู้จะเกิดจากการค้นพบ เนื่องจากผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมสำรวจสิ่งแวดล้อมและเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบขึ้น แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ โดยการค้นพบของ Bruner (สุรางค์ ใ้วตระกูล, 2541: 21) คือ

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการ ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ นอกจากจะเกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมด้วย

2. ผู้เรียนแต่ละคนมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับประสบการณ์เดิมและมีความหมายใหม่

3. พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาจะเห็น ได้ชัด โดยที่ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้าที่เลือกได้หลายๆ อย่างพร้อมกัน

Bruner ได้เสนอว่าในการจัดการศึกษานั้น ควรที่จะได้คำนึงถึงทฤษฎีพัฒนาการว่าเป็นตัวเชื่อมระหว่าง ทฤษฎีความรู้ และทฤษฎีการสอน (A theory of development must be linkBoth to a theory of instruction) ซึ่งหมายความว่า ทฤษฎีพัฒนาการจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหา(Knowledge) และวิธีการสอน (instruction) ในการที่จะนำเนื้อหาใดมาสอนเด็กนั้น

ควรพิจารณาว่าในขณะที่เด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด มีความสามารถเพียงใด เราก็ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่จะเรียนหรือที่จะรับรู้ได้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนั้น ดังนั้นเราก็สามารถสอนให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอ ดังที่Bruner ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า “เราจะสามารถสอนวิชาใดๆก็ได้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมให้กับเด็กคนใดคนหนึ่งในระดับอายุใดก็ได้ ... any subject can be taught effectively in some Intellectually honest form to any child at any stage of development (1960) ความพร้อมในที่นี้ของBruner หมายถึงความสามารถที่เด็กจะเรียนทักษะอย่างง่ายๆได้ ก่อนซึ่งทักษะนี้เป็นพื้นฐานของทักษะที่ยากต่อไป ซึ่ง Bruner ได้แสดงความคิดเห็นได้ว่า one teaches readiness or provides opportunities for its nurture; one does not simply wait for it. Readiness, in these terms consists of mastery of those simple skills that permit one to reach higher skills”

Bruner มองว่า การจัดการศึกษานั้น ควรที่จะทำให้นเนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องกัน ถ้าเราทราบว่เนื้อหาวิชาใดเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กจะต้องเรียนรู้หรือจะต้องใช้เมื่อตอนโต ก็ให้รับนำเนื้อหาวิชานั้นมาสอนให้เด็กตั้งแต่ที่เขายังเล็กๆ โดยที่ปรับเนื้อหาวิชานั้นให้เหมาะสมกับความสามารถในการคิด หรือการรับรู้ของเด็ก หรือใช้ภาษาที่เด็กจะเข้าใจได้ ดังนั้น เราก็สามารถนำเนื้อหาวิชาใดๆมาสอนกับเด็กในระดับอายุเท่าใดก็ได้ ถ้ารู้จักใช้วิธีการที่เหมาะสม

สรุปว่าในการจัดการเรียนการสอนควรมีลักษณะเป็น “spiral curriculum” คือการจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ไปเรื่อยๆและมีความลึกซึ้งซับซ้อนและกว้างขวางออกไปตามประสบการณ์ของผู้เรียน เรื่องเดียวกันอาจเรียนตั้งแต่ชั้นประถมจนถึงมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นคณิตศาสตร์หรือฟิสิกส์ก็เรียนได้ทั้งสิ้น เช่น เรื่องเกี่ยวกับ “เซท” เด็กประถมก็เรียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ในลักษณะที่เป็นรูปธรรม นิสิตในมหาวิทยาลัยก็เรียนเรื่องนี้ แต่ในลักษณะที่เป็นนามธรรมที่ลึกซึ้ง เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน สำหรับวิชาฟิสิกส์ Bruner ได้ยกตัวอย่างเกี่ยวกับ “Snell’s law” ซึ่งเป็นกฎว่าด้านเรื่อง “แรงกดของแสง” ซึ่งเขาได้ยกตัวอย่างเกี่ยวกับการถ่ายรูปว่า การที่ถ่ายรูปติดนั้นเป็นเพราะแรงกดจากแสง หรือว่า ไม่เกี่ยวข้องกับแรงกดจากแสงเลย

Bruner ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า เรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนอย่างนี้สามารถอธิบายให้เด็กอายุ 7 ขวบ เข้าใจได้ และเขาได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยใช้ลูกบอลสองลูกเพื่อที่จับอธิบายว่า ถ้าวัตถุที่เคลื่อนที่ไปกระทบวัตถุที่นิ่ง มันจะผ่านไปด้วยแรงซึ่งเนื่องมาจากอัตราเร็วที่ไปกระทบวัตถุนั้นๆ นอกจากนั้นBrunerเชื่อว่า การที่เขาถ้อยยืนยันว่าเด็กเล็กๆ ก็สามารถเรียนเกี่ยวกับ

กับกฎของ Snell law wfhoyho เพราะเขาเคยพบในวัยเด็ก preoperation ซึ่งมีคำถามเกี่ยวกับการสร้าง “กั้นหันลมแสง” เพื่อวัดแรงกดจากแสงว่า กั้นหันนั้นควรจะเป็น “กั้นหันร้อน” หรือ “กั้นหันเย็น” ในเมื่อแสงจากดาวนั้นเย็น (Hall, 1970)

หลักการสอน

Bruner (1966) เชื่อว่า ทฤษฎีการสอนใดๆ ก็ตามควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ซึ่งข้อเสนอแนะของเขามีคุณค่าอย่างใหญ่หลวงต่อการวางแผนการสอนในปัจจุบัน

1. ทฤษฎีการสอนควรจะบอกให้ทราบว่าเด็กวัยก่อนเรียนควรมีประสบการณ์อะไรที่จะเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในโรงเรียนต่อไปเพื่อครูจะได้นำประสบการณ์นั้นมาใช้ในการสอน

2. ทฤษฎีการสอนควรบอกให้ทราบว่า จะจัดโครงการของความรู้อย่างไรที่จะทำให้เข้าใจโดยง่าย ซึ่งในการจัดนั้นจะต้องคำนึงถึงลักษณะทั้ง 3 ของการแก้ปัญหาของเด็กด้วย คือ 1) การใช้การกระทำ 2) การสร้างภาพในใจ และ 3) การใช้สัญลักษณ์

3. ทฤษฎีการสอนควรบอกถึงลำดับขั้นของการเสนอเนื้อหาและใช้วัสดุอุปกรณ์ซึ่งต้องคำนึงถึงลักษณะทั้ง 3 ของการแก้ปัญหาของเด็กดังกล่าวด้วย ซึ่ง Bruner ได้เสริมว่าไม่มีลำดับขั้นใดจะมีประสิทธิภาพสำหรับเด็กทุกคน ครูจะต้องคำนึงถึงทั้งลักษณะของวัสดุอุปกรณ์นั้นๆ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. ทฤษฎีการสอนควรบอกว่าจะให้การให้รางวัลและการลงโทษอย่างไรและเมื่อไร

Bruner ได้สรุปให้เห็นว่า พัฒนาการทางสติปัญญานั้นขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างเนื้อหาสาระ ครูและผู้เรียน มิใช่เป็นเพียงการให้ผู้เรียนจำเนื้อหาสาระได้เท่านั้น แต่ครูจะต้องช่วยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาสาระซึ่งทำให้พัฒนาความรู้ใหม่

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner กล่าวถึง พัฒนาการของผู้เรียนที่เกิดจากการกระทำจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การค้นพบการแก้ปัญหาผู้เรียน Bruner เชื่อว่า “การเรียนรู้จะเกิดจากการค้นพบ” การจัดการศึกษานั้น ควรที่จะมีเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกัน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร เมื่อมีเนื้อหาถึงต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ไว้แล้ว นำเนื้อหาวิชานั้นมาสอนกับเด็กในระดับต่างๆ โดยเลือกเนื้อหา และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับวัย การจัดกิจกรรมมุ่งเน้นที่นักเรียนรับเนื้อหาเพื่อนำไปพัฒนาความรู้ใหม่ ทฤษฎีการสอนของ Bruner ประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ เด็กควรมีพื้นฐานอะไรในการเรียน การจัดการความรู้ควรคำนึงถึง การให้เด็กได้

กระทำ การสร้างภาพในใจ และการใช้สัญลักษณ์ โดยบอกลำดับขั้นของการเสนอเนื้อหาและใช้วัสดุอุปกรณ์ ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเสริมแรงโดยให้รางวัล และมีการลงโทษ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา Bruner มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณด้านให้เรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้นักเรียนได้ร่วมกลุ่มในการเรียนรู้ และเรียนรู้จากการค้นพบจากการปฏิบัติ การแสวงหาความรู้จากสื่อวัสดุ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม Bloom's Taxonomy

บลูม (Bloom.1976) เป็นนักการศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่า การเรียนการสอนที่จะประสบ ความสำเร็จและมีประสิทธิสภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนแน่นอน เพื่อให้ผู้สอน กำหนดและจัดกิจกรรมการเรียนรวมทั้งวัดประเมินผล ได้ถูกต้อง บลูม ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ และนำหลักการนี้จำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเรียกว่า Taxonomy of Educational objectives

(อดิญาณ์ ศรีเกษตริน. 2543 : 72-74 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2537 ; Bloom 1976 : 18)

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม

Bloom's Taxonomy กล่าวถึงการจำแนกการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้านจะมีการจำแนกระดับความสามารถจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด เช่น ด้านพุทธิพิสัย เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน นอกจากนี้ยังนำเสนอระดับความสามารถที่มีการปรับปรุงใหม่ ตามแนวคิดของ Anderson and Krathwohl (2001) เป็นการจำ (Remembering) การเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analysing) การประเมินผล (Evaluation) และการสร้างสรรค์ (Creating) ด้านจิตพิสัย จำแนกเป็น การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบ และการสร้างคุณลักษณะจากค่านิยม ด้านทักษะพิสัย จำแนกเป็นการเคลื่อนไหวของร่างกาย ทักษะการเคลื่อนไหวอวัยวะสองส่วนหรือมากกว่าพร้อมๆกัน ทักษะการสื่อสาร โดยใช้ท่าทาง และทักษะการแสดง พฤติกรรมทางการพูด

Bloom จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พุทธิพิสัย (Cognitive domain) พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับ

สติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นความสามารถทางสติปัญญา

พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่

1. ความรู้ความจำ ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการที่ได้รับรู้ไว้แล้วระลึกถึงนั้น ได้เมื่อต้องการเปรียบดั่งเทพบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่างๆ ได้ สามารถเปิดฟังหรือ ดูภาพเหล่านั้นได้ เมื่อต้องการ

2. ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่น ๆ

3. การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้

4. การวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถคิด หรือ แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

5. การสังเคราะห์ ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานชิ้นใหม่ หรือ อาจจะทำให้เกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบ หรือ แนวคิดใหม่

6. การประเมินค่าเป็นความสามารถในการตัดสินใจ ตีราคา หรือ สรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

2. จิตพิสัย (Affective domain)(พฤติกรรมด้านจิตใจ) ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้งที่ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดคล้องสิ่งที่ตั้งตามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้

ด้านจิตพิสัย จะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ได้แก่

1. การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นไปได้ในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2. การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอมและพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

3.) การเกิดค่านิยม การเลือกปฏิบัติเป็นสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้นๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อแล้ว จึงเกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น

4. การจัดระบบ การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไปแต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

5. บุคลิกภาพ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องจึงตามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่างๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคนคนจะรู้ตัวหรือรู้อย่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท) พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ชั้น ดังนี้

1. การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

2. กระทำตามแบบ หรือ เครื่องชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3. การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะเมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

4. การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเอง จะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่ยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

5. การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็น ความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม Bloom's Taxonomy สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการ เรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ด้านจิตพิสัย จะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเกิด ค่านิยม การจัดระบบ และบุคลิกภาพ ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) มีพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ชั้น คือ การรับรู้ กระทำตามแบบ การหาความถูกต้อง การกระทำอย่างต่อเนื่อง และการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ การสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดี งามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ (ทิสนา แคมมณี. 2555 : 235) ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของบลูม Bloom's Taxonomy มาประยุกต์ใช้ในการ พัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ โดยการจัด กิจกรรมจากสิ่งเร้า สถานการณ์ ประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความพอใจใน การปฏิบัติและให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า ทำให้มีเจตคติที่ดีและประพฤติตามคุณลักษณะที่ได้รับการ ฝึกมาอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

4. ทฤษฎีกฎแห่งการฝึกของธอร์นไดค์ Thorndike

ธอร์นไดค์ (Edward L Thorndike) เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน เป็นเจ้าของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (S) กับการตอบสนอง (R) เขาเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ต้องสร้างสิ่งเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์ (Bond) ระหว่างสิ่งเร้ากับ การตอบสนอง จึงเรียกทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Connectionism Theory) หรือ ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง

หลักการเรียนรู้

ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง กล่าวถึง การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมีหลักพื้นฐานว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่มักจะออกมาในรูปแบบต่างๆ หลายรูปแบบ โดยการลองถูกลองผิด จนกว่าจะพบรูปแบบที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ Thorndike สรุปได้ ดังนี้ (Hergenhahn and Olson. 1993 : 56-57)

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานและประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ประสาทสมองกล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เห็น ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมตามองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆ บ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเชื่อมโยง และการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์

3. กฎแห่งความพอใจ (Law of effect) กฎนี้เป็นผลทำให้เกิดความพอใจ กล่าวคือเมื่ออินทรีย์ได้รับความพอใจ จะทำให้หรือสิ่งเชื่อมโยงแข็งแรงมั่นคงในทางกลับกันหากอินทรีย์ได้รับความไม่พอใจจะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลง หรืออาจกล่าวได้ว่าหากอินทรีย์ได้รับความพอใจจากผลการทำกิจกรรม ก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ทำให้อินทรีย์อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีก ในทางตรงข้ามหากอินทรีย์ได้รับผลที่ไม่พอใจก็จะทำให้ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเบื่อหน่ายและเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้

ทิสนา แคมมณี (2550 : 51-52) สรุปหลักการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีกฎแห่งการฝึกของธอร์นไดค์ Thorndike ดังนี้

1. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนแบบลองผิดลองถูกช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา จดจำการเรียนรู้ได้ดีและมีความภาคภูมิใจในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

2. การสำรวจความพร้อมหรือการสร้างความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำก่อนการสอนบทเรียน เช่น การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น การเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้พื้นฐานเพื่อดูว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนต่อไปหรือไม่

3. หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใดจะต้องช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง แล้วให้ฝึกฝนโดยกระทำสิ่งนั้นบ่อยๆ แต่ควรระวังอย่าให้ถึงกับซ้ำซากจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

4. เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วควรให้ผู้เรียนฝึกนำการเรียนรู้ไปใช้บ่อยๆ

5. การให้ผู้เรียนได้รับผลที่ตนพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จการศึกษาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งเร้าหรือรางวัลที่ผู้เรียนพึงพอใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีกฎแห่งการฝึกของธอร์น ไคค์ Thorndike เชื่อว่า การฝึกหัดหรือการลงมือบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจทำให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ลงทนถาวร การลองถูกลองถูกช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา จดจำการเรียนรู้ได้ดี การฝึกให้ผู้เรียนกระทำสิ่งนั้นบ่อยๆ แต่ไม่ซ้ำซากจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องนั้นๆ ได้ดีและเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ผู้สอนควรตระหนักถึง คุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ การนำไปใช้ต้องฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจเด่นชัดและนำไปใช้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นคง (อารีย์ พันธุ์มณี. 2538 : 12,-129) ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของธอร์น ไคค์ Thorndike มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้กระทำสิ่งนั้นบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการอ่านตระหนักถึงคุณค่าของการอ่านแสวงหาความรู้เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการของตน

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ โนลส์ (Knowls)

การเรียนรู้ของโนลส์ (Knowls) (ทิตนา แจมมณี. 2550 : 70-71) สรุปแนวคิดในการจัดเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากหากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการภายใน อยู่ในความควบคุมของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนจะนำประสบการณ์ ความรู้ ทักษะและค่านิยมต่าง ๆ เข้ามาสู่การเรียนรู้ของตน
3. มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีหากมีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการและด้วยวิธีการที่ตนพอใจ
4. มนุษย์ทุกคนมีลักษณะเฉพาะตน ความเป็นเอกลักษณ์เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มนุษย์ควรได้รับการส่งเสริมในการพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตน
5. มนุษย์เป็นผู้มีความสามารถและเสรีภาพที่จะตัดสินใจ และเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนพอใจ และรับผิดชอบในผลการกระทำนั้น

หลักการจัดการเรียนการสอน

1. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน รับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
2. ในกระบวนการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียน นำประสบการณ์ ความรู้ทักษะ เจตคติและค่านิยมต่าง ๆ ของตน เข้ามาใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งใหม่ ประสบการณ์ใหม่
3. ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ เลือกสิ่งที่เรียนและวิธีเรียนด้วยตนเอง
4. ในกระบวนการเรียนการสอน ครูควรเข้าใจและส่งเสริมความแตกต่าง ระหว่างบุคคลควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณสมบัติเฉพาะตน ไม่ควรปิดกั้นเพียงเพราะเขาไม่เหมือนคนอื่น
5. ในกระบวนการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ลงมือกระทำ และยอมรับผลการตัดสินใจหรือการกระทำนั้น

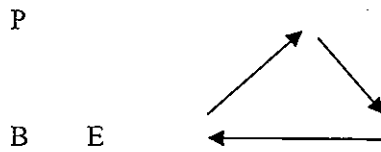
สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ Knowles เชื่อว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากหากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระที่จะเรียน ในสิ่งที่ตนต้องการและด้วยวิธีการที่ตนพอใจ (ทิสนา แคมณี, 2545 : 19) การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน รับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเลือกสาระหรือเรื่องที่จะเรียนด้วยวิธีเรียนด้วยตนเอง โดยส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ลงมือกระทำ และยอมรับผลการตัดสินใจหรือการกระทำนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ Knowles มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน รับผิดชอบงานกลุ่มร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลงาน

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา Bandura

Bandura มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการสังเกตหรือการเลียนแบบ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 236-245) พฤติกรรมของมนุษย์นั้นเกิดจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้น (Elementary reflexes) การเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ของมนุษย์นั้นสามารถเรียนรู้ได้ จากประสบการณ์ตรงหรือ โดยการสังเกตสำหรับกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้น

เป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องระหว่างพฤติกรรมองค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงได้ดังรูป

ภาพประกอบกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องระหว่างพฤติกรรม องค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

B = พฤติกรรม (Behavior)

P = องค์ประกอบส่วนบุคคล (Personal factor)

E = องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental factor)

แผนภาพที่ 1 กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องระหว่างพฤติกรรม องค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

ภาพประกอบแสดงให้เห็นว่าทั้งพฤติกรรม (B) องค์ประกอบส่วนบุคคล (P) องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม (E) ล้วนมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ พฤติกรรมของมนุษย์สามารถกำหนดสิ่งแวดล้อม และกำหนดองค์ประกอบส่วนบุคคล สิ่งแวดล้อมสามารถกำหนดพฤติกรรมและกำหนดองค์ประกอบส่วนบุคคล ในทำนองเดียวกันองค์ประกอบส่วนบุคคลก็สามารถกำหนดพฤติกรรมและกำหนดองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

Bandura กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 2 ประการ ด้วยกันคือ

1. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน (Antecedent determinant bandura) ได้อธิบายเรื่องนี้ไว้ว่า ถ้ามีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมเช่นนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอจะทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์ว่าถ้ามีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้วจะมีอีกสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นตามมา การรู้ความสัมพันธ์เงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้บุคคลสามารถทำนายเหตุการณ์ว่าอะไรจะเกิดขึ้นอย่างไรภายใต้ภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน ถ้าบุคคลนั้นมีความสามารถทางสติปัญญาสูง ก็จะสามารถ คาดการณ์ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้จะเลือกกระทำหรือแสดงทางพฤติกรรมของเขาให้สอดคล้องกับการคาดการณ์ของเขา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าหนึ่งนี้จะมีผลต่อการเกิดหรือไม่เกิดพฤติกรรมจะมีผลต่อการคงอยู่หรือการหายของพฤติกรรมของบุคคล เพราะบุคคลจะยึดเอาสิ่งเร้าหนึ่งมาทำนายการเกิดอีกสิ่งเร้าหนึ่ง

2. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เป็นผลของการกระทำ (Consequent determinant)

Bandura อธิบายเรื่องนี้ไว้ว่า การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสังคมมนุษย์เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขของผลของการกระทำทางบวก และพฤติกรรมใดที่กระทำแล้วไม่ได้รับรางวัลหรือผลของการกระทำเป็นลบ การเรียนรู้เงื่อนไขของผลของการกระทำดังกล่าวจะทำให้มนุษย์เลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลการกระทำเป็นบวกเพื่อเสริมแรง และจะหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลของการกระทำเป็นลบหรือถูกการลงโทษ ดังนั้น การเกิดพฤติกรรมจึงขึ้นอยู่กับผลของการกระทำด้วย ถ้าการกระทำพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลของการกระทำมานี้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งจากประสบการณ์ตรงและสังเกตจากตัวแบบหรือการกระทำของผู้อื่นที่สังเกตเห็น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอ้อม

Bandura สรุปการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 2 วิธี คือ

1. การเรียนรู้จากผลของการกระทำ (Learning by response consequences)

เป็นการเรียนรู้เบื้องต้นที่สุดและเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงคือการเรียนรู้จากผลของการกระทำทั้งผลในทางบวกและผลในทางลบ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่า มนุษย์มีความสามารถทางสมองในการที่จะใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ที่ผ่านมามนุษย์มีความสามารถที่รับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำ ผลของการกระทำจะทำหน้าที่ 3 ประการ คือ

1.1 ทำหน้าที่ให้สารสนเทศ (Information function) การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นไม่เพียงพอแต่เรียนรู้เพื่อตอบสนองเท่านั้น แต่มนุษย์สังเกตการกระทำนั้นด้วยโดยการสังเกตความแตกต่างของผลการกระทำของเขาว่าการกระทำใดในสภาพการณ์ใด ก่อให้เกิดผลของการกระทำอย่างไรสารสนเทศนี้จะเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในอนาคต

1.2 ทำหน้าที่จูงใจ (Motivational function) การเรียนรู้จากผลของการกระทำ ทำหน้าที่จูงใจ หมายถึง ความเชื่อในการคิดหวังผลของการกระทำของบุคคลกล่าวคือ ผลของการกระทำใดที่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำมาก ผลการกระทำใดที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนาย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำน้อย และมนุษย์ก็หลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

1.3 ทำหน้าที่เสริมแรง (Reinforcing function) การกระทำใด ๆ ก็ตามถ้าได้รับการเสริมแรง การกระทำนั้นก็จะยังมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก แต่สิ่งสำคัญก็คือเงื่อนไขการเสริมแรง (Reinforcing contingency) ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้จากข้อมูลเดิมและการจูงใจตลอดจนการหาข้อสรุปได้ถูกต้องการเสริมแรงจะไม่มีอิทธิพลเลยถ้าบุคคลไม่รู้ว่าเงื่อนไขการเสริมแรง

ว่าอย่างไร การเสริมแรงในที่นี้จะเน้นถึงการกระทำให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่มากกว่าการสร้างพฤติกรรมใหม่

2. การเรียนรู้จากการเลียนแบบ (Learning through modeling) Bandura เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์จากผลของการกระทำมีข้อจำกัดอยู่มากทั้งนี้เพราะสิ่งที่จะเรียนรู้มากกว่าเวลาและโอกาสจะอำนวย ดังนั้น การเรียนรู้จากการเลียนแบบจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางขึ้น พฤติกรรมของมนุษย์หลายอย่างเกิดขึ้นมาโดยที่มนุษย์ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงเลยแต่มนุษย์สังเกตเห็นตัวแบบหรือผู้อื่นกระทำ เช่นนี้คนส่วนมากจะถวิลจากการดูเฮโรอีนอื่นๆ ที่เคยประสบกับผลที่จะได้รับจากการดูเฮโรอีน ทั้งนี้เพราะคนเหล่านี้เรียนรู้ว่าการเสพเฮโรอีนจะได้รับผลของการกระทำในทางลบดังกล่าว จึงงดเว้นการเสพเฮโรอีนตัวแบบอาจจะเป็นตัวแบบจริง ตัวแบบจากภาพยนตร์ หรือตัวแบบในรูปสื่ออื่นๆ การเรียนรู้จากตัวแบบอาศัยกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นกระบวนการเรียนรู้สำคัญการสังเกตตัวแบบจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 กระบวนการใส่ใจ (Attention process) มนุษย์จะไม่สามารถเรียนรู้อะไรได้เลยถ้าขาดความใส่ใจและการรับรู้ในสิ่งนั้น การเรียนรู้จากตัวแบบก็เช่นกัน หากผู้เรียนขาดความใส่ใจและขาดการรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกมาสิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจ มีอยู่ 3 ประการ

2.1.1 ลักษณะของตัวแบบ ตัวแบบที่มีลักษณะเด่น มีความดึงดูดใจสูง มีความซับซ้อนของพฤติกรรมน้อย จะมีโอกาสให้ผู้สังเกตใส่ใจมาก นอกจากนั้นหากพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกต ก็จะโน้มน้าวใจให้ผู้สังเกตใส่ใจได้มาก

2.1.2 ความสามารถของผู้สังเกต ผู้สังเกตจะต้องมีความสามารถในการรับรู้การกระทำของตัวแบบ จึงจะทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้

2.2 กระบวนการจัดท่า (Retention process) ในการเรียนรู้โดยการสังเกต มนุษย์จะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลยถ้าจำการกระทำของตัวแบบไม่ได้ ดังนั้นในการเรียนรู้โดยการสังเกตกระบวนการจดจำการกระทำต่างๆที่เป็นตัวแบบแสดงออกจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ กระบวนการจดจำเป็นการเก็บรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกตเห็น ทุกครั้งแล้วนำมาสร้างรูปแบบของพฤติกรรมที่แน่ชัด การจดจำจะกระทำในรูปของระบบการลงรหัสซึ่ง มี 2 ลักษณะคือ การจดจำในรูปของมโนภาพ และการจดจำในรูปของสัญลักษณ์ทางภาษา ซึ่งการจดจำในลักษณะสัญลักษณ์ทั้งสองประการนี้จะส่งเสริมให้ผู้สังเกตจำพฤติกรรม

ของตัวแบบได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น การจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวแบบจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเรียนรู้โดยการสังเกต

2.3 กระบวนการกระทำทางกาย (Motor reproduction process) ในการเรียนรู้ โดยการสังเกตนั้น กระบวนการทางกายเป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่จดจำไว้มาใช้ในการกระทำที่เหมาะสม การกระทำตามตัวแบบจำเป็นจะต้องจัดระเบียบการกระทำไว้ในระบบความจำโดยให้สอดคล้องกับแบบแผนพฤติกรรมที่ตัวแบบกระทำในระยะแรกของการกระทำตามตัวแบบ การคัดแปลงการกระทำให้มาเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมจะทำได้ยากแต่เมื่อทราบข้อบกพร่องระหว่างการคัดแปลงสัญลักษณ์มาเป็นการกระทำจะช่วยให้การทำตามตัวแบบในระยะต่อมาถูกต้องมากยิ่งขึ้นในการเรียนรู้พฤติกรรมทั้งหลายในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มนุษย์จะค่อย ๆ ปรับแก้พฤติกรรมที่ละเอียดละน้อยจนกระทั่งกระทำได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้อาศัยการกระทำที่ผ่านมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Information feedback)

2.4 กระบวนการจูงใจ (Motivational process) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ได้เรียนรู้มากับการแสดงออก เนื่องจากในชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคมนั้น มีพฤติกรรมมากมายที่มนุษย์พบเห็นผู้อื่นกระทำ มนุษย์จึงไม่สามารถกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบได้ทั้งหมด มนุษย์จึงเลือกกระทำตามตัวแบบเฉพาะการกระทำที่เขาเห็นว่า การกระทำนั้นให้ผลของการกระทำในทางบวก และจะไม่กระทำตามตัวแบบ ถ้าเขาเห็นว่า การกระทำนั้นให้ผลของการกระทำในทางลบ ฉะนั้นผลของการกระทำที่สังเกตเห็นจึงเป็นสิ่งที่มียุทธพิผลต่อการจูงใจในการเรียนรู้โดยการสังเกต

ดังนั้นในการเรียนรู้จากการเลียนแบบองค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นจะขาดไม่ได้ ถ้าขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งจะทำให้การเรียนรู้จากการเลียนแบบขาดความสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้จากตัวแบบจะต้องมีความใส่ใจตัวแบบจนกระทั่งสามารถจดจำและแปลงระบบสัญลักษณ์ไปสู่การกระทำภายหลังได้ โดยมีองค์ประกอบสุดท้ายคือ แรงจูงใจให้ผู้สังเกตแสดงการกระทำตามตัวแบบออกมาในที่สุด

สรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมตามความเชื่อของ Bandura นั้นพฤติกรรมของมนุษย์สามารถเรียนรู้จากผลของการกระทำ ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หรือจากการเลียนแบบซึ่งถือเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม โดยกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม องค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยนำทฤษฎีของ Bandura มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

7. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg

Kohlberg (Lawrence Kohlberg) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ piaget แต่ Kohlberg ได้ปรับปรุงวิธีวิจัย การวิเคราะห์ผลรวมและได้วิจัยอย่างกว้างขวางในประเทศอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างไป วิธีการวิจัย จะสร้างสถานการณ์สมมุติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากที่จะตัดสินใจได้ว่า “ถูก” “ผิด” “ควรทำ” “ไม่ควรทำ” อย่างเด็ดขาด เพราะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง การตอบจะขึ้นกับวัยของผู้ตอบเกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้แสดงพฤติกรรมในเรื่องค่านิยม ความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ความยุติธรรมหรือหลักการที่ตนยึดถือ

Kohlbers ให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิด และเกิดขึ้นจากขบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา

Kohlberg เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนั้น Kohlberg ยังพบว่า ส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปีการใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งซึ่งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา

Kohlberg ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10 -16 ปี และได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ (Levels) แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น (Stages) ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg มีทั้งหมด 6 ขั้น คำอธิบายของระดับและขั้นต่างๆ ของพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg มีดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-conventional level) ระดับนี้ได้ก็จะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษ

พฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล

พฤติกรรม “ไม่ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ

โดยบุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตนเอง กำหนดขึ้น จะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นหลักต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น จะพบ ในเด็ก 2-10 ปี Kohlberg แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and orientation)

เด็กจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตน โดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ ชั้นนี้แสดง พฤติกรรมเพื่อหลบหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมี อำนาจทางกายเหนือตน

Kohlberg ได้เสนอแนะว่าพฤติกรรมเด็กที่ใช้ผลตามของพฤติกรรม เป็นเครื่องชี้ว่าพฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ ตนทำ “ผิด” และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำ ชม เด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ชั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental relativist orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตาม ความพอใจตนของตนเอง โดยให้ความสำคัญของการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็น วัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยคำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ชั้นนี้แสดง พฤติกรรมเพื่อต้องการผลประโยชน์สิ่งตอบแทน รางวัล และสิ่งแลกเปลี่ยน เป็นสิ่งตอบแทน

Kohlberg ได้เสนอแนะความคิดเห็น ในชั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎ ข้อบังคับ เพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทน หรือ รางวัล ไม่ได้คิดถึงคุณธรรมและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พฤติกรรมของเด็กในชั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยน กับคนอื่น เช่น ประโยค “ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้...”

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional level) พัฒนาการ จริยธรรมระดับนี้ ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่ม ที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่เป็นที่ ยอมรับของผู้อื่นผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามมาที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความ ซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม

โดยบุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนเองอยู่ตามความคาดหวัง ของครอบครัวและสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นขณะนั้นหรือภายหลังก็ตาม จะปฏิบัติ

ตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น จะพบในวัยรุ่นอายุ 10 -16 ปี Kohlberg แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี”

Interpersonal concordance of “good boy, nice girl” orientation) บุคคลจะใช้หลักทำตามที่คุณอื่นเห็นชอบ ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชมและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น เพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10 -15 ปี ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อทำให้เขาพอใจและยกย่องชมเชย ทำให้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

Kohlberg ได้เสนอข้อคิดเห็นถึง พัฒนาการทางจริยธรรมชั้นนี้เป็น พฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดา มารดาหรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ หรือประพฤติผิดเพราะเกรงว่าพ่อแม่จะเสียใจ

ชั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (“ Law-and-order” orientation) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม พบในอายุ 13 -16 ปี ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมกำหนดให้หรือคาดหมายไว้

Kohlberg เชื่อว่า เหตุผลทางจริยธรรมในชั้นนี้ ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อยต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้องคือคนที่ปฏิบัติตามระเบียบบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพกฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - conventional level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็นหลักจริยธรรมของผู้มีอายุ 20 ปี ขึ้นไปผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตาม การตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์ - กฎหมาย ควรจะตั้งบนหลักความยุติธรรม

และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคมที่ตนเป็นสมาชิก ทำให้บุคคลตัดสินใจขัดแย้งของตนเอง โดยใช้ความคิดไตร่ตรองอาศัยค่านิยมที่ตนเชื่อและยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ จะปฏิบัติตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป Kohlberg แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำสัญญา (Social contract orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พบได้ในวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามมาตรฐานของสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยบุคคลเห็นความสำคัญของคนหมู่มากจึงไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัว ผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม

Kohlberg ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ขั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคน หรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะให้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรมได้ ใช้ความคิด และเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูกในขั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่เปิดให้มีการแก้ไข โดยคำนึงถึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว ขั้นนี้แสดงพฤติกรรม เพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงความถูกต้องยุติธรรมยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยึดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ ด้วยความยุติธรรม และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล ละอายและเกรงกลัวต่อบาป พบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญา

Kohlberg ได้แสดงข้อคิดเห็นพัฒนาการ ขั้นนี้เป็นหลักอารมณ์ฐาน จริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อนมนุษย์ธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความ ยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นมโนธรรมของแต่ละบุคคล ที่เลือกยึดถือ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541 : 68-72)

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg กล่าวถึง การใช้เหตุผล เจริญจริยธรรมที่ใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับๆของวุฒิภาวะทางปัญญา แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นการแสดงพฤติกรรมที่แบ่งออกเป็น การทำตามคำสั่งเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษ และ การทำตาม ความพอใจเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนที่ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ระดับที่ 2 ระดับ จริยธรรมตามกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นการประพฤติตามแนวทางนั้นเพื่อให้ตนเป็นที่ยอมรับใน สังคม แบ่งออกเป็นความคาดหวัง การยอมรับในสังคมสำหรับเด็กดี ประพฤติตนตามที่ผู้อื่น เห็นชอบ เพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะและการประพฤติตามกฎระเบียบของสังคม และการยอมรับในสังคม ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับ เหนือกฎเกณฑ์ เป็นการแสดงพฤติกรรมที่มาจากการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลของตน ปราศจากอิทธิพล กฎเกณฑ์ทางสังคมแบ่งออกเป็นสัญญาสังคม เพื่อหลักการทำตามคำมั่น สัญญา การเลือกประพฤติโดยคำนึงถึงคนหมู่มากตามมาตรฐานของสังคมเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม และขั้นหลักการคุณธรรมสากล เป็นการแสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามคุณธรรมของ สากล คำนึงถึงความถูกต้อง ความยุติธรรม มีความยืดหยุ่นและยึดมั่นในหลักการอย่างมีสติ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 3 ระดับ มาประยุกต์ใช้ในการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้ ระดับที่ 1 พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อไม่ให้ถูกนิโทษ หรือตำหนิจาก ผู้คนอื่น ระดับที่ 2 พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของคนอื่นและ ระดับที่ 3 พฤติกรรมที่แสดงออกจากการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมีผลเพื่อตนเอง

การเรียนการสอนภาษาไทย

1. ความจำเป็นในการสอนทักษะภาษา

สุจริต เพียรชอบ (วรเชษฐ โชคชัย. 2556 11-12 ; อ้างถึงใน สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 155 - 157) ได้ให้เหตุผล ที่ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม และ จัดการเรียนการสอนให้ทักษะภาษาให้สัมพันธ์กันนั้น เพราะว่า

1. ทักษะทางภาษานั้นสัมพันธ์กันเองอยู่แล้วตามธรรมชาติ

2. การใช้ภาษาของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน ต้องมีการรับสารและส่งสารอยู่ตลอดเวลา
3. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น จะต้องมิปฎิบัติทางภาษาเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน ฉะนั้นการที่บุคคลจะใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องได้รับการฝึกฝนในเชิงทักษะสัมพันธ์
4. การสอนเนื้อหาทางวิชาภาษาไทยนั้น หากสอนเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เช่น สอนหลักภาษาที่มุ่งแต่หลักภาษา โดยมีได้คำนึงถึงเนื้อหาหลักภาษาที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีหรือการใช้ภาษาแล้วจะทำให้เนื้อหาหลักภาษาแล้วแห้งแล้ง ปราศจากคุณค่า และน่าสนใจแต่ประการใด
5. ในปัจจุบันแนวโน้มในการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาวิชาหรือทักษะใด ๆก็ตาม มุ่งที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนานน่าสนใจ และมีความหมายแก่ชีวิตนักเรียน การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ ช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มากมายหลายประเภท
6. การเรียนการสอนตามแนวใหม่ ไม่ว่าจะป็นวิชาใดก็ตามมุ่งตัวผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนการสอนจะประสบผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง และยิ่งได้กระทำกิจกรรมมากเท่าใด ก็จะเกิดการเรียนรู้มากเท่านั้น การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ ถ้าได้จัดวางแผนการสอนไว้ให้ดีแล้ว นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เป็นอย่างมาก
7. ปัจจุบันนักการศึกษาพยายามนำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการสอนเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าหากมีการจัดสภาพแวดล้อม หรือสิ่งเร้าที่ดีแล้ว นักเรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ดังเช่น Skinner เชื่อว่า ถ้ามีการปรับปรุงสิ่งเร้าแล้วก็สามารถปรับปรุงปฎิบัติการและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทางที่พึงปรารถนาได้ ทางด้านการเรียนการสอนภาษานั้น ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ หลายรูปแบบ นักเรียนจะมีปฎิบัติการตอบสนอง ได้มาก และพฤติกรรมทางทักษะภาษาก็จะดียิ่งขึ้น การเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่จะช่วยให้บรรลุผลดังกล่าวข้างต้น
8. การสอนทักษะสัมพันธ์นั้น นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จจึงมีมาก ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้น เกิดความสนใจ มองเห็นคุณค่า และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

9. หลักสูตรในปัจจุบันทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นเรื่องของบูรณาการสาระวิชาภาษาไทย แม้มีได้ออกมาในรูปบูรณาการก็เป็นในเรื่องของทักษะสัมพันธ์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการสอนทักษะสัมพันธ์ ดังนี้ ครูผู้สอนจึงอาจจัดเนื้อหาวิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

1. จัดการสอนให้สัมพันธ์ทั้ง การฟัง การดู การพูด การอ่านและการเขียน มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ในบทเรียนแต่ละบทจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนทุกทักษะไปพร้อม ๆ กัน
2. จัดสอนหลักภาษาให้สัมพันธ์กับทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่านและการเขียน โดยให้เนื้อหาของหลักภาษา และใช้ทักษะภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
3. จัดสอนวรรณคดีให้สัมพันธ์กับทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่านและการเขียน โดยเน้นเนื้อหาวรรณคดีและใช้ทักษะทางภาษาจัดกิจกรรม
4. จัดสอนให้สัมพันธ์กันทั้งการใช้ภาษา หลักภาษาและวรรณคดี ส่วนการที่จะเน้นเนื้อหาในด้านใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของครู เพราะอาจเน้นที่การใช้ภาษา หลักภาษา หรือวรรณคดีก็ได้

แนวทางการจัดกิจกรรมของ (จินดา ศรีกุลบุตร, 2544 : 40-42 ; อ้างถึงใน สมถวิล วิเศษสมบัติ, 2528 : 56) กล่าวว่า การสอนภาษาไทย โดยให้เนื้อหาและทักษะภาษาสัมพันธ์กันนั้น ในบทเรียนหนึ่งหรือในคาบการเรียนหนึ่ง อาจจะทำให้มีการสัมพันธ์ทักษะได้ทุกขั้นตอนของการสอน ทั้งในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นจัดกิจกรรมประกอบขั้นสรุป ขั้นประเมินผลและการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ดังตัวอย่างขั้นตอนและวิธีการมี ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน อาจจะใช้การฟัง การอภิปราย การซักถาม การอ่านออกเสียงข้อความจากแผนภูมิ การอ่านในใจข้อความจากแผ่นปลิวที่ครูแจกให้ หรือการเขียนสรุปเนื้อหา เขียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. ขั้นสอน นักเรียนจะได้ฝึกทักษะหลาย ๆ ทักษะในขณะเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ในการสอนทักษะการพูดหลังจากนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้วิธีการดมความคิดให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่มย่อย ในเรื่องต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 อภิปรายเรื่อง การพูดที่ดี

กลุ่มที่ 2 อภิปรายเรื่อง การเตรียมตัวพูด

กลุ่มที่ 3 อภิปรายเรื่อง การใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด

ขณะที่มีการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนจะได้ฟังผู้อื่นพูด คนฟังคิดและพูดแสดงความคิดเห็น ผู้ที่เป็นเลขานุการกลุ่มจะจดบันทึกรายงานการประชุม จากนั้นประธานจะเป็นผู้ออกไปรายงานการประชุมให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง ในขณะที่ฟังรายงานการประชุมของทุกกลุ่มนั้น นักเรียนทุกคน จะเขียนวิจารณ์การรายงานของเพื่อน หลังจากนั้นจะมีการเปิดอภิปรายทั่วไป เป็นการให้โอกาสนักเรียนทุกคน ได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการพูดทุก ๆ ด้าน แล้วสรุปออกเป็นความคิดเห็นของชั้น

3. ชั้นจัดกิจกรรมประกอบ ในการจัดกิจกรรมประเภทบทเรียน จัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียน ได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษา ทั้งยังได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเป็นการ เน้นให้นักเรียน ได้เข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้นด้วย ครูอาจจัดกิจกรรมได้ ดังนี้

3.1 การจัดอภิปราย

3.2 การจัดโต้วาที

3.3 การแสดงละคร

3.4 การแสดงบทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง

3.5 การวาดภาพ วาดการ์ตูน

3.6 การเขียนวิจารณ์ลักษณะนิสัยตัวละครหรือเหตุการณ์ในเรื่อง

3.7 การอ่านออกเสียงและอ่านทำนองเสนาะ

3.8 การทายปัญหาและเกมการเล่นต่าง ๆ

3.9 การจัดนิทรรศการ การตกแต่งป้ายนิเทศ

3.10 กิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ครูเห็นสมควร

4. ชั้นสรุป ชั้นสรุปนั้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน เกิดความมั่นใจ ได้ว่ามีความรู้ มีทักษะในเรื่องที่ได้เรียนไปแล้วอย่างแท้จริง โดยปกติแล้วครู มักจะเป็นผู้ทำกิจกรรมชั้นนี้แต่เพียงผู้เดียว ที่ถูกต้องแล้วนักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมอย่าง สำคัญในการสรุปบทเรียน การสรุปการเรียนนั้น อาจให้นักเรียนทำกิจกรรม ดังต่อไปนี้

4.1 สรุปด้วยวาจา หรือเขียนสรุป

4.2 ทำสังเขปข้อ

4.3 ให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบกันในระหว่างนักเรียนในชั้น

4.4 เขียนแผนภูมิหรือแผนที่สรุปเนื้อหาที่ได้เรียนมา

4.5 อ่านรายงานสรุปเนื้อหาหน้าชั้น

5. ชั้นวัดผล การสอนในชั้นนี้ โดยทั่วไปแล้วมักเข้าใจว่าเป็นการสอบ หรือเป็นการทำแบบฝึกหัดเท่านั้น แต่กิจกรรมการวัดผลการสอนภาษาไทยอาจทำได้หลายวิธี เช่น การวิจารณ์ผลงานตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ หรือกิจกรรมตามที่ครูกำหนด

6. กิจกรรมเสริมบทเรียน กิจกรรมชั้นนี้จัดขึ้นเพื่อเสริมทักษะทางภาษาให้นักเรียนมีความแคล่วคล่องชำนาญมากขึ้น ในกรณีที่นักเรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมาก นักเรียนไม่อาจฝึกฝนทักษะได้ทั่วถึงกัน กิจกรรมเสริมทักษะจะเป็นเครื่องช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในกรณีที่นักเรียนบางคนบกพร่องทางภาษา เช่น พูดไม่ชัด อ่านไม่คล่อง เขียนไม่เป็น ก็อาจใช้กิจกรรมเสริมเป็นเครื่องมือเพิ่มพูนทักษะได้ สำหรับนักเรียนที่มีทักษะทางภาษาดี มีความสนใจและเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ก็จะได้ศึกษาเพิ่มเติมหรือฝึกทักษะให้ดียิ่งขึ้นได้ โดยกิจกรรมเสริมบทเรียน จะเป็นเครื่องวัดได้ดีที่สุด

กรมวิชาการ (2546 : 34 - 55) ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมการสอนภาษาไทยให้สนุกสนาน และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี กิจกรรมประกอบการสอนนั้น ได้แก่ กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมชั้นสอน กิจกรรมชั้นประเมินผล และกิจกรรมเสริมต่างๆ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิดค้นจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี คุณค่าที่ได้จากการจัดกิจกรรมประกอบการสอนภาษาไทยขอเสนอ ดังนี้

1. เกิดความสนุกสนานในการสอนภาษาไทยครูจัดกิจกรรมประกอบการสอน เช่น วางรากฐานเกี่ยวกับการประพันธ์ ครูอาจแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ฝ่ายแล้วร้องเพลงตอบกัน

2. เบิกบานอารมณ์ การสอนภาษาไทยมุ่งให้นักเรียนเกิดความสดชื่นเบิกบาน การแสดงละครสั้นๆ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้ทั้งความสนุกและข้อคิด

3. ชื่นชมความเอาใจใส่ ก่อนเรียนครูอาจใช้คำประพันธ์แสดงความสำคัญของภาษาไทย เขียนลงในแผนภูมิ จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนเกิดความชื่นชมภาษาไทย และเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น

4. เข้าใจบทเรียนดี การจัดกิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี เช่น เรียนเรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน เมื่อจบบทเรียนอาจให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่นักเรียนเคยเห็นที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน

5. มีทักษะแคล่วคล่อง เช่นเมื่อเรียนเรื่องคำควบกล้ำ อาจให้นักเรียนแต่งประโยคสั้นๆ แล้วอ่านให้เพื่อนๆ ฟัง ก็อาจทำให้ออกเสียงคำควบกล้ำได้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น

6. ไม่ต้องท่องจำ การเรียนด้วยกิจกรรมจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้วก็จะไม่ลืม อาจใช้เกมประกอบเนื้อหา

7. นำหลักเกณฑ์ไปใช้ได้ดี เมื่อนักเรียนเรียนเรื่องแต่งคำประพันธ์ ครูก็จัดกิจกรรมเล่นคำ

8. มีโอกาสได้แสดงออก มนุษย์ทุกคนชอบแสดงออก แต่ความมั่นใจและความสามารถในการแสดงออกจะแตกต่างกัน นักเรียนที่มีความแคล่วคล่องอาจแสดงละครแสดงบทบาทสมมติ ส่วนคนที่มีความมั่นใจน้อยก็อาจแสดงบทง่าย ๆ

ผลการประมวลการเรียนการสอนภาษาไทย นำมาพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนอ่าน ภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาประจำชาติ สื่อสารให้เกิดความเข้าใจตรงกันและใช้ภาษาได้ถูกต้องตามความหมาย บุคคล กาลเทศะ พัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีในสังคม

รูปแบบการเรียนการสอน

1. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning)

การเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของ (Johnson & Johnson. 1994 : 215-240) โดยผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขันกัน (พนมพร เผ่าเจริญ. 2541 : 225-233) เป็นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ส่วนแนวคิดดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้แสดงทัศนะให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือไว้หลากหลาย ดังนี้

จันทร์ดา ดันติพงศานุรักษ์ (2543 :36) เสนอแนะการจัดการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือ

ปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจนบรรลุผลตามเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีมตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนของ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ การทำงานร่วมกันด้วยความสุขและสร้างสรรค์

Slavin (พิมพ์นธ์ เศษะคุปต์. 2544 : 6 อ้างถึงใน slavin. 1977 : 3) สรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องร่วมมือกันรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ บรรลุตามจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน นั่นคือ การเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

วัชร เล่าเรียนดี (2556 : 156 - 157) สรุปการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกัน ไม่ใช่การสอนให้นักเรียนเข้ากลุ่มกันเรียนรู้แบบปกติที่ครูให้เป็นประจำที่นักเรียนเข้ากลุ่มด้วยความสมัครใจแต่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างจริงจังของสมาชิกกลุ่มทุกคนที่ครูเป็นผู้จัดกลุ่มให้เป็นการมุ่งส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ช่วยเหลือพึ่งพาแนะนำซึ่งกันและกันจนงานบรรลุผลสำเร็จ ครูจึงต้องติดตามดูการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของกลุ่มของนักเรียนตลอดเวลา ให้ทุกคนรับผิดชอบต่อผลงานของตนเอง และของกลุ่ม ทุกคนต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกันยอมรับกันและกัน รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกให้สามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 154) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการร่วมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการช่วยเหลือพึ่งพาค้ำซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 51) ได้ให้นิยาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือคือ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียน

ของตนเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือความสำเร็จของกลุ่ม

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 122) ได้ให้นิยาม การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) หมายถึง วิธีการที่ครูจัดกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 4 คน ให้มีคนเก่ง 1 คน คนเรียนอ่อน 1 คน อีก 2 คน มีความสามารถปานกลาง นักเรียนทุกคนช่วยเหลือกันในการเรียน

กระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง การเรียนรู้
ที่นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึง
ประสงค์ ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ
ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและในการแก้ปัญหา ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้บรรลุผล
สำเร็จตามเป้าหมายโดยสมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและเป็นการ
ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข

ความสำคัญของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ หรือวิธี
สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายที่
กำหนด การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นการพัฒนานักเรียนในด้านวิชาการ เป็นการ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญรวมทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับ
นักเรียน โดยให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มย่อยลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจนประสบผลสำเร็จของ
กลุ่มมุ่งหมายการเรียนรู้ร่วมกันทุกคน ในปัจจุบันครูผู้สอนเป็นจำนวนมาก เน้นพัฒนาผู้เรียนใน
ด้านวิชาการ โดยไม่เน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ครูผู้สอนมักจะส่งเสริมให้
นักเรียนแข่งขันหรือเรียนตามลำพัง ซึ่งการสอนทั้งสองอย่างไม่ได้คำนึงถึงการปฏิสัมพันธ์
ระหว่างนักเรียนคนอื่นๆ ในชั้นสภาพการเรียนการสอนดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียหลาย
ประการแก่นักเรียนกล่าวคือ การสอนแบบแข่งขันทำให้เกิดผู้ชนะและผู้แพ้ โดยผู้ชนะจะดีใจ
สำหรับผู้แพ้จะเสียใจ ซึ่งสัดส่วนของผู้ชนะจะมีน้อยกว่า ผู้แพ้มาก มีผลทำให้นักเรียนส่วนใหญ่
เกิดความเครียดและไม่มีความสุขในการเรียน ส่วนการเรียนตามลำพังนั้นนักเรียนแต่ละคนจะ
ตั้งหน้าตั้งตาเรียน ไม่สนใจเพื่อนรอบข้าง พยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนมอบหมายให้
ได้มากที่สุด ไม่มีการช่วยเหลือใครจนทำให้เป็นคนไม่มีน้ำใจ และไม่มีมนุษยสัมพันธ์ แต่การ
จัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ทำกับเป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ใน
สังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 122) ได้สรุปข้อคิดของการเรียนแบบร่วมมือกันไว้หลาย
ประการ คือผู้เรียนได้ร่วมกันเรียนรู้ได้ดี การซักถามทำให้เกิดความกล้าและได้ทราบคำตอบ

ในเรื่องที่ตนสนใจหรือยังไม่กระจ่าง การอธิบายให้เพื่อนฟัง จะทำให้ผู้อธิบายมีความแม่นยำในเรื่องที่เรียนมากขึ้น เพื่อนๆ ที่ฟังเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คนอ่อนได้เรียนรู้จากคนที่เก่งกว่าซึ่งมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนๆ เพื่อยกระดับผลงานของกลุ่มให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

จันทรา ตันติพิงศานุรักษ์ (2543 : 57) ได้สรุป การจัดการเรียนแบบร่วมมือมีข้อดี มีคุณลักษณะและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวไว้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน
2. ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน
3. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน
5. ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น
6. ช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวในสังคมที่ดีขึ้น

พิมพ์พันธ์ เคชะคุปต์ (2544 : 40) ได้เสนอแนะว่าการเรียนแบบร่วมมือ มีความสำคัญต่อนักเรียนดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกทุกคน เพราะทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม และทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน
2. สมาชิกทุกคนมีโอกาสดู ฟัง แสดงออก แสดงความคิดเห็น และลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน
3. ส่งเสริมให้การช่วยเหลือกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่เก่งทำให้นักเรียนที่เก่งเกิดความภาคภูมิใจ รู้จักเสียสละเวลา ส่วนคนที่ไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อน
4. ส่งเสริมให้รู้จักคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเลือก เพราะมีการเรียนร่วมกันคิด เกิดการระดมความคิด นำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกัน
5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่นการอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือมีความสำคัญคือ ทำให้นักเรียนรู้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบงานของตนเองและงานส่วนรวมร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี

ภายในกลุ่มของนักเรียน มีทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายส่งผลให้เกิดมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตัวเองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อกัน
องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะมีประสิทธิภาพถ้าสมาชิกภายในกลุ่มมองเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการ(กรมวิชาการ, 2544 : 5-8) คือ

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของนักเรียนในทางบวก หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่างๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกได้หลายวิธีเช่น

1.1 การกำหนดเป้าหมายของกลุ่มแต่ละคนลงมือเรียนและต้องแน่ใจว่าสมาชิกคนอื่นเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน

1.2 การกำหนดรางวัลร่วมกัน ถ้าทุกคนได้ตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้แต่ละคนจะได้รับคะแนน Bonus เท่าเทียมกันทุกคน

1.3 การกำหนดให้ใช้วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อการเรียนอื่น ๆ ร่วมกัน แต่ละคนจะได้วัสดุเพียง 1 ส่วนของทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานกลุ่ม

1.4 การกำหนดบทบาทสมาชิกในกลุ่ม ให้แต่ละคนมีหน้าที่ในกลุ่ม เช่น ผู้อ่านผู้ตรวจสอบ ผู้บันทึก ผู้ให้กำลังใจ ผู้จัดหาวัสดุ

2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในระหว่างการทำงานกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยเหลือสมาชิกให้ประสบความสำเร็จ โดยทำกิจกรรมต่อไปนี้

2.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.2 อธิบายความรู้ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

กิจกรรมดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนได้ติดต่อกันโดยตรง เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และการได้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะการทำงานกลุ่ม

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน เป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีเช่น

3.1 ดูแลเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตามหน้าที่

3.2 รักษาระเบียบในการทำงานและรักษาเวลา

3.3 ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ผู้อื่น

3.4 กำหนดหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในกลุ่มตามความเหมาะสม

3.5 การทดสอบรายบุคคล

3.6 สุ่มตามปากเปล่าสมาชิกในกลุ่ม หรือสุ่มตรวจงานของสมาชิก

ในกลุ่ม

3.7 สังเกตและบันทึกการทำงานของสมาชิก

3.8 กำหนดให้สมาชิก 1 คน ในกลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบความเข้าใจ

ของสมาชิกเกี่ยวกับงานกลุ่ม

4. ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อยเป็นทักษะที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น

4.1 การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น

4.2 การสื่อสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรง

4.3 การใช้ภาษาสุภาพ เหมาะสมกับโอกาส

4.4 การให้กำลังใจในการทำงานร่วมกันด้วยคำพูดหรือการแสดง

ความสนใจ

4.5 การยอมรับและช่วยเหลือกัน

4.6 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง

5. กระบวนการกลุ่ม ทุกคนที่เป็นสมาชิกจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนของสมาชิกในกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 134 -135) ได้อธิบายถึงการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. การมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในทางบวก (Positive interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขัน มีการใช้วัสดุ อุปกรณ์และข้อมูลต่างๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัล โดยเท่าเทียมกัน

2. การปฏิบัติสัมพันธ์กันอย่างไร้ขีดระหว่างการทำงานกลุ่ม (Face to face

promotion interaction) เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) เป็นกิจกรรมที่ตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่เพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกตการทำงาน การสุ่มถามปากเปล่า เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and small group skills) ในการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมิน ผลงานและปรับปรุงงานร่วมกัน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 51-54) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative learning) ดังต่อไปนี้

การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือสามารถนำมาใช้กับการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้นและจะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน ในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบต่อร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม

บทบาทของครู

1. กำหนดขนาดของกลุ่ม (โดยปกติประมาณ 4-6 คนต่อกลุ่ม) และลักษณะของกลุ่มควรเป็นกลุ่มที่ความสามารถ (มีทั้งผู้ที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และ เรียนอ่อน)

2. ดูแลการจัดลักษณะการนั่งของสมาชิกกลุ่มให้ทำงานร่วมกันได้สะดวก และง่ายต่อการสังเกต และติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม

3. ชี้แจงกรอบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนเข้าใจวิธีการและกฎเกณฑ์การทำงาน

4. สร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม

5. เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่ม และคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิก

6. ยกย่องเมื่อนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มให้รางวัล คำชมเชยในลักษณะกลุ่ม

7. กำหนดว่าผู้เรียนควรทำงานร่วมกันแบบกลุ่มนานเพียงใด

ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 52) ได้เสนอขั้นตอนของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. **ขั้นเตรียม** กิจกรรมในขั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2-6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกวัสดุประสงค์ของบทเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. **ขั้นสอน** ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3. **ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียน ใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น JIGSAW, TGT, STAD, TAI, GT, LT, NHT, CO-OP เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลายๆ เทคนิค ประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. **ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่ม และรายบุคคลในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

5. **ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่คุณเรียนยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม และผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

สรุปการสอนแบบร่วมมือ เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกันภายในกลุ่มย่อย ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแสดงความคิดเห็น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหา ส่งเสริมทักษะทางภาษาเพื่อเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนผังความคิด

ศุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2544 : 80) อ้างถึงใน TonyBuzan ชาวอังกฤษเป็นผู้ได้ริเริ่มนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับให้กับการเรียนรู้ของเขาโดยพัฒนาการจากการจดบันทึกแบบเดิมที่จดบันทึกเป็นตัวอักษรเป็นบรรทัดๆ เป็นแถวๆ ใช้ปากกาหรือดินสอสีเดียวมาเป็นการบันทึกด้วยคำ ภาพ สัญลักษณ์แบบแผ่เป็นรัศมีออกรอบๆ ศูนย์กลางเหมือนกับ การแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีสัน ต่อมาเขาก็พบว่าวิธีที่เขาใช้นั้นสามารถนำไปใช้กับกิจกรรมอื่นในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานได้ด้วย เช่น ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ การเขียนหนังสือ เป็นต้น ซึ่ง Tony buzan ได้เขียนหนังสือ Use your head (ใช้หัวคิด) และ Get ahead (ใช้หัวลุย) ร่วมกับ Vanda north และ นายธัญญา ผลอนันต์ ผู้แปลเป็นฉบับภาษาไทย ซึ่งเป็นผู้ที่นำแนวคิดวิธีการนำเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย พบว่าวิธีการของ MIND MAP นั้นสามารถนำไปใช้ได้ทั้งชีวิตส่วนตัว และ การงานจริง และเห็นว่าถ้านำแนวคิด เทคนิค วิธีการนี้ขยายผลในการศึกษา น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การวางแผนจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนนั้นจะสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ ศาสตร์และศิลปะด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สามารถช่วยคิด จำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูล และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนานมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

แผนผังความคิด (Mind mapping) เป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยในการเรียนรู้ที่ ลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น ช่วยในการจำ ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดโดยสร้าง แผนผังเชื่อมโยงและการคิดที่ชัดเจน สามารถใช้ในการเรียนรู้ทุกสาระวิชา ถ้าฝึกการใช้แผนผัง ความคิด อย่างสม่ำเสมอจะสามารถช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ ผลการปฏิบัติงานได้ และสามารถ เรียนรู้ได้เร็วขึ้น การสร้างแผนผังความคิดเป็นการใช้สายตาและสมองในเวลาเดียวกัน ช่วยทำ ให้มองเห็นการทำงานของสมองของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมองเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ ของคำ ข้อความ สาระต่างๆ ได้ชัดเจน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด และการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เริ่มต้นมาจากศาสตราจารย์ Tony Buzan แผนผังความคิดสามารถใช้ กับรายบุคคลหรือรายกลุ่มได้ สำหรับการเรียนรู้ปัจจุบันที่เน้นการเรียนรู้เป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม

Mind mapping เป็นเครื่องมือการเรียนรู้สำหรับการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพโดยจะต้องมีกิจกรรมกลุ่มแบบระดมสมอง เพื่อหาคำตอบ หรือข้อสรุปที่หลากหลายนอกจากนั้นยังสามารถใช้ Mind Mapping ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของแผนผังความคิด

แผนผังความคิดเป็นการปฏิบัติงานจากการลงมือปฏิบัติที่เกิดจากการต่อยอดความคิดของผู้เรียนในเนื้อหา นั้น มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิตินา แจมมณี (2551 : 389) ได้ ให้ความหมายเกี่ยวกับแผนผังความคิดว่าเป็นผังที่ตั้งความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็น โครงสร้างในภาพรวม โดยใช้เส้น คำ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ โดยมีขั้นตอนหลักๆ ในการทำงาน ดังนี้

1. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอดย่อยๆ
2. เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดนั้นๆ ลงไป และใช้รูปทรงเรขาคณิต แสดงระดับของคำ คำใดที่อยู่ในขอบเขตหรือระดับเดียวกันให้รูปทรงเรขาคณิตเดียวกันล้อมกรอบคำนั้น
3. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่างๆ เส้นที่ใช้อาจเป็นเส้นตรง เส้น โค้ง หรืออาจใช้ลูกศร แสดงความเชื่อมโยงของความคิดต่างๆ
4. ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เป็นตัวแทนความหมายของความคิดและความรู้สึกต่างๆ

5. สร้างแผนผังความคิดให้สมบูรณ์ ตามความเข้าใจของตนเอง

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2550 : online) ได้เสนอแนะผังมโนภาพหรือแผนที่ความคิด (Mind mapping) คือ รูปจำลองที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของมโนภาพที่สัมพันธ์กัน โดยปกติจะใช้รูปร่างกลมแทนมโนภาพหรือความคิด และเส้นลูกศรแทนลักษณะและทิศทางของความสัมพันธ์นั้น มีคำกำกับไว้ว่าวงกลมแทนมโนภาพของอะไร เส้นลูกศรแทนความสัมพันธ์ในลักษณะและทิศทางใดในบางครั้งมีการใช้การเน้นและแจกแจงเนื้อความด้วยสีและการวาดรูปประกอบ

วิลสัน สุนทรโรจน์ (2549 : 182) ได้เสนอแนะ แผนผังความคิด (Mind mapping) เป็นการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมอง ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนที่ความคิด (Mind mapping) นั้นเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง เป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้ง 2 ซีก คือ สมองซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่การวิเคราะห์คำ ภาษาสัญลักษณ์ ระบบ ลำดับความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวาก็ทำหน้าที่สังเคราะห์คิดสร้างสรรค์จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ โดยมีแถบเส้นประสาทคอร์ปัสคอลลอสัมเป็นเสมือนสะพานเชื่อม

สมเกียรติ ตั้งนโม (2544 : Online) ได้เสนอแนะ แผนที่ความคิด (Mind mapping or concept mapping) เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เราคิดและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจดบันทึกแก่นของไอดีและความคิดใหม่ ๆ รวมไปถึงการเชื่อมโยงไอดีหรือความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เริ่มต้นด้วยการตั้งไอดีหลักขึ้นมาที่กลางหน้ากระดาษ (แนวนอน-Landscape) ก่อนแล้วบันทึกไอดีต่าง ๆ กระจายออกเป็นกิ่งๆ ออกจากศูนย์กลางของไอดีหลักที่กลางหน้ากระดาษนั้น

สรุป ประโยชน์ของการนำแผนผังความคิดมาใช้ในการศึกษา มีดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการเตรียมการสอนของคุณ จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
2. ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยดูจากแผนผังความคิดที่นักเรียนสร้างขึ้น
3. การใช้แผนผังความคิดในการสรุปความหมายจากสิ่งที่เรียน จะทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้น เพราะเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียน ไปทั้งหมดทำให้นักเรียนจดจำไปได้นานมีความคงทนในการเรียนรู้

หลักการสร้างแผนผังความคิด

วิลสัน สุนทรโรจน์ (2550 : 65-67) (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2544 : 89-92) ได้เสนอแนะทางการสร้างผังความคิดว่าเป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผังสามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ เช่น

1. แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching map) นำเสนอโดยการเขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ข้างบนหรือตรงกลางแล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่นๆ ที่สำคัญตามลำดับ

2. แผนผังวงจรถ (A cricle map) นำเสนอโดยการเขียนเป็นแผนผังเพื่อเสนอปฏิสัมพันธ์เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเรียงลำดับเป็นวงกลม

3. แผนผังใยแมงมุม (A spider map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้ตรงกลางหน้ากระดาษ แล้วเขียนคำอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม

4. แผนผังก้างปลา (A fishbone map) นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลักแล้วเสนอสาเหตุและผลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (A compare table map) เสนอโดยการเขียนเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องในประเด็นที่กำหนด

6 แผนผังวงกลมทับเหลื่อม (Overlapping circles map) เสนอการเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องมีลักษณะเหมือนกันและต่างกัน

วิธีการเขียนแผนผังความคิด

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2549 : 27-28) ได้กำหนดวิธีการเขียนแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. เตรียมกระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัดและวางกระดาษภาพแนวนอน
2. วาดภาพสี่ หรือเขียนคำ หรือข้อความที่สื่อหรือแสดงถึงเรื่องจะทำ MIND MAPกลางหน้ากระดาษ โดยใช้สี่อย่างน้อย 3 สี และต้องติดกรอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต
3. คิดถึงหัวเรื่องสำคัญที่เป็นส่วนประกอบของเรื่องที่จะทำ Mind Mapping โดยให้เขียนเป็นคำที่มีลักษณะเป็นหน่วย หรือคำสำคัญ (Key word) สั้น ๆ ที่มีความหมาย บนเส้นซึ่งแต่ละเส้น จะต้องแตกออกจากศูนย์กลางไม่ควรเกิน 8 กิ่ง
4. แแตกความคิดของหัวเรื่องสำคัญแต่ละหัวเรื่องในข้อ 3 นอกเป็นกิ่งหลาย ๆ กิ่ง โดยเขียนคำหรือวลีบนเส้นที่แตกออกไป ลักษณะของกิ่งควรเอนไม่เกิน 60 องศา
5. แแตกความคิดรองลงไปที่เป็นส่วนประกอบของแต่ละกิ่งในข้อ 4 โดยเขียนคำหรือวลี เส้นที่แตกออกไป จึงสามารถแตกความคิดออกไปได้เรื่อง ๆ ตามที่ความคิดจะไหลออกมา
6. การเขียนคำ การเขียนด้วยคำที่เป็นคำสำคัญหรือคำหลัก หรือเป็นวลีที่มีความหมายชัดเจน
7. คำ วลี สัญลักษณ์ หรือรับภาพใดที่ต้องการเน้น อาจใช้วิธีการทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบ หรือใส่กล่อง เป็นต้น

8. ตกแต่ง Mind Mapping ให้มีสีสันสวยงามสดใส และน่าสนใจ

วิธีการสร้างแผนผังความคิด

ณัฐวดี กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545 : 43-44) ได้เสนอวิธีการสร้างแผนผังความคิดว่า ผู้สอนสามารถสร้างแผนผังความคิดได้ ดังนี้

1. กำหนดข้อความหรือคำที่เป็นประเด็นหลักไว้ในวงกลมกลาง
2. กำหนดข้อความหรือวลีที่เป็นประเด็นรองซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นหลัก โดยอาจใช้คินสอสีเขียนแสดงวงกลมต่างกัน
3. ถ้ามีความคิดย่อย ๆ หรือประเด็นย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอาจเขียนเป็นส่วนขยายได้ต่อไปอีก

วิธีใช้แผนผังความคิด

ผู้สอนสามารถนำแผนที่ความคิดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นสร้าง ผู้สอนอธิบายการใช้แผนผังความคิด เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ ความคิดหลัก ความคิดรอง และให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่าง
2. ขั้นเสนอ ผู้สอนจัดผู้เรียนให้ทำกิจกรรมเป็นคู่ แจกกระดาษเปล่าให้เพื่อเตรียมทำแผนที่ความคิด
3. ขั้นสังเคราะห์และวิเคราะห์
  - 3.1 กำหนดเรื่องในเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนอ่าน หรือถ้าเป็นกิจกรรมภาคสนามสามารถเปิด โอกาสให้ผู้เรียนช่วยกันเลือกประเด็นหลักและประเด็นรอง
  - 3.2 หลังจากนั้นให้แต่ละคู่ร่วมกัน 2 คู่เป็น 4 คน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำ
  - 3.3 ผู้สอนอาจมีบทบาทในการช่วยเหลือ โดยใช้คำถามนำทางเพื่อให้ความคิดของผู้เรียนขยายประเด็นมากขึ้น
4. ขั้นสรุปเพื่อแสวงหา ผู้เรียนนำเสนอการสร้างแผนผังความคิด พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและเสนอประเด็นที่สามารถคิดต่อไปได้อีกการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด หมายถึง กิจกรรม การเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้กระบวนการคิด และวิธีการสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบเพื่อให้ นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระ เข้าใจความหมาย แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านอย่างมีเหตุผล สรุปความและข้อคิดจากเรื่อง ด้วยการเขียนแผนผัง โดยมีลำดับขั้นตอนการสอนที่ประยุกต์จากขั้นตอนการสอนอ่าน

เชิงวิเคราะห์และขั้นตอนการสอนอ่าน โดยการให้เทคนิคแผนผังความคิด ซึ่งมีลำดับขั้นการสอน ดังนี้

ขั้นนำ ครูอธิบายการใช้แผนผังความคิด เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ความคิดหลัก ความคิดรอง และให้ผู้เรียนดูตัวอย่าง

ขั้นสอน ครูฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์จากภาพ นิทาน และบทร้อยกรอง โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์จากความคิดหลักความคิดรอง และฝึกให้นักเรียนสรุปข้อคิดจากสิ่งที่อ่านและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นอ่านและวิเคราะห์ ครูจัดผู้เรียนให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม แจกบัตรเนื้อหาให้นักเรียนอ่าน นักเรียนวิเคราะห์เรื่องจากประเด็นหลักและประเด็นรอง โดยการตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านเพื่อขยายความคิดให้มากขึ้น อ่านอย่างละเอียด เพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อเรื่อง หรือสิ่งที่อ่านสามารถแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร เพื่อให้ นักเรียนสามารถสรุปเรื่อง ข้อคิดจากเรื่องหรือสิ่งที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นสร้าง นักเรียนเขียนแผนผังความคิดจากการอ่าน นำเสนอผลงานการเขียนแผนผังความคิด แล้วเขียนเรื่องจากแผนผังความคิด และนำเสนอผลงานการเขียนเรื่อง

ขั้นสรุป ครู นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

ขั้นประเมินผล ครู นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของนักเรียนและทำการทดสอบย่อยท้ายบทเรียน

สรุปว่าการสอน โดยใช้แผนผังความคิดเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้เป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากนักเรียนได้ร่วมกลุ่มในการทำงาน ได้ระดมสมอง หาความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของคำ ข้อความ สารต่างๆ ได้ชัดเจน ใช้ความคิดอย่างอิสระในการสร้างชิ้นงานได้ร่วมกันศึกษาเพื่อหาคำตอบหรือข้อสรุปที่หลากหลาย นอกจากนั้นยังสามารถใช้ Mind mapping ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาความคิด เป็นเครื่องมือในการเตรียมการสอนของครู จัดลำดับเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน จากแผนผังความคิดที่นักเรียนสร้างขึ้น และใช้แผนผังความคิดในการสรุปความหมายจากสิ่งที่เรียน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้น

3. ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นเครื่องมือในการสืบเสาะหาคำตอบความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น จากการศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 4-5) ได้เสนอแนะรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง ลักษณะหรือขั้นตอนการจัดการให้ผู้เรียนมีการจัดการระบบข้อเท็จจริง กฎที่ได้รับจากประสบการณ์เรียนเพื่อขยายโครงสร้างทางปัญญาให้กระจ่างจนเกิดความเข้าใจและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นผลจากประสบการณ์การเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 2 -3) ได้เสนอแนะรูปแบบการสอน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอน ที่บรรยายรายละเอียดการดำเนินการจัดการเรียนรู้การนำไปใช้ในสถานการณ์ การวัดประเมินผลการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ชาญชัย ยมคิษฐ์ (2548 : 116) ได้เสนอแนะรูปแบบการสอน หมายถึง สถานการณ์สอนที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยสถานการณ์ดังกล่าวเกิดจากการศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวคิดทฤษฎีที่แสดงการตอบสนองต่อผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ เฉพาะด้าน เป็นการแสดงพฤติกรรมตามลำดับขั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และปฏิริยาของครูต่อผู้เรียนอย่างชัดเจน

อริศรา ชูชาติ และคณะ (2549 : 23-24) ได้สรุปความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่าเปรียบเหมือนPatternที่นำไปเป็นตัวแบบในการจัดการเรียนการสอนเต็มรูปแบบที่ประกอบด้วย หลักการที่มีทฤษฎีรองรับ วัตถุประสงค์ เฉพาะและกระบวนการเรียนการสอนที่มีความเฉพาะของแต่ละรูปแบบ ส่วนเทคนิค วิธีสอน และกิจกรรมที่นำเสนอไว้ในกระบวนการเรียนการสอนอาจปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมไว้ใน การเขียนแผนการเรียนรู้

ทิสนา แคมมณี (2552 : 5) ได้เสนอแนะรูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยเทคนิค การสอนต่างๆ เข้าไปช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตาม หลักการที่ยึดถือ

สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง แนวทางหรือลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายและจุดประสงค์ของการเรียนรู้

4. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน (ทิสนา แจมมณี. 2552 : 220 ; อ้างถึงใน Keeves. 1977 : 86- 87) มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้

2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้นได้

3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelation) รวมทั้งขยายความคิดของขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

4. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Asssociative relationships)

รูปแบบที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมี 4 รูปแบบหรือ 4 ลักษณะ (ทิสนา แจมมณี. 2552 : 120-121 ; อ้างถึงใน Kaplan. 1964 ; อ้างถึงใน keeves 1997 : 386-387)

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ อย่างน้อยสองสิ่งขึ้นไปรูปแบบลักษณะจัดมากทางด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic model) ได้แก่ความคิดที่แสดงออกผ่านทางภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบชนิดนี้ใช้มากทางศึกษาศาสตร์

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

4. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

5. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal model) ได้แก่ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ของสภาพการณ์ ปัญหา รูปแบบด้านการศึกษา

5. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

อริศรา ชูชาติ และคณะ. (2549 : 24) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ คือ

1. กำหนดแนวคิดหรือทฤษฎีที่จะใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้พัฒนารูปแบบอาจกำหนดแนวคิดขึ้นเอง หรือเลือกทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนหรือแนวคิดทางการศึกษาที่สนใจ แล้วศึกษาอย่างเจาะลึก วิเคราะห์ สังเคราะห์ จนได้ประเด็นที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

2. เขียนหลักการของรูปแบบจากสาระที่สังเคราะห์ได้จากแนวคิดทฤษฎี

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในลักษณะของเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งต้องอยู่ในกรอบของหลักการของรูปแบบ

4. กำหนดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนที่มีจำนวนขั้นตอน เทคนิค และวิธีการเรียนการสอนแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ ขึ้นอยู่กับหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักๆ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

6. กำหนดวิธีวัดและประเมินผล รวมทั้งเครื่องมือในการวัดและประเมินผลผู้เรียน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ต้องมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยง ตามขั้นตอนสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของ (ทีศนา เขมมณี. 2533 : 218) ที่ได้สรุปขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาแนวคิด และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนสิ่งที่ต้องการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ถึงประเด็นสำคัญสำหรับนำมาใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่จะพัฒนา

2. กำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการระบุงค์ประกอบที่ผู้พัฒนาเห็นว่ามีความจำเป็นต่อผลการเรียนนั้นๆ ของผู้เรียน เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน ขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น ซึ่งเป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบให้สอดคล้องกันตามแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานที่ใช้

3. ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน เป็นการหาข้อมูลเชิงประจักษ์มายืนยันว่า แผนการจัดองค์ประกอบต่างๆ ที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบนี้มีคุณภาพและประสิทธิภาพจริง คือสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ และเกิดผลต่อผู้เรียนตามต้องการหรือตามที่กำหนด จุดมุ่งหมายการหาข้อมูลเชิงประจักษ์นี้ทำโดยการนำแผนการจัดองค์ประกอบนี้ไปทดลองใช้ในห้องเรียนตามระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ยอมรับกันได้ทั่วไป สามารถยืนยันด้วยตัวเลขได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ตรวจสอบเชิงปริมาณของผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องได้ในทางปฏิบัติการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจะเริ่มจากการตรวจสอบเชิงปริมาณของผู้เชี่ยวชาญและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดองค์ประกอบให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้ในห้องเรียน

4. การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นให้ดียิ่งขึ้นมีข้อบกพร่องน้อยลง โดยการนำสิ่งที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ปรับปรุงนี้อาจเป็นองค์ประกอบลักษณะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบตลอดจนแนวการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

สรุป รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้กำหนดกระบวนการเรียนการสอนที่มีจำนวนขั้นตอนเทคนิคและวิธีการเรียนการสอนแตกต่างกันไปแต่ละรูปแบบ ขั้นตอนการสอนของรูปแบบ จากการศึกษางานวิจัย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรูู้

ผู้เสนอรูปแบบการสอน	เป้าหมายการสอน	ขั้นตอนการสอน
วนิดา ฉัตรวิราม (2546)	พัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์	ขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 จุดประกายความคิด กระตุ้นผู้เรียนให้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การวางแผน แบ่งกลุ่มทำงาน นำความรู้ที่ได้มาขยายผล ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ เสนอความคิด และอธิบายการทำงาน ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ให้เข้ากับชีวิตประจำวัน การสรุปความคิดเห็น

ผู้เสนอรูปแบบการสอน	เป้าหมายการสอน	ขั้นตอนการสอน
ภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551)	พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	<p>ขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน</p> <p>ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นเร้า กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ</p> <p>ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผน เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจการกระทำต่อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์</p> <p>ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้ เด็กเรียนปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5</p> <p>ขั้นที่ 4 ขั้นย้ำซ้ำทวน ฝึกปฏิบัติย้ำซ้ำทวน ประสพการณ์เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมศิลป์</p> <p>ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ นำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องจากผลงานศิลป์</p>
ภิญญาพัชญ์ ปลาคัดทอง (2551)	พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2	<p>ขั้นที่ 6 ขั้นแบ่งปัน อธิบายความคิด แสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู</p> <p>ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน</p> <p>ขั้นที่ 1 ระลึกถึงอุปสรรค ค้นหาอุปสรรคและความสามารถของตนในการเรียนรู้</p> <p>ขั้นที่ 2 สืบหาสาเหตุ สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุของอุปสรรค</p> <p>ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมาย ทำความเข้าใจอุปสรรค หาแนวทางแก้ไข</p> <p>ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการตรวจสอบข้อมูลและเลือกแนวทางแก้ไข</p> <p>ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล นักเรียนสรุปและประเมินผลการแก้ไขอุปสรรคของตน</p>

ผู้เสนอรูปแบบการสอน	เป้าหมายการสอน	ขั้นตอนการสอน
		<p>ขั้นที่ 6 ขั้นแบ่งปัน อธิบายความคิด แสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู</p> <p>ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน</p> <p>ขั้นที่ 1 ระบุอุปสรรค ค้นหาอุปสรรคและความสามารถของตนในการเรียนรู้</p> <p>ขั้นที่ 2 สืบหาสาเหตุ สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุของอุปสรรค</p> <p>ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมาย ทำความเข้าใจอุปสรรค หาแนวทางแก้ไข</p> <p>ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการตรวจสอบข้อมูลและเลือกแนวทางแก้ไข</p> <p>ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล นักเรียนสรุปและประเมินผลการแก้ไขอุปสรรคของตน</p>
<p>อรชร วัฒนกุล (2553 : 122-124)</p>	<p>ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับ</p>	<p>ขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน</p> <p>ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน 2) แบ่งกลุ่มผู้เรียน <p>ขั้นที่ 2 ขั้นกระบวนการสอน ให้ข้อมูลนักเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จัดกลุ่ม 2) ศึกษาข้อมูล 3) ฝึกกิจกรรม ระดมสมองคิดข้างเคียงให้เกิดแนวคิดหรือการพัฒนาแผนผังความคิด ช่วยเขียนความคิดที่ได้ 4) นำเสนอแนวทางจัดกลุ่ม 5) ทดสอบย่อย <p>ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผลสัมฤทธิ์</p>

ผู้เสนอรูปแบบการสอน	เป้าหมายการสอน	ขั้นตอนการสอน
วสันต์ ทองไทย (2554)	พัฒนารูปแบบ การเรียนการ เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของ นักวิจัยสำหรับ นิสิตในระดับ บัณฑิตศึกษา	ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอนสอน ขั้นที่ 1 จูงใจ ทบทวนให้เห็นความ เชื่อมโยงของเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์เดิม ขั้นที่ 2 จักแจ้ง นำเสนอบทเรียนใหม่ ขั้นที่ 3 จัดการ ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและ เดี่ยว ขั้นที่ 4 แจกแจง นำเสนอผลงานและ สะท้อนผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 จริงจัง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้
สิทธิพล อางอินทร์ (2554)	พัฒนารูปแบบการ จัดการเรียนรู้ที่เน้น การคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ การ เรียนรู้วิทยาศาสตร์	ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศ ขั้นที่ 2 นำเสนอบทเรียน ขั้นที่ 3 ฝึกการคิดวิเคราะห์ 1) รายบุคคล 2) รายกลุ่ม ขั้นที่ 4 นำเสนอและอภิปรายผลการคิด ขั้นที่ 5 สรุปบทเรียน

รูปแบบการสอนที่เสนอข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการ
เรียนรู้ประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ขั้นการสอนของรูปแบบ	ผู้เสนอรูปแบบ
การกระตุ้น เชื่อมโยง เพื่อเตรียมความพร้อม	วนิดา ฉัตรวิราม(2546) ภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551)กัญญาพัชญ์ ปลายัดทอง(2551)อรชร วัฒนกุล (2553) วสันต์ ทองไทย (2554) และ สิทธิพล อางอินทร์ (2554)

ขั้นการสอนของรูปแบบ	ผู้เสนอรูปแบบ
วางแผนการเรียนรู้	วนิดา ฉัตรวิราม(2546) ภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551) ภิญาพัชญ์ ปลายัดทอง(2551) และ อรชร วัฒนกุล (2553)
นำเสนอความรู้ใหม่	ภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551) ภิญาพัชญ์ ปลายัดทอง(2551) อรชร วัฒนกุล (2555) และ สิทธิพล อาจอินทร์ (2554)
ปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้	วนิดา ฉัตรวิราม(2546) ภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551) ภิญาพัชญ์ ปลายัดทอง(2551) อรชร วัฒนกุล (2553) วสันต์ ทองไทย (2554) และสิทธิพล อาจอินทร์ (2554)
นำเสนอผลงาน	ภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551) ภิญาพัชญ์ ปลายัดทอง (2551) อรชร วัฒนกุล (2553) วสันต์ ทองไทย (2554) และสิทธิพล อาจอินทร์ (2554)
สรุปและประเมินผล	วนิดา ฉัตรวิราม (2546) ภิญาพัชญ์ ปลายัดทอง (2551) และสิทธิพล อาจอินทร์ (2554)
นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	วนิดา ฉัตรวิราม (2546) ภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551) และวสันต์ ทองไทย (2554)

จากตารางที่ 3 ผลการสังเคราะห์ขั้นการสอนของรูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 บังชี้ความรู้เดิม คือ การกระตุ้น เชื่อมโยงเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นขั้นที่ครูชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียนการจดประกายความคิด เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เชื่อม โยงความรู้ใหม่ กับความรู้เดิมทบทวน ความรู้เดิมเพื่อให้ผู้จะเรียนระลึกอุปสรรค ค้นหาอุปสรรค และความสามารถของตนในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 เสริมหาความรู้ใหม่ คือ การวางแผนการเรียนรู้ เป็นการวางแผน สืบหาสาเหตุ สสำรวจแล้ววิเคราะห์ ข้อมูล สาเหตุของอุปสรรคกำหนดเป้าหมาย ทำความเข้าใจอุปสรรค หาแนวทางแก้ไข โดยการแบ่งกลุ่มทำงาน นำความรู้ที่ได้มาขยายผล

ขั้นที่ 3 เข้าใจแล้วพัฒนา คือ การนำเสนอความรู้ใหม่เป็นขั้นที่ครูเสนอกระบวนการ

การสอนให้ข้อมูล จัดประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดทักษะความรู้ ครูจัดกลุ่มให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูล และฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เสนอความคิด อธิบายการทำงาน

ขั้นที่ 4 นำพาแบ่งปัน คือ ปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติ เสนอความคิด ระดมสมองและฟังความคิด อธิบายการทำงาน ปฏิบัติการ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการตรวจสอบและเลือกแนวทางแก้ไข ฝึกปฏิบัติซ้ำซ้ำทวน จากการทำงานกลุ่มรายบุคคล

ขั้นที่ 5 ตัวฉันประมวลผล คือ การนำเสนอผลงานขั้นนำเสนอ เป็นการนำผลการปฏิบัติงานที่ได้จากการเรียนรู้มาเสนอผลงาน ด้วยการเล่าเรื่อง นำเสนอผลงานและสะท้อนผลการเรียนรู้ อภิปรายผล สรุปและเห็นผล

ขั้นที่ 6 คนเก่งสร้างงาน คือ การสรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปและประเมินผลการแก้ไขอุปสรรคการประเมินผลสัมฤทธิ์ สรุปบทเรียนของตน

ขั้นที่ 7 นำหลักการใช้ประโยชน์ คือ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการสรุปความคิดเห็น อธิบายความคิดแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู แบ่งปันประสบการณ์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ให้เข้ากับชีวิตประจำวัน

การจัดหาแนวทางหรือลักษณะการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะความรู้ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน นำมาประยุกต์และบูรณาการเพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนมี 7 องค์ประกอบ คือ

1. หลักการและแนวคิดของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. บทบาทครู
5. บทบาทนักเรียน
6. บรรยากาศ
7. การวัดผลและประเมินผล

กระบวนการของรูปแบบ การสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 3 ระยะ มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ก่อนอ่าน (Preparation) มี 2 ขั้น คือ ขั้นบ่งชี้ความรู้เดิม ขั้นเสริมหาความรู้ใหม่ บทบาทของนักเรียนคือ ให้ความสนใจในการเรียนรู้โยงประสบการณ์เดิมสู่ประสบการณ์ใหม่

มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
ช่างสังเกต มีความอยากรู้อยากเห็นกล้าแสดงความคิดเห็น ตอบคำถามด้วยความมั่นใจ

2. ขณะอ่าน (Action) มี 3 ชั้น คือ ชั้นเข้าใจแล้วพัฒนา ชี้นำพาแบ่งปัน ชั้นร่วมกัน
ประมวลผล บทบาทของนักเรียน คือ นักเรียนร่วมกันแสวงหาความรู้ รู้จักแสดงความคิดเห็น
การเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรอบคอบและความเพียรพยายาม
ในการทำงาน และมีความตั้งใจในการทำงาน

3. หลังอ่าน (Checking) มี 2 ชั้น คือ ชั้นคนเก่งสร้างผลงาน และชี้นำหลักการให้
โยชน์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการอ่าน โดยสรุปความเข้าใจ แนวคิดและ
ประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม การนำเสนอผลงาน สร้างชิ้นงานใหม่
ประเมินผลงาน และปรับปรุงผลงานให้ถูกต้อง เหมาะสม

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านหนังสือมีหลายระดับ เช่น อ่านออก อ่านคล่อง อ่านได้ อ่านเข้าใจเรื่อง
อ่านเป็น ถือว่าเป็นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณละเป็นยอดของการอ่านทั้งปวง ต้องอาศัย
พื้นฐานหลายประการ เช่น การเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน อ่านแล้วแยกแยะและตีความหรือวินิจฉัย
สารได้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2542 : 45-48) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง อ่านแล้ว
สามารถวิเคราะห์ความสำคัญ ความสัมพันธ์ของประเด็นต่าง ๆ ในข้อความหรือเรื่องที่อ่าน
แล้วแสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้านข้อความหรือเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล

กัลยา ยวนมาลัย (2551 : 20-25) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการอ่านที่ต้อง
อ่านมาก และใช้ความสามารถในการอ่าน เพื่อสันนิษฐานหาเหตุผลพร้อมทั้งบอกได้ด้วยว่า
ข้อความนั้นถูกหรือผิด เหตุผลเป็นเหตุผลทางภาษาซึ่งได้แก่ เหตุผลทางความหมายและเหตุผล
ในความเป็นจริง โดยมีระดับความเข้าใจ ดังนี้

1. การอ่านเอาเรื่อง (Literal reading) การอ่านระดับนี้เป็นการอ่านออกอ่านได้
อ่านแล้วรู้เรื่องราวเรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ในการอ่านแบบนี้ ผู้อ่านใช้
ความสามารถด้านความจำเป็นใหญ่

2. การอ่านตีความหมาย (Interpretive reading) คือ อ่านแล้วแปลความตัวงาน
ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถ นอกเหนือไปจากการอ่านเอาเรื่อง คือ จำเรื่อง แปลความ

ด้วงาน และขยายความได้ การอ่านตีความหมายจึงเป็นการอ่านที่ระดับที่มีความเข้าใจที่สูงกว่า การอ่านเอาเรื่อง

3. การอ่านขั้นวิจารณ์ (Critical reading) การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับการอ่านเอาเรื่อง ใช้ในความแปล ความเป็นพื้นฐานอาศัยประสบการณ์ของผู้อ่าน นำความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินใจและวินิจฉัยเรื่องหรือข้อความที่อ่าน ดังนั้น ในการฝึกผู้อ่านให้เป็นนักการอ่านที่มีความสามารถในการอ่านหนังสือจะต้องมุ่งฝึกผู้อ่านใช้ความสามารถขั้นแปลความ ตีความ ขยายความ และสามารถอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ด้วย

โกซัย สาริกบุตร (2521 : 105-107) การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณว่า หมายถึงผู้อ่านเข้าใจ ได้หมด รู้เท่าทันทุกความที่ผู้เขียนแสดงความคิด แต่ผู้อ่านมีความคิดเป็นของตนเอง รู้จักวิเคราะห์ วิเคราะห์ เลือกรับแต่ความคิดที่เป็นประโยชน์ ขจัดความคิดที่เหลวไหลไร้สาระออกไป เรียกว่า อ่านดี อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีดังนี้

1. ข้อตกลงที่ควรรับรู้ร่วมกัน ก่อนลงมืออ่านสิ่งใด
2. ความคิดกับความรู้เป็นคนละส่วนกัน
3. ความรู้สึก (หรืออารมณ์) คืออะไร
4. วิธีที่ผู้แต่งแสดงความคิด ความรู้ และความรู้สึกลงในข้อเขียน
5. ลักษณะของความคิดที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรม
6. ความเชื่อกับความไม่เชื่อ
7. การอ่านบางส่วนกับการอ่านทั้งหมด

จรรยา บุญปลั่ง (2542 : 56-58) ได้เสนอว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นกระบวนการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบถี่ถ้วน โดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เป็นพื้นฐานความรู้ในการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สิ่งที่ปรากฏในบทอ่าน โคนละเอียดเพื่อนำ ไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจึงเป็นการอ่านที่มีคุณค่า เพราะนอกจากช่วยพัฒนาการคิด การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพแล้วยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่ผู้อ่านต้องกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับที่มีความซับซ้อน ผู้อ่านจึงต้องมีวิธีการที่จะรับและจัดการกับข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

เปลื้อง ณ นคร (2542 : 32-35) ได้เสนอว่า อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ คือ การอ่านเป็นและหนังสือก็เหมือนบุคคลที่สามารถและอธิบายเหตุผลให้เราเข้าใจ เมื่อผู้ใดมีความคิด

และความรู้อย่างไรหรือรู้อะไร แทนที่จะพูดให้เราฟัง เขาก็ถ่ายทอดความคิดและความรู้ลงบนหนังสือ คนอาจคิดผิดหรือรู้ผิดก็ได้ หนังสือก็เป็นเช่นนั้น เวลาอ่านหนังสือจึงต้องคิดตามไปด้วยเสมอ ถ้าเราถามหนังสือนั้นจนหนังสือตอบเราได้ จึงเรียกว่าอ่านเป็น หรืออ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นก็ไม่ใช่ทำได้ง่ายๆ ต้องมีการฝึกฝนและหาความรู้อื่นๆ ประกอบอีกหลายอย่าง แนวทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. รู้โลกแห่งหนังสือ ว่าแบ่งออกเป็นประเภทอะไรบ้าง
2. รู้จักรูปแบบและโครงสร้างของหนังสือ
3. รู้ความมุ่งหมายของผู้เขียน
4. รู้จักถ้อยคำภาษา โดยเฉพาะคำเทคนิคหรือคำบัญญัติที่ใช้ในหนังสือนั้น

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2544 : 70-75) ได้เสนอว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านโดยสอดแทรกการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อ่านไปด้วย การอ่านวิธีนี้ ผู้อ่านมีความรู้พื้นฐานมากเพื่อพิจารณาว่าข้อความที่อ่านนั้นถูกต้องเป็นจริงมากน้อยเพียงไร การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีลักษณะการอ่าน ดังนี้

1. อ่านอย่างระมัดระวัง ทำใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงต่อผู้เขียน
2. อารมณ์ในการอ่านควรปกติ ไม่ใช่อยู่ระหว่างอารมณ์ที่เกลียด หรือมีอารมณ์

อื่นสอดแทรก

ดูเก็ตต์ (Duguette. 1973) ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มเติมว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนี้ เป็นการประเมินหรือวิเคราะห์สิ่งที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล การที่ผู้อ่านจะสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้นั้น จะต้องมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณเสียก่อน

การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐานและในขณะที่ อ่านควรพิจารณาถึงจุดประสงค์ของผู้เขียนและต้องสามารถสรุปลงความเห็นในสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2540 : 86-90) ได้เสนอว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความสามารถใช้ดุลยพินิจหาเหตุผลและพิจารณาคูณค่าของเรื่องทีอ่านได้ถูกต้อง สามารถเปรียบเทียบได้อย่างมีหลักเกณฑ์และตัดสินใจได้ว่า เรื่องนั้นหรือตอนหนึ่งตอนใดของเรื่องนั้นผิดหรือถูก ดีหรือไม่ดี สำคัญหรือไม่สำคัญ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น และสามารถแยกความคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้โดยใช้ปัญญา เหตุผลและหลักวิชาแต่มิใช่ใช้อารมณ์เป็นเครื่องตัดสินใจ การอ่านอย่างใช้วิจารณญาณต้องอาศัยการวิเคราะห์เป็นพื้นฐานและ

ผนวกด้วยการประเมินค่าเรื่องเลย อาศัยสติปัญญาและเหตุผลรวมทั้งความรู้ที่มีอยู่มา ไตร่ตรอง อีกด้วย เช่น สามารถวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนั้นได้ สามารถสรุปเปรียบเทียบได้ หรือสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลได้ เป็นต้น

ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 63-65) ได้ให้ความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ คือการคิดอย่างรอบคอบโดยใช้วิจารณญาณอย่างลึกซึ้ง แต่เป็นการคิดที่มีต่อเรื่องราวที่ได้อ่านจากหนังสือ ผู้อ่านจะต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสิน ความคิดของผู้เขียนว่าเป็นไปในลักษณะใด มากกว่าจะเห็นดีเห็นชอบไปตามความคิดของผู้เขียน โดยสิ้นเชิงการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านเป็นเบื้องต้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะสำหรับการอ่านโดยทั่ว ๆ ไป นอกจากนั้นผู้อ่านจะต้องใช้ วิจารณญาณตัดสินเอาเอง ตามความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านเอง เมื่อเข้าใจ แนวคิดของผู้เขียนแล้ว ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์แนวความคิดนั้น ๆ ได้

ไพฑูรย์ สินลาร์ตน์ และคณะ (2535 : 18-22) ได้เสนอว่า วิจารณญาณในการอ่าน อย่างไตร่ตรอง รู้แยกเนื้อหา ข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นออกจากกันได้

มหาวิทยาลัยนเรศวร (2533 : 25-27) ได้เสนอว่า อ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ผู้อ่าน ใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ไคร่ครวญหาเหตุผลได้ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษา ด้านความหมาย การเรียงคำการเว้นวรรคตอน
2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่ามีเหตุผลรับกันหรือไม่
3. พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องราวต่าง ๆ ว่าสัมพันธ์กันหรือไม่ สามารถแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้
4. พิจารณาเนื้อหาเกี่ยวกับตัวอย่าง ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และตัวอย่างนั้น น่าเชื่อถือได้เพียงใด

มารศรี ขวลิต (2518 : 48-50) ได้เสนอว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่าน ที่ผู้อ่านมีความสามารถในการใช้ความคิดพิจารณาเหตุผลหรือมีจินตนาการเกี่ยวกับสิ่งที่ตนอ่าน และสามารถเข้าใจความนึกคิด หรือความมุ่งหมายของผู้เขียนได้

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคณะ (2522 : 105-107) ได้เสนอว่า การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ คือการอ่านที่ใช้ดุลพินิจหาเหตุผล พิจารณาคูณค่าของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง สามารถเปรียบเทียบได้อย่างมีหลักเกณฑ์และตัดสินใจได้ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดี สำคัญหรือ

ไม่สำคัญ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความเห็น หรือแยกความคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริง โดยใช้ปัญญา เหตุผลและหลักวิชาแต่ไม่ใช่อารมณ์ เป็นเครื่องตัดสิน

ศิริวรรณ ฉายะเกษตริน และคณะ (2536 : 52-55) การอ่านอย่างวิจารณ์ญาณ คือ การอธิบายรูปแบบของเรื่องที่อ่าน บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน บอกความหมายของถ้อยคำสำนวนในเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องที่อ่านและแสดงความคิดเห็นและประเมินค่าอย่างมีเหตุผล เป็นการอ่านที่ช่วยให้ให้นักเรียนเกิดความรู้และความคิดอย่างกว้างขวาง จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ศศิธร รัชฎถักษณานันท์ และคณะ (2542 : 125-128) ได้สรุปว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดวิเคราะห์ ใคร่ครวญ และประเมินได้ว่า ข้อความหรือเรื่องที่อ่านนั้นสิ่งใดเป็นใจความสำคัญ สิ่งใดเป็นความประกอบ และสามารถแยกข้อเท็จจริง ออกจากความคิดเห็นของผู้เขียน เสนอแก่ผู้อ่าน รวมทั้งประเมินได้ว่า ผู้เขียนสื่อสารได้ตามที่ต้องการหรือไม่

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2529 : 258-260) ได้สรุปว่า การอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณนั้น ถือเป็น “ยอด” ของการอ่านทั้งปวง เป็นจุดประสงค์ของการอ่านอันแท้จริง คือ วิธีทางเพิ่มพูนสติปัญญาและความรู้ หลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีดังนี้

1. พินิจความถูกต้องของภาษา ภาษาที่เราอ่านเป็นสัญลักษณ์แทนความรู้ ความคิดของผู้เขียน ภาษาที่ไม่ถูกต้อง ย่อมมีผลกระทบต่อความคลาดเคลื่อนจากความหมายอันแท้จริง และเป็นความล้มเหลวเสียแต่แรกอย่างสิ้นเชิง
2. พินิจความต่อเนื่องของประโยค โดยหลักของตรรกวิทยา ข้อความที่นำมาต่อเนื่องกันได้ จะต้องเป็นข้อความที่มีความหมายเหมือนกัน ไปกันได้ หรือเป็นข้อความที่มีความขัดแย้งกัน หรือข้อความที่ให้ความก้าวหน้าแก่กัน ดังนั้นข้อความใดที่มีเนื้อความสับสน วุ่นวายไม่เข้ากับหลักใดหลักหนึ่ง ในสามข้อนี้ ให้ถือเสียว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรอ่านให้เสียเวลา
3. พินิจความต่อเนื่องของความหมาย ความหมายที่ต่อเนื่องต้องมี “แกนหลัก” เช่น การเขียนสารคดีประเภทชีวประวัติ อาจจะต้องใช้ช่วงเวลาของชีวิตเป็นแกนหลัก โดยเริ่มตั้งแต่วัน เดือน ปี เกิด ประวัติการศึกษา การทำงาน
4. แยกความรู้ออกจากความคิด และความรู้สึก ผู้อ่านจะต้องระลึกไว้อย่างหนึ่งว่าข้อความที่เราอ่านนั้น อาจจะบรรจุทั้งความรู้สึกและความคิด ซึ่งเป็นความคาดหวังส่วนบุคคลรวมกับความรู้สึก ซึ่งเป็นภาพสะท้อนใจของผู้เขียนส่งรวมมาให้ผู้อ่านด้วยก็ได้

5. ความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปข้อความใดที่เป็น เหตุการณ์หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิง หรือยกตัวอย่างมาให้เห็นด้วย จะเป็นการเพิ่ม น้ำหนักของความเชื่อให้มากขึ้น ดังนั้น ก่นที่เราจะเชื่ออะไรลงไป ก็ขอให้พินิจถึงความสัมพันธ์ ของหลักการและตัวอย่างที่จะนำมาประกอบว่ามีความจริงเพียงไร สมเหตุสมผลหรือไม่

6. ประเมินความสำคัญของความจริง อันได้แก่ ความรู้ ความคิด ความรู้สึก วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของความคิดของผู้เขียน กับความคิดเห็นส่วนตัวของเรา ผลลัพธ์แห่ง การประเมินนั้น จะก่อความคิดสร้างสรรค์กับเราหรือไม่

จากความหมายของการอ่านอย่างวิจารณ์ญาณ จะเห็นว่า การอ่านในระดับนี้เป็นการ อ่านที่ผู้อ่านสามารถ วิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น สังเคราะห์ ตัดสินและประเมิน ค่า ในสิ่งที่อ่านและความคิดของผู้อ่านเอง ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณนี้ เป็นสิ่งที่ ไม่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่จะเกิดขึ้นได้ด้วย การฝึกฝนจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและจัดประสบการณ์ในด้านการอ่าน รวมทั้งฝึกให้เด็กเกิดทักษะ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

2. ความสำคัญและความจำเป็นในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การเผยแพร่ข่าวสารในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง ระบบการสื่อสารมีอิทธิพล ต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกวันนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้นการฝึกให้เด็กอ่านเพื่อให้เกิด ความเข้าใจเพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่เพียงพอ จะต้องทำให้เด็กรู้จักที่จะคิด หาเหตุผลควบคู่ไป กับการอ่านทุกครั้งเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านการโฆษณาสินค้า การหาเสียง การเชิญชวนและชักชวนให้ต่อต้านรวมถึงการเดินขบวน เป็นต้น เหล่านี้หากผู้อ่านไม่ได้ใช้ ความคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบแล้วก็จะทำให้ตกเป็นเหยื่อของการ โฆษณานั้น โดยง่าย ดังนั้น นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้

ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 75-77) ได้ระบุถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้อ่าน จะต้องใช้วิจารณ์ญาณในการอ่านไว้ ดังนี้

1. ปัจจุบันความก้าวหน้าทางสื่อสารมวลชนมีมาก การรับข้อมูลข่าวสารจึงต้อง ใช้วิจารณ์ญาณให้รอบคอบ เพื่อการตัดสินใจ
2. ประเทศปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นวิถีทางที่ส่งเสริมการคิด อย่างมีเหตุผล ดังนั้นการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณจึงจำเป็นสำหรับสังคม ประชาธิปไตย

3. บรรดาเอกสาร ตำราต่าง ๆ มีมาก การเรียนรู้ของคนในปัจจุบันจึงมิได้ยึดอยู่แต่เพียงตำราเล่มเดียว แต่ต้องใช้วิจารณ์จากตำราหลายเล่ม จากหลายผู้เขียน ด้วยเหตุนี้ การอ่านพินิจพิจารณา มีวิจารณ์จึงมีความจำเป็นมากในปัจจุบัน

4. ความก้าวหน้าด้านการโฆษณาขายสินค้ามีมากจนคนส่วนใหญ่หลงเชื่อในคำโฆษณา การใช้ความคิดอย่างมีวิจารณ์จะช่วยให้การตัดสินใจซื้อสินค้าเป็นไปอย่างถูกต้อง (สมบัติ วิเศษสมบัติ. ; อ้างถึงใน ตำจวน นิชเปี่ยม. 2535 : 18-20) ให้ความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ไว้ว่า เป็นการอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะผู้อ่านจะได้รับเฉพาะความคิดของผู้เขียนเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องนำความคิดของผู้เขียนมาประกอบกับความเห็นของตน ทำให้เกิดความคิดใหม่ นำไปใช้ประโยชน์และตัดสินใจในเรื่องที่อ่านได้ (Flinn. ; อ้างถึงใน สุริรัตน์ ไชยสุริยา. 2543 : 185-186) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ว่า เป็นเป้าหมายหลักของครูผู้สอนภาษาทุกคน โดยเฉพาะการอ่านอย่างมีวิจารณ์จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าในสิ่งที่อ่านได้

osethikul (1992) ได้เสนอว่า ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ว่า สิ่งพิมพ์ต่างๆ ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อเป็นการเน้นย้ำเรื่องราวหรือข่าวสารนั้นๆ สิ่งพิมพ์บางประเภทมักนำเสนอเรื่องราวที่บิดเบือนความจริง หรือเป็นลักษณะของการโน้มน้าวให้เชื่อตาม ดังนั้นผู้อ่านที่มีวิจารณ์เท่านั้นที่จะวินิจฉัยได้ว่าเรื่องราวที่อ่านน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

3. องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณ์

กัญดา ธรรมมงคล (2525 : 20-23) ได้สรุปองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ไว้ ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact from opinion)
2. การประเมินข้อสรุป (Evaluation of conclusions)
3. การเข้าใจจุดมุ่งหมาย (Purpose) ทิศนคติของผู้เขียน (Writer's attitude) และน้ำเสียงของเรื่อง (Tone)
4. การนิรนัย (Deductive)
5. การตีความ (Interpretation)

ประเสริฐศักดิ์ เทินไชสง (2546 : 33-35) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ไว้ ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น

2. การลำดับเรื่อง
3. การจับใจความสำคัญของเรื่อง
4. การทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าจากการอ่าน
5. การสรุปความ
6. การเข้าใจจุดมุ่งหมาย ทัศนคติและลีลาการนำเสนอของผู้เขียน
7. การประเมินเรื่อง

สมเชาน์ ชาตินฤดม (2527 : 20-25) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้

1. การแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion)
2. การสรุปความจากเรื่องที่อ่าน (Drawing conclusions)
3. การประเมินเจตคติของผู้เขียน จุดประสงค์ของผู้เขียน และน้ำเสียงของเรื่อง

(Evaluation author's attitude, evaluation author's purpose and reacting to the mood or tone) ฐ
 บินสัน (Rubinson. 1964) ได้สรุปองค์ประกอบการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้

- 3.1 การแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็น

(Distinguishing fact and opinion)

- 3.2 การเข้าใจความคิดเห็นของผู้เขียน (Recognizing the author's purpose)

3.3 การตีความหมายเกี่ยวกับภาพหรือสัญลักษณ์ (Interpreting Picture
 and Symbol)

- 3.4 การประเมินค่าความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล (Evaluating credibility

of information)

- 3.5 การแสดงกิริยาต่อน้ำเสียงหรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน

(interpreting picture and symbols)

- 3.6 การทำนายสิ่งที่อ่านล่วงหน้าได้ (Anticipating outcome)

- 3.7 การสรุปความตามหลักฐานที่ได้ (Concluding from the evidence)

3.8 การตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้ (Judging reasonably and drawing
 conclusion)

- 3.9 การเปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้ (Comparing and

contracting)

3.10 การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง และ
เหตุผล(Perceiving relationships among time, place, sequence, cause and effect)

3.11 การรู้ข้อคิดเห็นหรืออคติของผู้เขียน (Recognizing the author's ideas
or Bias)

3.12 การรู้ถึงน้ำเสียงของเรื่อง (Recognizing tone)

พอล มาร์ค (Paul Mark. 1995) ได้จำแนกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and
opinion)
2. การระลึกรู้ว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ (Recognizing Propaganda)
3. การสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ (Concluding)
4. การวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านได้ (Analyzing)
5. การทำนายผลที่จะเกิดขึ้นได้ (Anticipating outcome)
6. การรู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (Recognizing author's purpose)
7. การตัดสินเรื่องราวที่อ่านโดยพิจารณาถึงภูมิหลังของผู้เขียน (Judging the
story by analyzing from the author's background)
8. การจับใจความสำคัญของผู้เขียนได้ (Getting the author's mainpoint)

มาร์ธา ดอลแมนและคณะ (Dallman and oths. 1978) ได้สรุปถึงองค์ประกอบของ
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณพอสรุปได้ ดังนี้

1. การแยกข้อเท็จจริงจากความความคิดเห็นได้ (Distinguishing fact and opinion)
2. การตระหนักถึงจุดมุ่งหมายและทัศนคติของผู้เขียนได้ (Recognizing the
writer's attitude purpose and attitude)
3. การเข้าใจการใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อ (Understanding propaganda)
4. การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล (Making judgment relate to the
authenticity of a source of information)
5. การสรุปอิงความ (Drawing inference)

โดโรธี (Dorothy. 1990) ได้สรุปองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้
ดังนี้

1. การจำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็น
(Distinguishing between fact and opinion)

2. การจำแนกความแตกต่างระหว่างเรื่องสมมติฐานกับเรื่องจริง (Distinguishing between assumption and fact)

3. การจำแนกเทคนิคการเขียน (Distinguishing writing style)

ผลการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การแยกแยะความจริงออกจากความคิดเห็น
2. การจับใจความสำคัญของเรื่อง
3. การลำดับความสำคัญของเรื่อง
4. การทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นล่วงหน้าจากการอ่าน
5. การเข้าใจจุดมุ่งหมาย ทศนคติและลีลาการนำเสนอของผู้เขียน
6. การสรุปความ

4. จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เป็นกระบวนการกลไก กระบวนการรับรู้ ความสนใจในการอ่าน และทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระบวนการกลไกการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของ ตา หู และสมอง อวัยวะทั้งสามนี้มีส่วนสำคัญในการมองเห็น ได้ยินและได้คิดดังที่ (จวีลักษ์ณ์ บุญชะกาญจน. 2525 : 36-40) กล่าวถึงอวัยวะเกี่ยวกับการอ่าน สรุปได้ว่าเมื่ออ่านหนังสือ ตัวหนังสือจะผ่านเข้าดวงตา ตาจะเคลื่อนไหวเป็นระยะๆ เพื่อรับรู้ตัวอักษรเหล่านั้น นำส่งสมอง สมองจะเก็บสิ่งที่สนใจไว้ แล้วบังคับให้ตาเคลื่อนไหว

- สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527 : 63-82) อธิบายสอดคล้องกับ

(สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2537 : 66-71) เกี่ยวกับการกระบวนการกลไก มีการทำงานสรุปได้ดังนี้

สายตา เป็นอวัยวะจำเป็นสำหรับการรับรู้ตัวอักษร การทำงานจะเริ่มจากการเคลื่อนสายตาซึ่งเป็นขั้นแรกของการอ่าน จะหยุดเคลื่อนสายตาเมื่อต้องการจดจำ การหยุดอยู่กับที่จะเกี่ยวข้องกับความยากง่ายของสาร บางครั้งจะเคลื่อนสายต้าย้อนกลับไปยังจุดที่เคยหยุดสายตามาก่อนเมื่ออ่านจบบรรทัดผู้อ่านจะกวาดสายตาคลับไปที่จุดเริ่มต้นของบรรทัดต่อไป หากการทำงานของสายตาดบกพร่องทำให้รับภาพไม่ชัดเจนมีส่วนทำให้การอ่านล่าช้า เนื่องจากต้องหยุดการเคลื่อนสายต่าบ่อย มีการกวาดสายต้าย้อนกลับเสมอ ความคิดจะหยุดชะงัก ทำความเข้าใจเรื่องได้ช้า ผู้อ่านขาดประสิทธิภาพในการอ่านได้

หู เป็นอวัยวะที่รับสาร รับข้อมูลต่าง ๆ ทำให้สามารถฝึกพูดได้โดยอาศัยการได้ยินเสียงจากแบบที่ได้ยิน ทั้งนี้จะต้องสามารถแยกเสียงและเข้าใจความหมายได้ ในลำดับต่อไปจึงเชื่อมโยงเสียงกับสัญลักษณ์ให้สัมพันธ์กันนำไปสู่การเขียนและการอ่าน การอ่านจึงเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการได้ยินและรับความหมาย หากนักเรียนมีความผิดปกติเกี่ยวกับการฟังทำให้ไม่สามารถแยกเสียงคำที่ได้ยิน ส่งผลให้นักเรียนอ่านไม่ออกและไม่สามารถพูดได้ในช่วงที่ควรจะพูดได้

สมอง เป็นอวัยวะควบคุมการทำงานตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สมองที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน คือ สมองทางซีกซ้ายจะเกี่ยวข้องกับภาษา วิทยาศาสตร์ การคิดหาเหตุผล และการคำนวณ ส่วนสมองซีกขวาจะทำหน้าที่ด้านดนตรี ศิลปะ อย่างไรก็ตามสมองทั้งซีกซ้ายซีกขวา มีความสำคัญร่วมกัน หากด้านใดผิดปกติก็ทำให้มีปัญหาในการเรียนรู้และปัญหาในการอ่านตามไปด้วยกระบวนการด้านกลไกจึงเป็นกระบวนการที่ครูต้องระมัดระวัง และสังเกตอย่างใกล้ชิดว่า ตา หู สมอง ของนักเรียนทำงานได้ปกติหรือไม่ นักเรียนต้องสามารถมองเห็นได้ยินเสียง คิดวิเคราะห์ได้ จึงจะเกิดการเรียนรู้ได้

กระบวนการรับรู้

การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ที่ซับซ้อนเกี่ยวข้องกับระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายหลายส่วน เริ่มตั้งแต่การสัมผัสอักษรทางสายตา การได้ยินของหู จนถึงการรับรู้ทางสมองนักการศึกษาให้ คำอธิบายไว้ดังนี้

ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2526 : 529-532) ได้สรุปถึงกระบวนการอ่านว่ามี 4 ขั้นตอน

สรุปได้ว่า ขั้นแรก การรู้จักคำ คือ รับรู้ความหมายของถ้อยคำตามตัวอักษรที่ผู้เขียนถ่ายทอด ขั้นที่สอง การเข้าใจความหมายของสาร ขั้นที่สาม การใช้วิจารณญาณตัดสินสารนั้น โดยใช้ประสบการณ์การอ่านและประสบการณ์ชีวิตร่วมกับความรู้ ความเข้าใจที่สะสมมาแต่เดิมและขั้นสุดท้าย คือ การรวบรวมความคิดว่า อ่านแล้วเข้าใจเพียงใด

ศิริพร ลิ้มตระการ (2527 : 9-10) ได้ระบุว่า กระบวนการรับรู้จากการอ่าน จะได้ผลดีต้องมีทักษะในการเคลื่อนสายตาที่ดี จากซ้ายไปขวาและค่อยๆ เคลื่อนลงมาทีละบรรทัดไม่หยุดช่วงสายตาหรือไม่เคลื่อนสายต้าย้อนกลับเสมอ ๆ ทำให้การรับรู้ขาดคุณภาพ หลังจากนั้นจะจำแนกภาพความต่างของตัวอักษร รวบรวมตัวอักษร ทราบความหมายของคำแล้วสามารถตีความจากอักษรได้ถูกต้อง

บันลือ พฤษะวัน (2532 : 16-19) ได้ระบุเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ว่า นักเรียน

สามารถรับรู้และอ่านได้ 3 ทาง คือ อ่านทางสายตา โดยการอ่านภาพและอ่านคำ หรือเรื่องราว ที่มีภาพบอกเรื่องได้ อ่านทางหู คือ ใช้หูวิเคราะห์เสียง ผสมเสียง โดยใช้เสียงพาไปอ่านคำได้ อ่านทางสมอง คือ อ่านคำแล้วระลึกภาพในเชิงความหมายได้เด่นชัด สามารถจำรูปคำได้ดี

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 71-72) ได้สรุปว่า กระบวนการรับรู้เกี่ยวข้องกับ การอ่านเริ่มต้นด้วยการรับรู้สัญลักษณ์ คือการที่ตารับรู้ หรือหูได้ยิน ขึ้นต่อมาคือการทำความเข้าใจ ความหมายของคำที่ได้ยิน ได้เห็น และขั้นสุดท้าย เป็นการสร้างมโนทัศน์โดยสรุปรวม ความหมายที่ได้อ่านและความรู้สึกต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน

ประสิทธิ์ อังสุวรรณ (2539 : 10-12) และ(สีไพร อินอ่อน. 2541 : 20) ระบุในประเด็น คล้ายกันสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่างกระบวนการกลไก กับกระบวนการรับรู้ เริ่มจากการสัมผัสโดยใช้สายตารับภาพ หูรับฟังเสียง สมองรับรู้ และ เข้าใจ ความหมายโดยใช้ประสบการณ์เดิมช่วยแปลความ

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ ตา หู สมอง หากอวัยวะทั้ง 3 ส่วนนี้มีปัญหา ทำให้มีผลกระทบต่อ การอ่าน นักเรียนจะอ่านช้า การรับรู้และการแปลความ ต่าง ๆ จะไม่พัฒนาได้ตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงทฤษฎีการเรียนรู้ ดังที่

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวไว้ เช่น (พรรณี ชูทัยเงินจิต. 2528 : 83-86) ได้สรุปถึงหลักจิตวิทยาที่จะนำมาใช้ในการสอนและสร้างกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ คือ

1. หลักความใกล้ชิด การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียง และสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน
2. การฝึกหัด โดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมซ้ำ ๆ จะทำให้ผู้เรียนมีความคล่องแคล่ว และสามารถทำสิ่งนั้นได้ดี
3. กฎแห่งผล คือ ให้ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็น การสร้างความพอใจแก่ผู้เรียน

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 182) ระบุถึงกฎการเรียนรู้จากทฤษฎีการเชื่อมโยง ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนเกิดขึ้นจะต้องสำรวจดูเสียก่อนว่านักเรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจหรือยัง ถ้ายังไม่พร้อม ต้องมีการจูงใจให้เกิดความพร้อมแล้วจึงสอนให้เกิดการเรียนรู้ โดยยึดหลักความพึงพอใจ

2. กฎแห่งการฝึก เมื่อต้องการให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ ต้องให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียน และหมั่นฝึกฝนหรือนำสิ่งที่รู้นั้นๆ มาใช้บ่อยๆ จะทำให้การเรียนรู้นาน และคงทนถาวร

3. กฎแห่งผล การให้นักเรียนทราบผลการเรียนทันทีและยกย่องชมเชยจะทำให้ นักเรียน เกิดความพอใจและเป็นการเสริมแรงให้อยากเรียนบทเรียนอีก

ข้อความข้างต้นสอดคล้องกับ หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของ (ศิริ โสภากย์ บุรพาเดชะ 2528 : 169) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถาวรอันเป็นผลมาจากการ ฝึกฝนหรือจากประสบการณ์ สำหรับ (สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 141) ได้เสนอความคิดไว้สรุป ได้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นผลเนื่องมาจาก ประสบการณ์ตรง การฝึกปฏิบัติ และการที่ผู้เรียนมีปฏิริยาต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน พัฒนาขึ้นและจะคงทน ถาวร กล่าวโดยสรุป การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน จะประสบผลสำเร็จผู้สอนต้องคำนึงถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ กฎแห่งความพร้อม กฎแห่งการฝึก กฎแห่งผล ทั้งในการสอนอ่านและการสร้าง กิจกรรมเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วย

6. ความพร้อมในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะได้ผลดีนั้น ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียนด้วย ดังนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนการเรียนทุกครั้ง สำหรับเรื่องความพร้อมในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายคน ได้กล่าวไว้ เช่น (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2527 : 63) สรุปว่า การเตรียมความพร้อมในการสอนอ่านไว้สรุปได้ว่า ควรคำนึงถึง 3 ประการ คือ

1. การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยให้แรงเสริมที่เหมาะสม
2. ความพร้อมเรื่องประสบการณ์เดิมที่เป็นพื้นฐานสำคัญของความรู้ใหม่
3. ความแตกต่างของการพัฒนาในแต่ละวัย ซึ่งจะเป็ผลให้ผู้เรียนมีความสามารถและความสนใจที่ต่างกัน

ความสนใจที่ต่างกัน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2547 : 56) ระบุถึงความพร้อมในการอ่านไว้สรุปได้ว่า ประกอบด้วย สติปัญญา อายุ เพศ ความถนัดตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน สำหรับ (ถนอมวงศ์ ขลุ้ยอคมรรคผล. 2547 : 533-524) กล่าวถึงความพร้อมในการ

อ่านสรุป ได้ว่า ความพร้อมในการอ่านมีทั้งส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลและส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ความพร้อมทางกาย พิจารณาจากอายุสมอง สุขภาพทั่วไป ความสามารถในการจำ
2. ความพร้อมทางใจ พิจารณาจากความสนใจ ความพยายาม และเจตคติในการอ่าน
3. ความพร้อมทางความคิด พิจารณาจากแนวคิดในการอ่าน
4. ความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม พิจารณาจาก โอกาสและการสนับสนุนคือ โอกาสที่ได้รับการส่งเสริมการอ่าน การฝึกฝน บรรยากาศ และอุปกรณ์ในการอ่าน

ส่วนประทีน มหาจันทร์ (2543 : 178) ได้เสนอความพร้อมสำหรับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่าในการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำเป็นต้องอาศัยความสามารถพื้นฐานด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ (นิตยา ประพฤติกิจ. 2541 : 40-42) ได้เสนอเกี่ยวกับความพร้อมในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสรุปได้ว่า การพัฒนาการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น ต้องอาศัยบุคคลที่ใกล้ชิดในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมต่างๆด้วย สำหรับ (ประภัสสร โพธิจักร. 2542 : 23-24) ได้เสนอความคิดไว้ สรุปได้ว่า ควรให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะอ่านก่อน คือ มีความสนใจ สภาพร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาพร้อม อีกประการหนึ่ง คือ สิ่งแวดล้อม ถ้าทั้งสองอย่างสอดคล้องกันจะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการอ่าน

สรุปว่า ความพร้อมในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วยความพร้อมทางร่างกาย ความพร้อมทางใจ ความพร้อมทางความคิด และความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและการสนับสนุนด้านการอ่านเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการอ่าน

7. ความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ความสนใจในการอ่านของนักเรียนในแต่ละวัย ขอมแตกต่างกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย เป็นนักเรียนที่มีอายุประมาณ 11-12 ปี หรือ วัยก่อนเข้าสู่วัยรุ่น (ฉวีลักษณ์ บุญกาญจน. 2525 : 53) ได้กล่าวถึง ความสนใจของนักเรียนในวัยนี้ว่า เมื่ออายุยิ่งมากขึ้น นักเรียนยิ่งชอบ เรื่องผจญภัย โดยเฉพาะนักเรียนชาย โดยเฉพาะเรื่องจริงๆ เกี่ยวกับสัตว์ นักเรียนหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตที่บ้าน เรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นภายในบ้านและสนใจเรื่องรักเร็วกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายอายุ 9 -11 ปี ชอบเรื่องเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี่ ผจญภัย ตื่นเต้น ลึกลับ เรื่องจริง เรื่องพิศวง ชีวิตเด็ก ธรรมชาติ และชีวิตของสัตว์ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

ความกล้าหาญ การกีฬา เครื่องบิน และประติมากรรมต่างๆ นักเรียนชายอายุ 12-13 ปี จะเพิ่มความสนใจในประวัติศาสตร์ชีวประวัติและหนังสือที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสังคม นักเรียนหญิงชอบนิยายซาบซึ้งและหนังสือเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสังคม นักเรียนหญิง ชอบนิยายซาบซึ้งใจมากกว่านักเรียนชาย ทั้งนักเรียนหญิงและ นักเรียนชายชอบอ่านเรื่องที่เขียนให้ขัดกับความจริง และเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เรื่องตลก และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานอดิเรก ส่วน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2547 : 54) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนวัย 12-14 ปีวัยนี้จะเรียกว่าวัยก่อนวัยรุ่นก็ได้ ความสนใจในการอ่านกว้างมากขึ้น รู้จักวินิจัยการอ่าน หาข้อเท็จจริง มาพิสูจน์สนับสนุน รู้จักค้นคว้าเพิ่มเติม ชอบเรื่องบุคคลสำคัญ เรื่อง โรงเรียน เด็กวัยเดียวกัน กีฬา งานอดิเรก เรื่องสัตว์ แมลงต่างๆ วิทยาศาสตร์ เรื่องท้องถิ่น นักเรียนชายสนใจวิทยากรที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน คณิตศาสตร์ การประติมากรรม การทดลองต่างๆ นักเรียนหญิงสนใจนวนิยายรัก ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ชอบแมลง เช่น ผีเสื้อมาก และ (สุชุม เกลยทรัพย์, 2549 : 134) ได้กล่าวว่า อายุ 11 ปี นักเรียนชายยังคงชอบเรื่องผจญภัย สืบกลับ และเพิ่มความสนใจในการค้นคว้าประติมากรรม และวิทยาศาสตร์มากขึ้น นักเรียนหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติและเริ่มจะชอบเรื่องเกี่ยวกับความรักกระจัดกระจิม บางทีก็ชอบอ่าน นวนิยายผจญภัยอย่างนักเรียน ชายเหมือนกัน อายุ 12 ปี นักเรียนชายชอบเรื่องที่มีการขมวดปมไว้ ให้คิด ชิวประวัติและการกีฬา เป็นต้น ส่วนนักเรียนหญิงยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน ชอบเรื่องความรัก กระจัดกระจิมมากขึ้น เรื่องผจญภัย ยังคงชอบอยู่ และเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ และบางทีก็ ชอบเรื่องเกี่ยวกับอาชีพด้วย ในวัยนี้ นักเรียนเริ่มอ่านเกือบทุกอย่างเหมือนกัน

สรุปว่า ความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายจะแตกต่างกันระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย แต่ก็มีเรื่องบางประเภท ที่ทั้งนักเรียนหญิงและ นักเรียนชายมีความสนใจเหมือนกัน ดังนั้นการคัดเลือกเรื่องที่จะนำมาสร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนครูจึงต้องคำนึงถึงเรื่องที่อ่านแล้วนักเรียนเกิดองค์ความรู้ทั้งหกด้านตามวัตถุประสงค์ การวัดประเมินผลตรงตามจุดมุ่งหมายด้วย

การจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นการจัดระบบความรู้ที่มี เพื่อสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ โดยมี นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

1. ความหมาย

ประเวศ วะสี (2545 : 21) การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการให้มีการวิจัยสร้าง ความรู้ที่เหมาะสม ให้มีการตั้ง โจทย์ร่วมกัน วิจัยร่วมกัน ร่วมเรียนรู้ จัดความรู้ให้อยู่ในรูปที่ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ จัดการให้การสร้างความรู้และการเรียนรู้ ไปสู่การปฏิบัติสำเร็จผล จัดการให้ประเมินผลการปฏิบัติ เพื่อการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดการสร้างนักวิจัย สร้างนักจัดการความรู้และสร้างหน่วยจัดการความรู้

สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา (2546 : คำนำ) การจัดการความรู้ เป็นการจัดการ เพื่อเอื้อให้เกิดความรู้ใหม่ด้วยความพยายามที่จะใช้ความรู้ที่มีอยู่และประสบการณ์ของบุคคล ในองค์กรอย่างเป็นระบบที่จะทำให้สามารถพัฒนานวัตกรรมที่ทำให้มีความ ได้เปรียบเหนือ คู่แข่งการจัดการความรู้จึงเป็นการขยายแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ภาคธุรกิจและภาคการศึกษา ควรจะนำไปใช้พัฒนาองค์กรและบุคลากร ซึ่งจะทำให้คุณภาพการดำเนินงาน โดยรวมของ องค์กรเพิ่มขึ้น

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547 : 32) การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการอย่างเป็น ระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของ บุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคล สามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์กรจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้และในที่สุดความรู้ ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถใน การพัฒนาผลผลิตและองค์กร

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 15-16) กล่าวว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการ สารสนเทศ (Information) และการบริหารคน (People) ในทุกองค์กรมีการใช้สารสนเทศที่ จัดเก็บไว้ในรูปดิจิทัลและจัดเก็บความรู้ใหม่ที่บุคคลในองค์กรมีเพื่อเผยแพร่และแบ่งปันการใช้ สารสนเทศในองค์กร จึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตและ โซลูชันกรุปแวร์เป็นเครื่องมือ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (เตือนใจ รักษาพงศ์. 2551 : 16 ; อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2547 : 63) การจัดการความรู้ คือ ความรู้เกิดจากการประมวลสังเคราะห์ และ

จำแนกแยกแยะ เพื่อนำไปสู่การตีความและทำความเข้าใจกับสารสนเทศเหล่านั้นจนกลายเป็นความรู้ ซึ่งความรู้นี้ครอบคลุมทั้งส่วนของความรู้โดยนัย (Tacit knowledge) ที่ซ่อนอยู่ในความคิดของพนักงาน และที่ฝังตัวอยู่ในองค์กรกับความรู้แจ้งชัด (Explicit knowledge) ที่ปรากฏในเอกสารบันทึก หรือรายงานต่าง ๆ ขององค์กรจัดการความรู้ การจัดการความรู้ทั้งสองประเภทนี้ให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้คนที่ต้องการเข้าถึง ได้ง่าย และดึงออกมาใช้งานได้ โดยสะดวก การจัดการความรู้จะเกิดขึ้นในระดับทีมงาน หรือระดับกลุ่ม ในองค์กร ที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกแต่ละคน เพราะการจัดการความรู้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีม ซึ่งอาจเป็นปฏิสัมพันธ์บนเครือข่าย Cyber Space หรืออาจผ่านการพบปะพูดคุยกันหน้าต่อหน้า ก็ได้

วิจารณ์ พานิช (2548 : 3) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและกว้างขวาง ไม่สามารถให้นิยามด้วยถ้อยคำสั้นๆ ได้ ต้องให้นิยามหลายข้อ จึงจะครอบคลุมความหมาย ซึ่งได้แก่

1. การจัดการความรู้มีความหมายรวมถึง การรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บ และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ แต่เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์โดยตัวของมันเองไม่ใช่การจัดการความรู้

2. การจัดการความรู้เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ (Knowledge sharing) ถ้าไม่มีการแบ่งปันความรู้ความพยายามในการจัดการความรู้จะไม่ประสบผลสำเร็จ พฤติกรรมภายในองค์กร เกี่ยวกับวัฒนธรรม พลวัต และวิถีปฏิบัติ มีผลต่อการแบ่งปันความรู้ ประเด็นด้านวัฒนธรรมและสังคม มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการความรู้

3. การจัดการความรู้ต้องการผู้ทรงความรู้ความสามารถในการตีความและประยุกต์ใช้ความรู้ ในการสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำทางในองค์กร รวมทั้งต้องการผู้เชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งสำหรับช่วยแนะนำวิธีประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ ดังนั้นกิจกรรมเกี่ยวกับคน ได้แก่ การดึงดูดคนเก่งและดี การพัฒนาคน การติดตามความก้าวหน้าของคน และการดึงคนมีความรู้ความสามารถไว้ในองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่งของจัดการความรู้

4. การจัดการความรู้เป็นเรื่องของการเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร การจัดการความรู้เกิดขึ้นเพราะมีความเชื่อว่าจะช่วยสร้างควมมีชีวิตชีวาและความสำเร็จให้แก่ องค์กร

การประเมิน“ต้นทุนทางปัญญา” (Intellectual capital) และผลสำเร็จของการประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ เป็นดัชนีบอกว่า องค์กร มีการจัดการความรู้ได้อย่างได้ผลหรือไม่

สุจินต์ สิมารักษ์ (2549 : 11) การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการในการจัดการความรู้ที่มีอยู่ในสังคมไม่ให้สูญหายไป โดยดึงเอาความรู้ที่กระจัดกระจายและฝังอยู่ในตัวบุคคลและชุมชนท้องถิ่น ออกมารวบรวมและแบ่งกลุ่ม จัดเก็บให้เป็น องค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งปัน ถ่ายทอด และรักษาองค์ความรู้ไว้ให้ได้ โดยวิธีการ/กระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการเก็บรักษาและถ่ายทอดความรู้นั้น

ฉลาด จันทรสุมบัติ (2550 : 26) การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่เน้นการร่วมกันขององค์กร กลุ่มชุมชน มีการสร้างความรู้ที่เหมาะสม ตั้งใจത്യร์ร่วมกัน วิจัยร่วมกัน ร่วมเรียนรู้ จัดความรู้ให้อยู่ในรูปที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ จัดการให้การสร้างความรู้และการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติสำเร็จผล ประเมินผลการปฏิบัติ นำไปสู่ปรับตัวอย่างต่อเนื่อง การจัดระบบการจัดเก็บความรู้และการเข้าถึงข้อมูล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์กรจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน พัฒนาคนและองค์กร

ฉลองรัฐ อินทรีย์ (2550 : 26-28) ได้ให้ความหมายของกระบวนการจัดการความรู้ไว้ว่าคือ กระบวนการที่องค์กรยกระดับความรู้ ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ และจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร โดยที่การจัดการความรู้นั้นจะต้องถูกต้องและสอดคล้องกับบุคคลและเวลา มีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ได้แก่ การผลิตความรู้ การสร้างความรู้ และการเผยแพร่ความรู้มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ระดับความรู้ใช้ความรู้ร่วมกัน ในการแก้ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ และการตัดสินใจรวมไปถึงการจัดการเกี่ยวกับฐานความรู้ของทรัพยากรในองค์กร

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 214) การจัดการความรู้ คือ เครื่องมือเพื่อใช้ในการบรรลุเป้าหมาย 3 ประการไปพร้อม ๆ กัน คือ

1. การบรรลุเป้าหมายของงาน
2. การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคน
3. การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาองค์กร ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

การจัดการความรู้ คือ กระบวนการที่เป็นเครื่องมือหรือวิธีการเพิ่มมูลค่าของกิจการขององค์กร กลุ่มบุคคล หรือเครือข่ายของกลุ่มบุคคลหรือองค์กร

การจัดการความรู้ คือ เครื่องมือพัฒนาผลงานของบุคคล องค์กร เครือข่าย และพัฒนาสังคมในภาพรวมในยุคสังคมเศรษฐกิจบนฐานความรู้ การจัดการความรู้มีอยู่แล้วตามธรรมชาติในทุกคน ทุกองค์กร ทุกเครือข่าย และทุกสังคม แต่เป็นการจัดการความรู้ที่ทำโดยไม่มีระเบียบแบบแผน ขาดพลัง

Nanoka และ Takeuchi (สุจินต์ สิมาร์กษ และคณะ. 2549 : 17-19 ; อ้างอิงมาจาก Nanoka and Takeuchi. 1995 : 57-59) ได้สรุปว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การสร้างสรรค์ความรู้และนวัตกรรมขององค์กรในรูปอุปโมย คำขวัญหรือสัญลักษณ์ รูปแบบการจัดการความรู้มีรากเหง้าอยู่ในลักษณะการสร้างสรรค์ความรู้และการจัดการที่เกิดผลจากการปฏิบัติ (Holistic) ทุกอย่างสัมพันธ์กันอย่างธรรมชาติ ความรู้ที่เรียบง่ายมีการยกระดับ เกิดความชัดเจนในรูปแบบญาณวิทยา(Epistemological) เพื่อให้ได้เครื่องมือทางวัฒนธรรมและการดำเนินงานใหม่ ๆ ขององค์กร ความรู้ถูกผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) กับความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เรียกว่า วงจรเซกิ (SECI) โดยผ่านรูปแบบกระบวนการ 4 ลักษณะ คือ ดังแผนภาพประกอบ 13

Tacit Knowledge To Explicit Knowledge

Tacit Knowledge	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Form Socialization : S	การสกัดความรู้ออกจากตัวคน Externalization : E
Explicit Knowledge	การฝังหรือผนึกความรู้ Internalization : I	การควบคุมหรือผนวกความรู้ Combination : C

แผนภาพที่ 2 วิธีการปรับเปลี่ยนความรู้ใน 4 ลักษณะ

วิธีการปรับเปลี่ยนความรู้ใน 4 ลักษณะนี้ มีอยู่ 4 ลักษณะที่มักจะมีการกล่าวถึงกันมากในมุมมองของนักทฤษฎีการสร้างองค์กร (Organizational theory) ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) 2) การผนวกรวมความรู้ (Combination) 3) การฝังและผนึกความรู้ (Internalization) และ 4) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน Externalization ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) From Tacit to Tacit คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็น ความเชื่อ วิธีการ ฯลฯ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึก

ในคนระหว่างตัวบุคคล โดยตรงแบบตัวต่อตัว และสร้างความรู้ในรูปแบบที่เรียกว่า Tacit to Tacit มีลักษณะของการแบ่งปันทักษะความชำนาญซึ่งเป็นตัวแบบที่อยู่ในจิตใจ ปราศจากการใช้ภาษาเป็นการเรียนรู้จากการสังเกต เลียนแบบ และฝึกปฏิบัติ ซึ่งในองค์กรธุรกิจได้ใช้หลักการเดียวกันนี้ ในวิธีการเรียนรู้จากงานที่ทำอยู่ (On-the-job training) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ปราศจากรูปแบบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพราะมันเป็นการยากที่จะถ่ายทอดวิธีคิดที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลไปสู่บุคคลอื่น ดังนั้นการส่งผ่านสารความรู้ไปยังผู้รับจึงมักเป็นเพียงสัมผัสเล็ก ๆ Little Sense ที่สามารถถอดรหัสได้จากช่วงอารมณ์ บรรยากาศ และบริบทที่มีลักษณะเฉพาะ ที่จะทำให้ประสบการณ์นั้นประทับฝังตรึงเข้าไปในจิตใจ

2. การผนวกรวมความรู้ (Combination) From Explicit to Explicit คือ กระบวนการรวมความรู้ในแขนงต่าง ๆ กันเข้าด้วยกันเพื่อก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในรูปแบบ Explicit to Explicit เป็นการนำเอาความรู้ชัดเจนที่มีอยู่มากมายอย่างหลากหลายมาจัดระบบให้เป็นแนวความคิด ที่นำไปสู่การก่อตัวของระบบความรู้ วิธีการเปลี่ยนความรู้ในรูปแบบนี้ได้รวมถึงการผนวกเอาองค์ความรู้ที่ต่างกัน โดยการรวบรวม บันทึก เป็นเอกสารการประชุม การสนทนาทางโทรศัพท์ การสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เป็นการก่อร่างชิ้นใหม่ของสารสนเทศที่มีอยู่แล้ว ผ่านการจัดเรียงเพิ่มเติมผนวกรวมเข้าด้วยกัน และแยกแยะหมวดหมู่ของความรู้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น การจัดทำฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ นำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ที่ระดับเพิ่มมากขึ้น ความรู้ในขั้นนี้จะอยู่ในรูปแบบที่เผยแพร่ได้กว้างขวาง ซึ่งการสร้างความรู้ในระบบการศึกษาและการฝึกอบรมก็จะใช้กระบวนการเปลี่ยนความรู้ในรูปแบบนี้ ในองค์กรธุรกิจนั้นการผนวกรวมความรู้โดยปกติแล้วจะเห็นได้ในการทำงานของผู้บริหารระดับกลางที่แปรหรือย่อยเอาวิสัยทัศน์ แนวคิดทางธุรกิจ หรือแนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปปฏิบัติงานให้บรรลุตามที่องค์กรคาดหวัง ซึ่งการบริหารจัดการระดับกลางเป็นบทบาทที่สำคัญ ในการสร้างแนวความคิดใหม่ ๆ ในการประมวล จัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ของสารสนเทศและความรู้ที่มีอยู่แล้ว

3. การฝังและผนึกความรู้ (Internalization) From Explicit to Tacit คือ กระบวนการเรียนรู้จากการกระทำซึ่งเป็นการเปลี่ยนความรู้ชัดเจนที่อยู่ในรูปของเอกสาร ให้อยู่ในรูปของทักษะหรือความสามารถของบุคคล กลับมาเป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคล เป็นกระบวนการเปลี่ยนความรู้ในรูปของ From Explicit to Tacit ซึ่งเป็นการนำความรู้ที่ได้อ่านหรือความรู้ที่มีคนสอนลงปฏิบัติให้เกิดความเชี่ยวชาญเป็น “รู้จริง” ใกล้เคียงกับคำว่า “Learning by Doing” เมื่อประสบการณ์ได้ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสกัดเอาความรู้ออกมาจากตัวตนและ

2.1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ แนวทางการดำเนินงานนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นประเด็นในการร่างต้นแบบรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.1.3 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา พัฒนาการทางจริยธรรม รูปแบบการเรียนการสอน การสอนภาษาไทย การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ การจัดการความรู้ การเรียนแบบร่วมมือ (Coperative Learning) แพนผังความคิด

2.1.4 สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ

1) กำหนดหลักการและเหตุผล กำหนดตามข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นขอบเขต และแนวทางการกำหนดวัตถุประสงค์ของ รูปแบบการเรียนการสอน

2) กำหนดแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ

3) สังเคราะห์ร่างต้นแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ

1 หลักการและเป้าหมายของรูปแบบการสอน

2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

3 การจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้

4 บทบาทครู

5 บทบาทนักเรียน

6 บรรยากาศ

7 การวัดผลประเมินผล

2.1.5) กำหนดหลักการและ แนวคิดของรูปแบบ กำหนดตามข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดขอบเขต และแนวทางการกำหนด วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

2.1.6) กำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการ วิจัย

2.1.7) กำหนดการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจิตรณญาณ โดยการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ขั้นตอนการอ่าน ขั้นการอ่าน และขั้นหลังการอ่าน ดังตารางที่ 7-8

ตารางที่ 7 การสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาขั้นตอนการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจิตรณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ทฤษฎีการเรียนรู้	ขั้นตอนการเรียนการสอน
ทฤษฎีทางสติปัญญาของ Piaget (Glnsburg & Opper. 1969) การจัดการเรียนรู้คำนึงถึงความสัมพันธ์ สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์เดิม โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ ทฤษฎีทางสติปัญญาของ Bruner (1966) การจัดโครงสร้างความรู้ คำนึงถึงการลงมือกระทำโดยผู้เรียนสร้างภาพในใจและการใช้สัญลักษณ์	ก่อนอ่าน เป็นการเตรียมความพร้อม โดยบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของขั้นตอนการจัดการความรู้ไว้ 2 ขั้น ด้วยโดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนการสอน การสร้างข้อตกลงร่วมกัน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางกฎเกณฑ์ ข้อตกลงในการเรียน นักเรียนฝึกเขียนจากเค้าโครงเรื่องเดิม ร่วมกันอภิปราย โดยการเขียนแผนผังความคิด เขียนเนื้อเรื่องจากแผนผังความคิด
ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knoles (1986) ผู้เรียนจะเรียนรู้ ถ้ามีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีความต้องการของThorndilke(1982) การฝึกหัด หรือการลงมือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนนั้น คงทน การสอนโดยใช้แผนผังความคิด สามารถช่วยผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและสร้างความจำได้นานอย่างมีเป้าหมายทฤษฎีจริยธรรมของ Kohlberg (1976) ผู้เรียนวัย 7-10 ปีมีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรม เพื่อหลักการแสวงหารางวัล	ขั้นปฏิบัติการอ่าน จัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนเข้ากลุ่มย่อย ความสะดวกตามผลสัมฤทธิ์ นักเรียนทำงานร่วมกัน หาเนื้อหาที่ตนถนัดนำ เนื้อหามาเล่าสู่กันฟังและร่วมกันคัดเลือก เนื้อหาจากความสนใจมาประมวลเป็นความรู้ใหม่จากเรื่องเดิมตามประสบการณ์ที่ตนเองประสบผลสำเร็จ

ทฤษฎีการเรียนรู้	ขั้นตอนการเรียนการสอน
แนวคิดในการพัฒนาบูรณาการการสอน โดยอาศัยการสอนทฤษฎีของ BANDURA (1965, 1982) การคาดหวังผลที่จะได้รับทำให้ผู้เรียนมีการบังคับตนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตนต้องการทฤษฎีการเรียนรู้ของ BLOOM (1996) การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ควรให้นักเรียนนักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปใช้อย่างสม่ำเสมอ โดยตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนจนเกิดเป็นนิสัย	ขั้นหลังการอ่าน การประเมินตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการใช้ภาษา ของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม การนำเสนอผลงาน สร้างชิ้นงานใหม่ ตรวจสอบผลงาน และพฤติกรรมกรเรียน ใฝ่เรียนรู้โดยครู

ตารางที่ 8 ขั้นตอนการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ แสดงปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอน บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน

ขั้นตอนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นก่อนการอ่าน</p> <p>การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน ประกอบด้วย</p> <p>1. ทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นการให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการทบทวนความรู้ หรือประสบการณ์ที่มีมาก่อน</p>	<p>1. เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนแจ้งจุดประสงค์ หรือหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้</p> <p>2. ถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน (บทอ่าน) เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน</p>	<p>1. วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง</p> <p>2. ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนที่สามารถวัดได้</p> <p>3. ร่วมกำหนดวิธีการเรียนและสื่อการเรียน</p> <p>4. เลือกหรือแสวงหาแหล่งทรัพยากรการเรียน</p>

ขั้นตอนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>2. เสริมหาความรู้ใหม่เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อการเตรียมความพร้อมในวิธีการบวนการเรียน</p>	<p>3. กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเรื่องที่จะเรียนด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย</p>	<p>5. ร่วมกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมิน</p> <p>6. พยายามนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการอ่าน</p>
<p>ขั้นการอ่าน</p> <p>3. เข้าใจแล้วพัฒนาการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเรื่อง</p> <p>4. นำพาแบ่งปัน การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นหาข้อมูลสนับสนุน ประเด็นสำคัญของเรื่อง โดยการ รวบรวมรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล เปรียบเทียบความเหมือนความต่างของข้อมูล</p>	<p>1. เสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหา หรือ ประเด็นสำคัญของเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้ติดตามประเด็นของเรื่อง</p> <p>2. กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดค้นหาประเด็นที่ชัดเจนสำคัญของเรื่องที่อ่าน</p> <p>3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสำรวจค้นหาวิธีการคิด โดยการสรุปใจความสำคัญ และทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านให้กระจ่าง</p> <p>4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อเรื่องที่อ่าน โดยใช้เวลาอย่างเพียงพอ และใช้คำถามกระตุ้นเมื่อจำเป็น</p>	<p>1. ทำความเข้าใจ ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านในประเด็นที่สงสัย หรือ ไม่ชัดเจน</p> <p>2. อ่านเนื้อหา เพื่อแยกแยะประเด็นหรือใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน</p> <p>3. ทำความเข้าใจกับเนื้อหา พยายามอธิบาย และสรุปประเด็นสำคัญให้กระจ่าง</p> <p>4. บันทึกข้อสรุปตามความเข้าใจด้วยภาษาของตนเอง อย่างเป็นระบบ</p>

ขั้นตอนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>5. ตัวนั้นประมวลผล การพิจารณาเรื่องที่อ่านอย่าง มีเหตุผล เป็นการนำ รายละเอียดของเรื่องที่อ่าน มาพิจารณาความเป็นไปได้ และสรุปอ้างอิงโดยอาศัย ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม ประกอบการพิจารณา โดย เปรียบเทียบกระบวนการคิด ของตนเองกับผู้อื่น ฝึกการ ประเมินผลการคิดรวมทั้งได้ ฝึกการหาเหตุผลและการให้ เหตุผลเชิงตรรก เพื่อหา ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล</p>	<p>1. ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ร่วมกัน คิด ร่วมกันอภิปรายเพื่อ แก้ปัญหา หรือหาคำตอบที่ สมเหตุสมผล</p> <p>2. กระตุ้นให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่ อ่านแนะนำหรือสร้างความ เข้าใจให้ผู้เรียน</p> <p>3. กระตุ้นให้ผู้เรียน เสนอวิธีการแก้ปัญหาคำถาม เพิ่มเติม โดยการ ตั้งสมมติฐานเพื่อคาดคะเน จากรายละเอียดในบทอ่าน ประกอบกับประสบการณ์ เดิม</p> <p>4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ อธิบายความเป็นไปได้ หรือ คาดคะเนเหตุการณ์ หรือสิ่ง ที่เกิดขึ้น</p> <p>5. กระตุ้นให้ผู้เรียนนำ ความรู้หรือประสบการณ์ เดิมมาสรุปอ้างอิงเรื่องที่อ่าน</p> <p>6. ส่งเสริมให้มีการสรุป ความเข้าใจบทอ่านด้วยการ สรุปทั้งแบบอุปนัย และการ สรุปแบบนิรนัย</p>	<p>1. ร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ประเมินความถูกต้องของ คำตอบ</p> <p>2. นำความรู้หรือ ประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการ อ่าน</p> <p>3. เสนอวิธีการแก้ปัญหาคำถาม หรือการทำความเข้าใจเรื่องที่ อ่าน</p> <p>4. ร่วมสรุปเนื้อหา และ ใจความสำคัญ แนวคิดและ จุดมุ่งหมาย หรือผลกระทบ ของเรื่องที่อ่าน</p> <p>5. ประเมินข้อสรุปอย่าง เป็นลำดับเพื่อพิจารณาขึ้นยืน ข้อสรุปที่ได้จากการอ่าน</p> <p>6. ตระหนักถึงกระบวนการ กลุ่มการมีส่วนร่วมในการ นำเสนอและการยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น</p>

ขั้นตอนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นหลังการอ่าน</p> <p>6. คนเก่งสร้างผลงาน</p> <p>นักเรียนสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้เป็นการสรุปเนื้อหาที่เรียนโดยผู้สอนจะสรุปและอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ผู้เรียนยังสงสัยหรือมีปัญหาและให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้และความคิดในกระบวนการเรียนการสอน</p>	<p>1. ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องด้านแนวคิดและข้อความรู้ให้กับผู้เรียนที่ยังมีปัญหา</p> <p>2. ร่วมอภิปรายวิธีและกระบวนการคิดที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาในเรื่องที่อ่านหรือไม่</p> <p>3. ให้ความรู้ผู้เรียนในการวิเคราะห์กระบวนการคิดของตนและของกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ และประเมินการสรุปเรื่องราวที่ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายการเรียนรู้</p> <p>4. ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และกระบวนการอ่านเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับปรุงความเข้าใจและกระบวนการคิดของตน</p> <p>5. ตรวจสอบกระบวนการคิดของผู้เรียนว่ามีเหตุผลน่าเชื่อถือ หรือเป็นไปได้หรือไม่</p>	<p>1. อภิปรายร่วมกับเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสรุปใจความสำคัญแนวคิด จุดมุ่งหมาย หรือผลกระทบของเรื่องที่อ่าน</p> <p>2. นำเสนอขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหา กระบวนการคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่อ่าน</p> <p>3. สรุปใจความสำคัญแนวคิด และจุดมุ่งหมาย หรือผลกระทบของเรื่องที่อ่านต่อชั้นเรียน</p>

ขั้นตอนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>7. นำหลักการใช้ประโยชน์ ประยุกต์ให้ผู้เรียนได้นำ ประสบการณ์การเรียนรู้ไป ประยุกต์ใช้กับการอ่านเรื่อง อื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ นอก เวลาเรียน ซึ่งอาจมอบหมาย ให้ผู้เรียนอ่านที่ใดหรือเวลา ใดก็ได้ จากสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต หรือการเรียนรู้ จากบทเรียนสำเร็จรูป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำ ประสบการณ์การเรียนรู้ไป ประยุกต์ใช้กับการอ่านเรื่อง อื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ นอก เวลาเรียน โดยกำหนดเป็น งานมอบหมาย 2. ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใด แนะนำข้อมูล/แหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติม 3. สนับสนุนให้ผู้เรียนนำ กระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณไปใช้ในการ อ่านอย่างเป็นระบบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำประสบการณ์การเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้กับการอ่านเรื่อง อื่น ๆ นอกเวลาเรียน 2. เรียนรู้เพิ่มเติมจากแหล่ง เรียนรู้ 3. ฝึกใช้กระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณในการอ่าน อย่างเป็นระบบ
<p>การประเมินผล</p> <p>เป็นการประเมินผล เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนอ่านและการคิดของตน ตรวจสอบความเข้าใจในสิ่งที่ เรียนว่าถูกต้องหรือไม่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินความเข้าใจ ของผู้เรียน เกี่ยวกับแนวคิด และประเด็นสำคัญ สำคัญ ของเรื่องที่อ่าน โดยการ ทดสอบย่อย 2. ประเมินวิธีการคิดใน การแก้ปัญหาการอ่านของ ผู้เรียน โดยการสอบถาม 3. การให้อภิปรายและ เปลี่ยนกับเพื่อน และการ นำเสนอแนวคิดต่อชั้นเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำแบบทดสอบวัด ความเข้าใจ 2. นำเสนอแนวคิด และ วิธีการในการแก้ปัญหา ในการอ่าน 3. อภิปรายแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิด ของบทอ่าน 4. ประเมินความเข้าใจและ วิธีการคิดของตนเอง โดยการ อภิปรายหรือการเขียนสรุป โดยใช้แผนภูมิ Concept Map

การพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาทฤษฎี และแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มาบูรณาการเป็นรูปแบบการเรียนการสอน โดยแบ่ง ขั้นตอนการสอนออกเป็น 3 ขั้นตอน มี 7 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียม ผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน ประกอบด้วย

1) บ่งชี้ความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นการให้ผู้เรียน ได้เตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้วยการทบทวนความรู้ หรือประสบการณ์ที่มีมาก่อน

2. ขั้นการอ่าน

2.1 เสริมหาความรู้ใหม่ เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ทราบ ถึงจุดประสงค์การเรียนเพื่อการเตรียมความพร้อมในวิถีกระบวนการเรียน

แนวคิดในการพัฒนาบูรณาการสอนโดยอาศัยทฤษฎีทางสติปัญญาของ Paiget การจัดการเรียนรู้ คำนึงถึงความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์เดิม โดยคำนึงถึง บริบทของท้องถิ่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ ทฤษฎีทางสติปัญญาของ Bruner การจัด โครงสร้าง ความรู้ คำนึงถึงการลงมือกระทำ โดยผู้เรียนสร้างภาพในใจและการใช้สัญลักษณ์มาบูรณาการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนการสอน การสร้างข้อตกลง ร่วมกันให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างกฎเกณฑ์ ข้อตกลงในการเรียน เพื่อเป็นการสร้าง สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้คุ้นเคย มีความไว้วางใจ และสร้างทิศทางในการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้น ให้นักเรียนมีสติ มีความรับผิดชอบในการควบคุมความประพฤติของตนได้คิดหาแนวทางใน การค้นหาตัวเองเพื่อไปสู่เป้าหมายตามต้องการ

2.2 เข้าใจแล้วพัฒนา เป็นการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเรื่อง

2.3 นำพาแบ่งปัน พิจารณาเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล เป็นการนำรายละเอียดของ เรื่องที่อ่าน มาพิจารณาความเป็นไปได้ และสรุปอ้างอิง โดยอาศัยความรู้ หรือประสบการณ์เดิม ประกอบการพิจารณา โดยเปรียบเทียบกระบวนการคิดของตนเองกับผู้อื่น ฝึกการประเมินผล การคิดรวมทั้งได้ฝึกการหาเหตุผลและการให้เหตุผลเชิงตรรก เพื่อหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผล

2.4 ตัวฉันประมวลผล เป็นการหาข้อมูลสนับสนุน ประเด็นสำคัญของเรื่อง โดย การรวบรวมรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล เปรียบเทียบความ เหมือนความต่างของข้อมูล การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นหาข้อมูลสนับสนุน

ประเด็นสำคัญของเรื่อง โดย การ รวบรวมรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ตรวจสอบแหล่งที่มาของ ข้อมูล เปรียบเทียบความเหมือนความต่างของข้อมูล

แนวคิดในการพัฒนา แนวคิดในการพัฒนาบูรณาการสอน โดยอาศัยการ สอนทฤษฎีของ Bandura การคาดหวังผลที่จะได้รับทำให้ผู้เรียนมีการบังคับตนเพื่อให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่ตนต้องการทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom การสร้างคุณลักษณะนิสัยควรให้ ผู้เรียนนำความรู้ ความเข้าใจ ไปใช้อย่างสม่ำเสมอ โดยตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติ จนเกิดเป็นนิสัยบูรณาการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนเข้ากลุ่มย่อยคละความสามารถตาม ผลสัมฤทธิ์อาศัยหลักการการจัดการเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียน ได้ทำงานร่วมกัน ค้นคว้าหาเนื้อหาที่ตนสนใจ นำเนื้อหามาเล่าสู่กันฟัง และร่วมกันสรุปเนื้อหา โดยเขียนเป็นแผนผังความคิดสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเล่าของแต่ละคนร่วมกัน

3. ชั้นหลังการอ่าน

3.1 คนเก่งสร้างผลงาน การสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้เป็นการสรุปเนื้อหาที่ เรียนโดยผู้สอนจะสรุป และอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ผู้เรียนยังสงสัย หรือมีปัญหาและให้ ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้และความคิดในกระบวนการเรียนการสอน

3.2 นำหลักการไปใช้ประโยชน์ เป็นการให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์การ การ เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับการอ่านเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ นอกเวลาเรียน ซึ่งอาจมอบหมายให้ ผู้เรียนอ่านที่ใดหรือเวลาใดก็ได้ จากสิ่งพิมพ์อินเทอร์เน็ต หรือการเรียนรู้จากบทเรียนสำเร็จรูป

แนวคิดในการพัฒนาบูรณาการสอน โดยอาศัยทฤษฎีของบันดูรา (Bandura) การคาดหวังผลที่จะได้รับทำให้ผู้เรียนมีการบังคับตนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ ตนต้องการทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom การสร้างคุณลักษณะนิสัยควรให้ผู้เรียนนำความรู้ ความเข้าใจ ไปใช้อย่างสม่ำเสมอโดยตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย บูรณาการจัดการเรียนรู้โดยการให้คำชมเชย การแสดงผลงานเพื่อเกิดแรงกระตุ้นให้นักเรียน มุ่งมั่นทำงานให้บรรลุเป้าหมาย การประเมินจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง

กำหนดบทบาทครู ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ

3.3 กำหนดบทบาทนักเรียนในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามชั้นการ เรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน

3.4 การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3.5 การวัดผลประเมินผล ความก้าวหน้าในการเรียนตามรูปแบบการเรียน

การสอน

3.6 นำรูปแบบการเรียนการสอน ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์แล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสรุปหาประเด็นความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ
ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน

3.7 นำรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมแบบประเมิน เสนอ
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความเหมาะสม วิเคราะห์โดยนำข้อมูลคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ
แต่ละคนมาให้น้ำหนักเป็นคะแนน ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 141)

5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความหมายว่า เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แปลความหมายว่า เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แปลความหมายว่า เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แปลความหมายว่า เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 แปลความหมายว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการเรียน
การสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 (รายละเอียดดัง
แสดงผลวิเคราะห์ในหน้า163) ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนที่ปรับปรุง เพิ่มเกณฑ์การประเมิน
จากการวัด โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ

พัฒนาคู่มือรูปแบบการเรียนการสอน

1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคู่มือใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียน
การสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้

2 วิธีดำเนินการ

2.1 นำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาคู่มือประกอบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมี

วิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ความ เป็นมา และ ความสำคัญ วัตถุประสงค์ของคู่มือ คำแนะนำการใช้คู่มือ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การสอน กระบวนการเรียนการสอน แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการ จัดการเรียน และเกณฑ์การวัดผล

2.2 นำคู่มือรูปแบบการเรียนการสอน ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสรุปหาประเด็นความสอดคล้อง ความเป็น ไปได้และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรายละเอียดแต่ละประเด็นของคู่มือรูปแบบการเรียน การสอน

ผลการสรุปคู่มือรูปแบบการเรียนการสอน ของผู้เชี่ยวชาญได้ให้ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นเตรียม ควรมีบทอ่าน แจกให้นักเรียน อ่าน ครูพุดนำโดยการตั้งคำถาม หรือ Mind Mapping และเสนอแนะนักเรียนในการทำ Mind Mapping ในช่วงโมงแรก ๆ แล้วถอดเป็นความเรียงในกระดาษแผ่นใหญ่ เพื่อให้นักเรียนทุกคน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2.2.2 การนำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ควรให้นักเรียนได้ นำเสนอผลงานกลุ่มแต่ละกลุ่ม และให้เล็อกบทอ่าน ได้เอง

2.2.3 เครื่องมือประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณควรมีเกณฑ์ ให้คะแนนชัดเจน

2.2.4 แบบประเมินพฤติกรรมต้องส่งเสริมพฤติกรรมกรอ่านที่ชัดเจน

2.3 นำคู่มือรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมแบบประเมิน เสนอ ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง ดังนี้

+1 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามี ความสอดคล้องกัน

0 หมายถึง มีความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามี ความคล้อย

ผลการพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คู่มือรูปแบบ การเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 รายละเอียดดังปรากฏใน หน้า 165

2.4 การทดลองใช้รูปแบบ

สร้างเครื่องมือในการศึกษาคูณภาพของรูปแบบ

2.4.1 วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้และปรับปรุงการเรียนการสอน

2.4.2 กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอน

กลางนุกูลวิทย์ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่คอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย

จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 27

คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.5 เครื่องมือ ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบการอ่าน

2.6 วิธีดำเนินการ

พัฒนาเครื่องมือในการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

2.6.1 แผนการจัดการเรียนรู้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1-59)

2) ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549 : 30-64)

3) ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 58-82)

4) กำหนดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยยึดองค์ประกอบ แผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยสาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลงานที่ต้องการ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและผลประเมินผล เครื่องมือในการวัดผลประเมินผล เกณฑ์การประเมิน และกระบวนการเรียนรู้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542 : 82-136)

5) ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนด โครงสร้างแผนจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แผนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ตารางที่ 9 โครงสร้างแผนจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการ
ความรู้

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	การอ่านนิทาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของนิทานที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ 3. นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลได้อย่างถูกต้อง 4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีข้อเสียได้ 5. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 	4
2	การอ่านเพลง	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเพลงที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ 3. นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลได้อย่างถูกต้อง 4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีข้อเสียได้ 5. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 	4
3	การอ่านโฆษณา	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของโฆษณาที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ 3. นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลได้อย่างถูกต้อง 4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีข้อเสียได้ 5. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 	4

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
4	การอ่านข่าว	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของข่าวที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ 3. นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลได้อย่างถูกต้อง 4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีข้อเสียได้ 5. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 	4
5	การอ่านบทความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของบทความที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ 3. นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลได้อย่างถูกต้อง 4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีข้อเสียได้ 5. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 	4
6	การอ่านบทร้อยกรอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ 3. นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลได้อย่างถูกต้อง 4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีข้อเสียได้ 5. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 	4

จากเนื้อหา 6 เรื่อง ได้นำไปอธิบายเรื่องขอบเขตเนื้อหาบทที่ 1

6) นำโครงสร้างแผนจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำมาปรับปรุงตาม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ วิธีการจับใจความสำคัญ หาข้อคิดจากเรื่อง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดและกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจยิ่งขึ้น

7) นำแผนจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

โดยการจัดการความรู้ ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

(1) รองศาสตราจารย์ ดร. นิรุต ถึงนาค ค.ศ. หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(2) รองศาสตราจารย์ ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง กศ.ม. วิชาเอกการสอน
ภาษาไทย คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และนายกสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยใน
พระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

(3) อาจารย์ ดร. ไพศาล วรคำ ศษ.ศ. วิจัยและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(4) รองศาสตราจารย์สมนึก ภัททิยธนี กศ.ม. วิชาเอกการวัดผล
การศึกษา อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(5) รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลาด จันทรสสมบัติ กศ.ศ. สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาควิชาการบริหารการศึกษา
สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

8) นำแผนจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

โดยการจัดการความรู้ มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

(1) เครื่องมือประเมินการอ่านควรมีเกณฑ์ให้คะแนนชัดเจน

(2) การทดสอบย่อยควรเน้นการสรุปความ หาแนวคิดของเรื่อง และมี
เกณฑ์การประเมินชัดเจน

(3) แบบประเมินพฤติกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

(4) ชั้นหลังการอ่าน ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

เพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(5) ให้นักเรียนเลือกบทอ่านได้ด้วยตนเอง

9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมิน โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 แปลความหมายว่า เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.51 แปลความหมายว่า เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.51 แปลความหมายว่า เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.51 แปลความหมายว่า เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 1.50 แปลความหมายว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินแผนจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 หมายความว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

10) นำแผนการจัดการเรียนรู้ มาปรับปรุง ขอบกพร่อง แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้ทดลองนำร่องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคอนกลางนุกูลวิทย์ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่คอนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 24 คน รายละเอียดการนำไปทดลองใช้ ปรากฏผลในหน้า 166

2.7 แบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้

การสร้างแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเป็นปรนัย โดยดำเนินการ ดังนี้

2.7.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากเอกสาร การสร้างและพัฒนา

เครื่องมือ (พิสนุ พองศรี. 2554 : 115-120) การวิจัยทางการศึกษา (ไพศาล วรคำ. 2552 : 227-240) สร้างแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.7.2 นำแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีความชัดเจน

2.7.3 นำแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบทดสอบพร้อมแบบประเมินความสอดคล้องเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบ กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อทดสอบนั้นไม่วัดตามจุดประสงค์

2.7.4 นำแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ มาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้สูตร IOC ของ ไพศาล วรคำ (2552 : 257-258) พิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ปรากฏว่าได้ข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 60 ถึง 1.00

2.7.5 นำแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนกลางนุกุลวิทย์ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวไร่ดอนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 28 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.7.6 ตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ โดยสูตรของวิทนีย์และซาเบอร์ส (Whitney & Sabers) ไพศาล วรคำ. (2552 : 298) ค่าความยากตั้งแต่ .46 ถึง .60 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .43 ถึง .79

2.7.7 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Relability) ของแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84 ภาคผนวกตาราง หน้า 253

2.7.8 จัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นแบบทดสอบในการทดลอง

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

1 การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาแล้วมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาทักษะด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้

1.2 ประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 13 โรงเรียน มีนักเรียน 227 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 117 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

1.3 แบบแผนการทดลอง

การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามแผนการทดลองแบบ Control group pretest Posttest desing

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1.4.1 รูปแบบการเรียนการสอน

1.4.2 คู่มือรูปแบบการเรียนการสอน

1.4.3 เครื่องมือในการหาประสิทธิภาพ

แบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการ
ความรู้

1.5 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5.1) ดำเนินการทดลอง

1) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง เส้นโครงการอบรมพัฒนาการการอ่านภาษาไทย
อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ให้กับครูผู้สอนภาษาไทย

2) ดำเนินการอบรมครูผู้สอนภาษาไทยในวันที่ 3 พฤศจิกายน
พ.ศ. 2556 ณ หอประชุม โรงเรียนวังยาววิทยายน อำเภอโกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ครูมีความสนใจในการศึกษากระบวนการสอนตาม
รูปแบบการเรียนการสอน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ชักถามขั้นตอน
การจัดการเรียนตามรูปแบบจนเข้าใจชัดเจน จากการสอบถามหลังการอบรม ครูมีความรู้
เพิ่มขึ้นก่อนอบรมและมีความพร้อมในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่
โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์ โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน โรงเรียนบ้านวังจาน โรงเรียนบ้านบะ
หลวงหนองแวง และ โรงเรียนบ้านทิพโสศ

3) มอบรูปแบบการเรียนการสอน และคู่มือรูปแบบการเรียน
การสอนให้กับคณะครูที่มีความพร้อมในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

4) ชี้แจงการเก็บข้อมูลจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้
และนัดหมายวันเวลาในการเก็บข้อมูล รวมทั้งการติดตามอำนวยความสะดวก ความช่วยเหลือ
ในการดำเนินงาน

1.5.2 เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1) ทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้
ของนักเรียนกลุ่มทดลองใช้รูปแบบการสอนก่อนและหลังนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

2) บันทึกข้อมูลระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียน
การสอน สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน

1.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

โดยตรวจให้คะแนนจากแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมี

วิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ร้อยละ (Percentage) ตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

(Dependent Sample) และ t-test (One Sample)

1.6 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.6.1 สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อวัดดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้
สูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ. 2552 : 257)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ R เมื่อคะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
ประเมินแต่ละข้อ

N เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อ

1.6.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ใช้สูตร ดัชนี บี (B – Index หรือ Brennan Index) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 70)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

U แทน จำนวนรอบรู้ที่ตอบถูก

L แทน จำนวนไม่รอบรู้ที่ตอบถูก

n_1 แทน จำนวนคนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์)

n_2 แทน จำนวนคนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์)

1.6.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบการอ่านอย่างมี
วิจารณ์ญาณ ใช้สูตร Lovett Method (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 70)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2}$$

- เมื่อ r_{cc} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 k แทน จำนวนข้อสอบ
 X_i แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
 C แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

1.6.4 การหาค่าจำแนกของแบบสอบถาม (Item Total Correlation) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 92)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- เมื่อ r_{XY} แทน ค่าอำนาจของแบบสอบถาม
 X แทน คะแนนรวม
 Y แทน คะแนนรายข้อ
 N แทน จำนวนนักเรียน

1.6.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 94 - 95)

$$\alpha = \frac{k}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อคำถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

1.7 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.7.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรื่อคำ. 2546 : 106)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.7.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรื่อคำ. 2546 : 108)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน คะแนนในกลุ่ม

1.7.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรื่อคำ. 2546 : 123)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

1.8 การทดสอบสมมติฐาน

1.8.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียนจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สูตร t -test (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนคู่ขนาน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนคู่ขนาน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.8.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนเกณฑ์ร้อยละ 80 (ไพศาล วรคำ. 2552 : 339) โดยใช้สูตร t -test (One Sample)

$$t = \frac{\bar{x} - \mu}{s / \sqrt{n}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

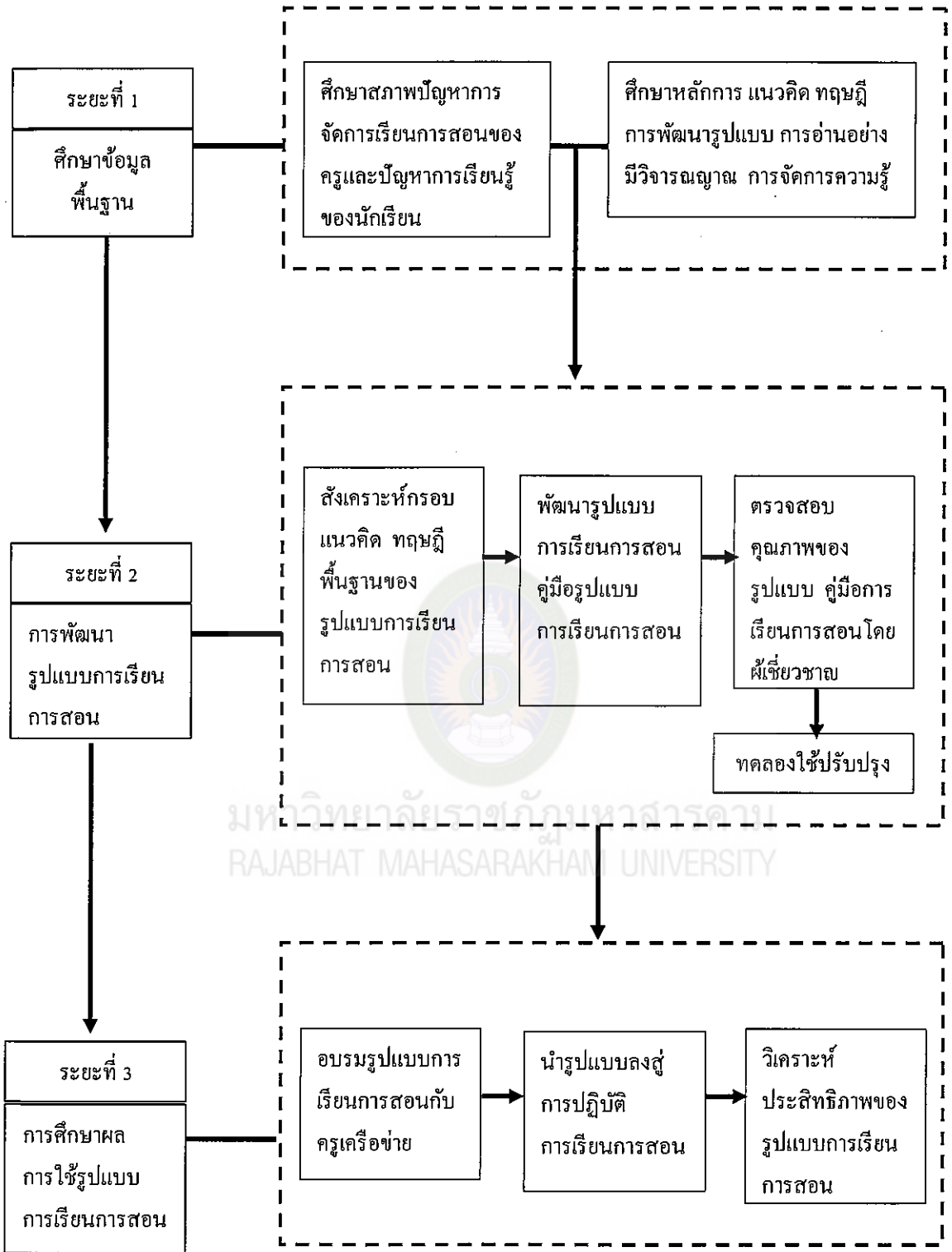
$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

s แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้

แผนภาพที่ 6 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
*	แทน ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1. สังเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน
2. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และคู่มือรูปแบบการสอน
3. ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน และคู่มือรูปแบบการสอน

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน

ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาผลการใช้รูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการจัดการเรียนการสอน

- 1.1 สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวนครู 120 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และความต้องการ ในพัฒนา
การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

ประเด็นคำถาม	สภาพปัญหา		ความต้องการ		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านความรู้ความสามารถการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
1. มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	3.86	0.35	4.00	00	มาก
2. สามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	2.73	0.79	4.00	00	มาก
3. มีความรู้ความสามารถในการนำกระบวนการคิด มาใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	2.73	0.79	4.00	00	มาก
รวม	3.11	0.88	4.00	00	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
4. ฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์บทอ่าน ใช้ทักษะการคิดร่วมกับบทอ่าน	2.80	0.67	4.40	0.50	มาก
5. ฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์และอธิบายเหตุผลประกอบการคิดเกี่ยวกับบทอ่านโดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน	3.06	0.79	4.73	0.45	มากที่สุด
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนอธิบายและแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน	3.20	0.56	4.33	0.48	มาก
7. จัดการเรียนการสอนให้ความรู้ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	3.86	0.74	4.35	0.48	มาก
8. จัดเนื้อหาในบทอ่านเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.00	0.65	4.40	0.50	มาก
9. จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.93	0.59	4.43	0.51	มาก

ประเด็นคำถาม	สภาพปัญหา		ความต้องการ		แปล ผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
10. ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้	3.26	0.59	4.86	0.35	มากที่สุด
11. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้อ่านและวิเคราะห์ด้วยตนเอง	3.33	0.61	4.33	0.48	มาก
12. จัดเนื้อหาและกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	2.86	0.74	4.26	0.45	มาก
13. ฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และตั้งประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบจากบทอ่าน	1.80	0.77	4.40	0.50	มาก
14. ให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน	1.66	0.72	4.33	0.48	มาก
15. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และผู้สอนในการเรียนรู้	3.13	0.83	4.26	0.45	มาก
รวม	3.07	0.98	4.42	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	3.08	0.96	4.34	0.47	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า

1. ด้านความรู้ความสามารถในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

สภาพปัจจุบัน พบว่าผู้สอนมีความความสามารถในการสอนอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณ โดยภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า
 มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณใน
 ระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.88) แต่สามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนการ
 สอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และมีความรู้
 ความสามารถในการนำกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการสอนอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 0.79)ความต้องการ พบว่าผู้สอนมีความต้องการ
 ความรู้ความสามารถในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.88)
 ทุกรายการ

2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบัน พบว่าผู้สอนมีสภาพการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า มีสภาพการจัดการเรียน การสอนส่วนมากในระดับปานกลาง ยกเว้น 3 รายการ คือ จัดการเรียนการสอนให้ความรู้ทักษะ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จัดเนื้อหาในบทอ่านเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก แต่ในด้านการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสะท้อน ความคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และตั้งประเด็นคำถามเพื่อหา คำตอบจากบทอ่าน มีการจัดในระดับน้อย

ความต้องการ พบว่า ผู้สอนมีความต้องการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในระดับมาก ยกเว้น 2 รายการ คือ ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ และฝึกให้ ผู้เรียนวิเคราะห์และอธิบายเหตุผลประกอบการคิดเกี่ยวกับบทอ่าน โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ เพื่อนผู้สอนมีความต้องการในการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด

สรุปผลการสนทนากลุ่ม พบว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับคณะกรรมการ บริหารชมรมภาษาไทยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 15 คน เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อ่านของนักเรียน พบว่า การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านการอ่าน นักเรียนมีปัญหาในการสรุปใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น บอกข้อคิด และวิเคราะห์เรื่องไม่เป็น นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านมาก ครูควรพัฒนาทักษะด้าน การอ่าน และสร้างประสบการณ์ในการอ่าน การเรียนรู้ความหมายของคำให้นักเรียนได้อ่านเป็น ปลูกฝังให้นักเรียนใฝ่เรียนรู้ มีพฤติกรรมการอยากรู้อยากเห็น มีความพยายาม และความตั้งใจใน การทำงาน มีความคิดริเริ่ม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ ในการทำงาน และนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ ภาคผนวกภาพการสนทนากลุ่มหน้า 269

3. ศึกษาข้อมูลด้านนักเรียน

ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของ นักผู้เรียนที่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ด้านสาระ/ทักษะการเรียน 2) ด้านกิจกรรม/ประสบการณ์การเรียน ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อสภาพปัจจุบัน และความต้องการการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านสาระ/ทักษะการเรียนรู้

สภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการจัดในระดับปานกลาง กล่าวคือผู้เรียนมีความเห็นว่าได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้เรียนเนื้อหาบทอ่านที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก แต่เรียนจากแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อย

ความต้องการ พบว่า ผู้เรียนมีความต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้เรียนเนื้อหา บทอ่านที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก และต้องการได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

5 ด้านกิจกรรม/ประสบการณ์การเรียนรู้

สภาพปัจจุบัน พบว่า ผู้เรียนมีความเห็นว่าได้รับประสบการณ์ เกือบทุกรายการในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ การประเมินตนเอง และสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการเรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการและความสนใจ อยู่ในระดับน้อย

ความต้องการ พบว่า ผู้เรียนมีความต้องการทุกรายการอยู่ในระดับมากแทบทุกรายการ ยกเว้นการมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้และการเรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการและความสนใจ ผู้เรียนมีความต้องการในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความต้องการการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนดังมีรายละเอียดแสดงใน ตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดง ภาพ ปัญหา ความต้องการ การจัดการเรียนการสอนผู้เรียน

ประเด็นคำถาม	สภาพปัญหา		ความต้องการ		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1. ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	3.78	0.60	3.81	0.65	มาก
2. ได้เรียนเนื้อหา บทอ่านที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ	3.63	0.48	3.88	0.69	มาก

ประเด็นคำถาม	สภาพปัญหา		ความต้องการ		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
3. ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้	2.35	0.54	4.63	0.51	มาก
ด้านกิจกรรม/ประสบการณ์การเรียนรู้					
4. ได้ฝึกวิเคราะห์บทอ่านและใช้ทักษะการคิดร่วมกับการอ่าน	2.55	0.81	3.50	0.87	มาก
5. ได้ฝึกวิเคราะห์และอธิบายเหตุผลประกอบการคิดเกี่ยวกับบทอ่าน โดย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน	2.16	0.69	3.70	0.82	มาก
6. มีโอกาสอธิบายและแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน	2.71	0.66	3.90	0.68	มาก
7. ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการและความสนใจ	2.46	0.59	4.43	0.69	มาก
8. มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้	2.26	0.44	4.61	0.58	มาก
9. ได้อ่านและวิเคราะห์ด้วยตนเอง	2.98	0.62	4.05	0.74	มาก
10. ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และตั้งประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบจากบทอ่าน	2.61	0.61	4.05	0.74	มาก
11. มีการประเมินตนเองและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน	2.40	0.55	4.13	0.72	มาก
12. ได้เรียนรู้ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอนในการเรียนรู้	2.73	0.79	4.07	0.69	มาก
รวม	2.55	0.68	4.06	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย	2.73	0.79	4.07	0.77	มาก

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีสภาพการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 0.79) ในขณะที่มีความต้องการการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.77)

2. ผลการศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

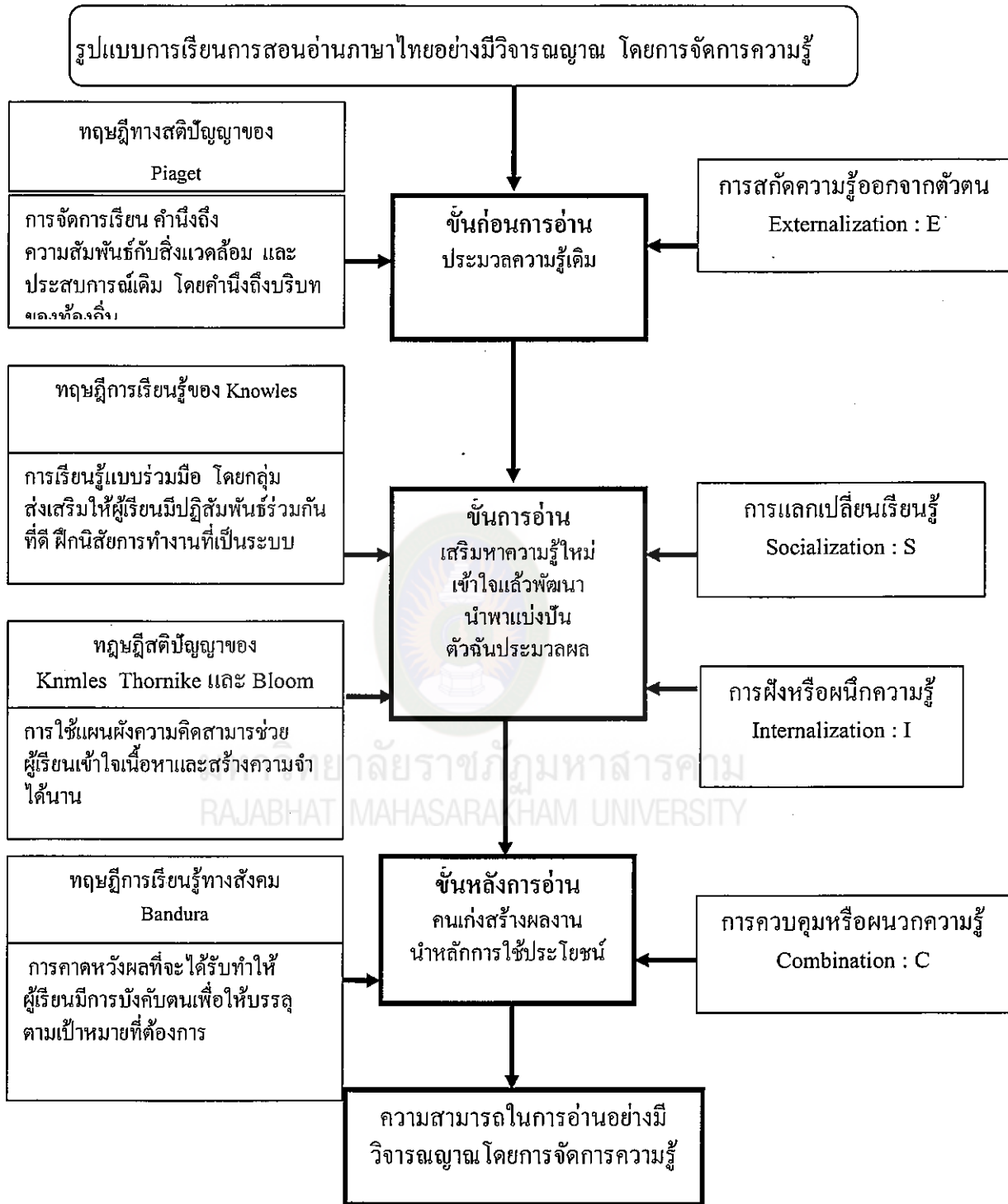
ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มาบูรณาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทย
อย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ทฤษฎีการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนการสอน
<p>ทฤษฎีทางสติปัญญาของ Piaget (Ginsburg & Opper. 1996) การจัดการเรียนรู้ คำนึงถึงความสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์เดิม โดยคำนึงถึงบริบท ของท้องถิ่นและเอื้อต่อการเรียนรู้ ทฤษฎีทางสติปัญญา ของ(Bruner(1996) การจัด โครงสร้างความรู้ คำนึงถึง การลงมือกระทำ โดยผู้เรียนสร้างภาพในใจและการใช้ สัญลักษณ์</p>	<p>การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ โดย คำนึงถึงประสบการณ์เดิม และบริบทของ ท้องถิ่น</p>
<p>ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knowles (1986) ผู้เรียนจะ เรียนรู้ ได้มากถ้ามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีความต้องการของ Thorndilke (1982) การ ฝึกหัด หรือการลงมือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะ ทำให้การเรียนนั้นคงทน การสอนโดยใช้แผนผัง ความคิด สามารถช่วยผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและสร้าง ความจำได้นานอย่างมีเป้าหมายทฤษฎีทางจริยธรรม ของ Kohlberg (1976) ผู้เรียนวัย 7-10 ปี มีการ เปลี่ยนแปลงจริยธรรม เพื่อหลักการแสวงหารางวัลนัก คิดในการพัฒนาบูรณาการการสอนโดยอาศัยการสอ นทฤษฎีของ Bandura (1965,1982) การคาดหวังผลที่ ี่จะได้รับทำให้ผู้เรียนมีการบังคับ</p>	<p>การปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับความคิด ด้วยการฝึกย้ำซ้ำทวน โดยกระบวนการ กลุ่ม และการเสริมแรง</p>

ทฤษฎีการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนการสอน
<p>นักคิดในการพัฒนาบูรณาการสอนโดยอาศัยการสอนทฤษฎีของ Bandura (1965,1982) การคาดหวังผลที่จะได้รับทำให้ผู้เรียนมีการบังคับตนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตนต้องการ ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom การสร้างคุณลักษณะนิสัยควรให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจไปใช้อย่างสม่ำเสมอ โดยตระหนักเห็นคุณค่าของการปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย</p>	<p>การคาดหวังผลที่จะได้รับ และลงมือปฏิบัติสม่ำเสมอจนเกิดเป็นนิสัย</p>

ผลการสังเคราะห์ทฤษฎีทางสติปัญญาของ Piaget และ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knmls Thornike และ Bloom แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เนื้องานความคิด กระบวนการกลุ่มร่วมมือ ทฤษฎีจริยธรรมของ Kohlberg Bandura สรุปรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

แผนภาพที่ 7 การสังเคราะห์ทฤษฎีพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

3. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การพัฒนาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตามหลักการได้ รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการและเป้าหมายของรูปแบบการสอน รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มี 2 หลักการ ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติฝึกย้ำซ้ำทวน ด้วยกระบวนการกลุ่มและแผนผังความคิด ที่สัมพันธ์กับบริบทท้องถิ่น และประสบการณ์เดิม

2. การเสริมแรงให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้รับการกระตุ้นและเสริมแรง จาก การสังเกตการอ่าน การสอบถาม การแสดงความคิดเห็น ตระหนักในการตัดสินใจ การแสดงความคิดริเริ่ม เพื่อพัฒนาการอ่าน และเห็นคุณค่าของตน

องค์ประกอบที่ 2 สาระ / ทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและ องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสนับสนุนให้ผู้อ่านสามารถอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ประเด็นคำถามหรือปัญหาให้ชัดเจน 2) การพัฒนาแนวคิดและ มุมมองสามารถแก้ปัญหาอย่างผสมผสานจากความรู้และประสบการณ์ 3) การสร้างคำพยากรณ์ ตีความ อ้างอิงที่เป็นไปตามข้อมูลและเหตุผล 4) การแยกแยะข้อเท็จจริงที่มีความเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลและประเด็นปัญหา 5) การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับสิ่งที่ เป็นความจริง 6) การตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือ และ 7) การให้เหตุผล เพื่อประเมินองค์ประกอบของหลักฐาน ในการสรุปประเด็นปัญหา ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ สอดคล้อง และสนับสนุนให้ผู้อ่านสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มากำหนดเป็นสาระและ ทักษะการอ่านที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่

ทักษะการจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่อง ทักษะการแยกข้อคิดเห็น/และข้อเท็จจริง
 ทักษะการสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล ทักษะการคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ ทักษะการ
 ตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน และทักษะการสรุปอ้างอิง

องค์ประกอบที่ 3 การจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ จัดโดยผนวกขั้นตอน
 การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เข้ากับองค์ประกอบของกระบวนการจัดการความรู้ ภายใต้การจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ขั้นตอนการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเตรียมผู้เรียนให้
 มีความพร้อมที่จะเรียน อยู่ในขั้นที่ 1 ของการจัดการความรู้ คือ ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ขั้นทบทวนความรู้เดิม หรือ การผนวกรวมความรู้ (Combination) คือ การ
 ทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นการให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการทบทวน
 ความรู้เดิม หรือประสบการณ์ที่มีมาก่อน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การถามคำถาม การให้ผู้เรียน
 อ่านบทอ่านสั้น ๆ ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนใหม่ โดยผ่านทางวิดีโอ โทรทัศน์ หรือ
 คอมพิวเตอร์, การกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้ทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้
 เพื่อการเตรียมความพร้อมในกระบวนการเรียน

ขั้นตอนที่ 2 : ขั้นการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้เป็นการผนวกองค์ประกอบ
 ของกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเข้ากับขั้นตอนการอ่าน มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้
 ปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กิจกรรมการเรียนรู้
 ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยอยู่ 3 กิจกรรม ซึ่งจะเป็นขั้นที่ 2 เสริมหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 เข้าใจแล้ว
 พัฒนา และขั้นที่ 4 นำพาแบ่งปัน ของการจัดการความรู้ และมีรายละเอียดในแต่ละขั้นดังนี้

1. ขั้นเสริมหาความรู้ใหม่ คือ การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเรื่อง
 เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติเป็นรายบุคคล เพื่อให้วิเคราะห์ประเด็นคำถาม ปัญหาที่เป็น
 ประเด็นสำคัญของเรื่อง

2. ขั้นเข้าใจแล้วพัฒนา หรือ การฝังและผนึกความรู้ (Internalization)
 เป็นการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ในกลุ่มย่อย

เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะได้ฝึกอภิปรายและมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน

3. ขั้นนำพาแบ่งปัน หรือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) เป็นการพิจารณาเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล ฝึกให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ และทำความเข้าใจ กับเรื่องที่อ่าน โดยไม่ด่วนตัดสินใจในสิ่งที่ตนคิด แต่จะมีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับเพื่อนทั้งในกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ เพื่อการสรุปอย่างถูกต้องมีเหตุผล

ขั้นตอนที่ 3 : ขั้นหลังการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียน มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน โดยการนำความรู้เกี่ยวกับการอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในการอ่านเรื่องอื่นๆ และประเมินความเข้าใจในการอ่านและกระบวนการคิดของผู้เรียนประกอบด้วย กิจกรรมย่อย 3 กิจกรรม ซึ่งจะเป็นขั้นที่ 5 ตัวฉันประมวลผล ขั้นที่ 6 คนเก่งสร้างผลงาน และขั้นที่ 7 นำหลักการใช้ประโยชน์ ของการจัดการความรู้ และมีรายละเอียดในแต่ละขั้นดังนี้

1. ขั้นตัวฉันประมวลผล หรือ การสกัดความรู้ออกมาจากตัวตน (Externalization) เป็นการสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้ สรุปเนื้อหาที่เรียน โดยผู้สอนจะสรุปและอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ผู้เรียนสงสัย หรือมีปัญหาและให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้และความคิด ในกระบวนการเรียนการสอน

2. ขั้นที่ 6 ผู้คนเก่งสร้างผลงาน เป็นการให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ การเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับการอ่านเรื่องอื่น ๆ ที่เรียนสนใจนอกเวลาเรียน ซึ่งอาจมอบหมายให้ผู้เรียนอ่านที่ใดหรือเวลาใดก็ได้ จากสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต หรือการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป

3. ขั้นที่ 7 นำหลักการใช้ประโยชน์ เป็นการให้ผู้เรียนได้ประเมิน กระบวนการเรียนรู้ ความเข้าใจในการอ่านและการคิดของตน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในสิ่งที่เรียน ว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 4 บทบาทครู กำหนดบทบาทครูในการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนอ่าน ภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้

2. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

3. จัดเตรียมสื่อการสอนให้พร้อม และจัดลำดับของสื่อไว้อย่างมีระบบว่าจะใช้สื่อใดก่อนหลังเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการใช้

4. คุมเข้มความคาดหวังในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นกับเนื้อหาและการสอน โยคีธหลักว่านักเรียนต้องรับผิดชอบงานของตนมุ่งให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้รับรู้มีส่วนร่วมและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มของนักเรียนด้วยกัน

7. จัดสภาพแวดล้อม ความสะดวก ปลอดภัย ความสะอาดในการทำกิจกรรม

8. ชี้แนะ กำกับ ฝึกฝนและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการสอน เพื่อให้เกิดทักษะต่าง ๆ

9. วัดและประเมินผลการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรม และการปฏิบัติกิจกรรม และผลงานการทำกิจกรรมกลุ่ม รวมทั้งการใช้แบบทดสอบการอ่าน วัดความก้าวหน้าทางการเรียน

องค์ประกอบที่ 5 บทบาทนักเรียน กำหนดบทบาทนักเรียนในการเรียน และร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน บทบาทของนักเรียนคือ ให้ความสนใจในการเรียนรู้ ทบทวนประสบการณ์เดิม มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม ใฝ่เรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่างสังเกต มีความอยากรู้อยากเห็นกล้าแสดงความคิดเห็น ตอบคำถามด้วยความมั่นใจ

2. ขั้นการอ่าน บทบาทของนักเรียน คือ นักเรียนร่วมกันแสวงหาความรู้ รู้จักแสดงความคิดเห็น การเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความประณีต และความเพียรพยายามในการทำงาน และมีความตั้งใจในการทำงาน

3. ชั้นหลังการอ่าน นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา การเขียนคำ การใช้สำนวนที่เหมาะสม การเรียบเรียงภาษาในประโยค ความเรียบร้อยของงาน การปรับปรุงผลงานและการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

องค์ประกอบที่ 6 บรรยายภาพการเรียนรู้ กำหนดแนวทางในการจัดบรรยายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

1. บรรยายภาพในห้องเรียนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน
3. การจัดโต๊ะเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ส่วนพื้นที่หน้าห้องที่ว่างเพื่อให้ผู้เรียนออกมาทำกิจกรรมหน้าห้องเรียนได้สะดวก

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลประเมินผล

รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ มีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยทำการประเมินทั้งระหว่างดำเนินการเรียนการสอนและประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการเรียนที่เป็นผลอันเกิดจากการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยเครื่องมือประเมิน และวิธีการประเมิน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินระหว่างเรียนเป็นการประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในแต่ละวงจร โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจร เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนรวมทั้งหมด
2. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
3. การประเมินพฤติกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม 3 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกเหตุการณ์การเรียนการสอน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนและแบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำงานร่วมกัน
สร้างความเข้าใจ ในการเรียน สู่การปฏิบัติการอ่าน การนำประสบการณ์เดิมของตนเสริมต่อพัฒนา
ทักษะการอ่าน

หลักการและแนวคิดของรูปแบบ

1. การเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติ ฝึกย้ำซ้ำทวน ด้วยกระบวนการกลุ่มและแผนผังความคิด ที่สัมพันธ์กับบริบทท้องถิ่น และประสบการณ์เดิม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การอ่านบ่อยๆ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำงานร่วมกัน สร้างความเข้าใจในการเรียน สู่การปฏิบัติการอ่าน การนำประสบการณ์เดิมของตนเสริมต่อพัฒนางานของตน
2. การเสริมแรงให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ
ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้รับการกระตุ้นและเสริมแรง จากการสังเกต การอ่าน การสอบถาม การแสดงความคิดเห็น การตระหนักในการตัดสินใจ การแสดงความคิดริเริ่ม เพื่อพัฒนาการอ่าน และเห็นคุณค่าของตน

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน เป็นการแจ้งจุดประสงค์การเรียนการสอน การสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเรียนการสอน การเชื่อมโยงประสบการณ์ด้านภาษา และการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่าน

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการอ่าน เป็นขั้นจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มย่อยคละความสามารถตามผลสัมฤทธิ์ นักเรียนทำงานร่วมกัน ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่อ่าน นำมาเล่าสู่กันฟัง ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ในการปฏิบัติของตนเองที่ประสบผลสำเร็จ โดยสรุปเป็นแผนผัง

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน เป็นขั้นตรวจสอบเนื้อหาที่สรุป การใช้ภาษาการเรียบเรียงประโยค ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม การนำเสนอผลงาน ปรับปรุงผลงานและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

บทบาทครู

จัดเตรียมสื่อการสอน
ให้พร้อมชี้แนะ กำกับ
ฝึกฝน และอำนวยความสะดวก
และปรับปรุงผลงาน

บทบาทนักเรียน

ร่วมกันปฏิบัติการอ่าน
แสวงหาความรู้เป็น
แนวทางประกอบ
การอ่านและปรับปรุง
ผลงานให้ถูกต้อง

บรรยากาศ

คำนึงถึงการเรียนรู้
อย่างมีความสุข การมี
ปฏิสัมพันธ์ สถานที่
ปฏิบัติกิจกรรม จัดมุม
หนังสือ จัดป้ายนิเทศ

วัดผลและประเมินผล

ประเมินพฤติกรรม
ระหว่างเรียน
ประเมินความก้าวหน้า
และพัฒนาของผู้เรียน

แผนภาพที่ 8 รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

4 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ
ปรากฏผล ดังตารางที่ 13 -14

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. หลักการของรูปแบบ			
1.1 มีความชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับการพัฒนา	4.83	0.41	มากที่สุด
1.3 พัฒนาผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย	4.67	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.72	0.46	มากที่สุด
2. แนวคิดทฤษฎี			
2.1 มีความเหมาะสมกับบริบทของคนไทย	4.67	0.52	มากที่สุด
2.2 มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.55	มาก
2.3 มีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.50	0.55	มาก
เฉลี่ย	4.56	0.51	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ			
3.1 เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน	4.67	0.52	มากที่สุด
3.2 มีความชัดเจน วัดและประเมินผลได้	4.83	0.41	มากที่สุด
3.3 มีประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะความรู้ของผู้เรียน	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.78	0.45	มากที่สุด
4. กระบวนการเรียน			
4.1 เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง	4.85	0.41	มากที่สุด
4.2 มีประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนและพัฒนา	5.00	0	มากที่สุด
คุณลักษณะพึงประสงค์			
4.3 มีขั้นตอนที่มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.67	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.83	0.38	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
5. บทบาทของครู			
5.1 มีความเหมาะสม	5.00	0	มากที่สุด
5.2 สามารถปฏิบัติได้จริง	5.00	0	มากที่สุด
5.3 เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.94	0.42	มากที่สุด
6. บทบาทนักเรียน			
6.1 มีความเหมาะสม	5.00	0	มากที่สุด
6.2 สามารถปฏิบัติได้จริง	5.00	0	มากที่สุด
6.3 เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.94	0.42	มากที่สุด
7. การจัดบรรยากาศ			
7.1 สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้	5.00	0	มากที่สุด
7.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ	4.67	0.52	มากที่สุด
7.3 เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้	4.67	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.78	0.45	มากที่สุด
8. การประเมินผล			
8.1 มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	4.83	0.41	มากที่สุด
8.2 มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.83	0.41	มากที่สุด
8.3 วัดได้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.83	0.38	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.80	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่

พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอน กับคู่มือรูปแบบ การเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง	แปลความหมาย
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	0.67	สอดคล้อง
2. วัตถุประสงค์ของการใช้คู่มือ	0.83	สอดคล้อง
3. คำแนะนำการใช้คู่มือ	1.00	สอดคล้อง
4. วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	0.83	สอดคล้อง
5. กระบวนการเรียนการสอน	0.83	สอดคล้อง
6. แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1.00	สอดคล้อง
7. แผนการจัดการเรียนรู้		
7.1 การอธิบายการเรียนการสอนขั้นที่ 1	0.83	สอดคล้อง
7.2 การอธิบายการเรียนการสอนขั้นที่ 2	0.83	สอดคล้อง
7.3 การอธิบายการเรียนการสอนขั้นที่ 3	0.83	สอดคล้อง
8. เครื่องมือประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนการสอน		
แบบทดสอบการอ่าน	0.67	สอดคล้อง
9. เกณฑ์การวัดผลประเมินผล	0.83	สอดคล้อง
10. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	0.67	สอดคล้อง

จากตารางที่ 14 พบว่า คู่มือรูปแบบการเรียนการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .67 ถึง 1.00 ซึ่งสูงกว่าระดับความสอดคล้องที่กำหนดว่ายอมรับได้ แสดงว่า คู่มือรูปแบบการเรียน การสอนมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

5 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังโพธิ์ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปรากฏผลดังตาราง ที่ 15-17

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ที่นักเรียนทำจากการ ทดสอบก่อน เรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน

การประเมิน	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน (120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
รวม	539	3000	895
$\bar{X}$	19.96	111.11	31.14
ร้อยละ	49.90	92.59	82.78
S.D.	1.50	2.72	2.08

จากตารางที่ 15 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 19.96 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.50 คิดเป็นร้อยละ 49.90 คะแนนระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 111.11 จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.72 คิดเป็นร้อยละ 92.59 และคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.14 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.08 คิดเป็นร้อยละ 82.78

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียนจากการเรียนโดยการจัดการความรู้ 7 ทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มขึ้น คือ สามารถตอบคำถาม บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียน สรุปเรื่อง และบอกแนวคิดสำคัญของเรื่องได้

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปรียบเทียบคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและ หลังเรียน

	$\bar{X}$	S.D.	ค่าเฉลี่ยของ ผลต่าง	S.D.ค่าเฉลี่ย ผลต่าง	t
ก่อนเรียน	19.96	1.50	11.18	1.799	20.910
หลังเรียน	31.14	2.08			

จากตารางที่ 16 พบว่า การทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนมีคะแนน ก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 33.57 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างคะแนนทดสอบทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปรียบเทียบคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณระหว่างคะแนน ทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	% of Mean	S.D.	t
หลังเรียน	27	40	31.14	82.78	2.08	2.45*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 33.57 คิดเป็นร้อยละ 83.93 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการสรุปคะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอนส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอ่าน โดยการจัดการความรู้ ตามกิจกรรมขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 2 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ผลการศึกษาคำอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏผลดังตารางที่ 18-20

ตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ย และร้อยละของคะแนนที่ได้จากการ ทำแบบทดสอบก่อนเรียน การทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยกาจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (40)		คะแนนพฤติกรรมระหว่างเรียน (120)		คะแนนทดสอบหลังเรียน (40)	
		$\bar{X}$	ร้อยละ	$\bar{X}$	ร้อยละ	$\bar{X}$	ร้อยละ
หินแห่งเสริมศิลป์	22	19.86	49.65	111.45	92.87	33.40	83.52
บ้านวังยาววิทยายน	32	19.96	49.92	110.84	92.36	44.00	81.87
บ้านวังจาน	19	20.00	50.00	111.89	93.24	33.31	83.28
บ้านทิพโสศ	23	19.91	49.78	111.43	92.86	33.33	83.36
บะหลวงหนองแวง	21	19.95	49.88	111.76	93.13	33.23	82.02
รวมเฉลี่ย	117	19.93	49.85	111.47	92.89	35.45	82.81

จากตารางที่ 18 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 19.93 คิดเป็นร้อยละ 49.85 คะแนนระหว่างเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 111.47 คิดเป็นร้อยละ 92.89 คะแนนทดสอบหลังเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 35.45 คิดเป็นร้อยละ 82.81

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนทั้ง 5 โรงเรียน จากการเรียนโดยการจัดการความรู้ 7 ทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มขึ้น คือ สามารถตอบคำถาม บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียน สรุปเรื่อง และบอกแนวคิดสำคัญของเรื่องได้ มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบทีและระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ในการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
หินแท่งเสริมศิลป์	19.86	1.66	33.40	1.99	10.787*	0.000
บ้านวังยาววิทยายน	19.96	1.40	44.00	2.07	17.572*	0.000
บ้านวังจาน	20.00	1.66	33.31	2.10	16.481*	0.000
บ้านทิพโสศ	19.91	1.59	33.33	1.96	17.117*	0.000
บ้านปะหลวงหนองแวง	19.95	1.65	33.23	2.02	15.511*	0.000
รวมเฉลี่ย	19.93	1.59	35.45	2.02	36.651*	0.000

จากตารางที่ 19 พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 19.93 คะแนน และคะแนนทดสอบหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 35.45 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนทดสอบทั้งสองครั้ง พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ในการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

โรงเรียน	N	หลังการทดลอง		of Mean	t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.			
หินแท่งเสริมศิลป์	22	33.40	1.99	92.87	4.80*	0.003
บ้านวังยาววิทยายน	32	44.00	2.07	92.36	5.72*	0.003
บ้านวังจาน	19	33.31	2.10	93.24	2.91*	0.075
บ้านทิพโสศ	23	33.33	1.96	92.86	3.40*	0.003
บ้านปะหลวงหนองแวง	21	33.23	2.02	93.13	6.09*	0.000
รวม	117	35.45	2.02	92.89	10.04*	0.0033

t-table.50 = 1.9971

จากตารางที่ 20 พบว่า คะแนนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยภาพรวมหลัง การเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดง ให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการอ่าน ภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

การเรียนจากรูปแบบการเรียนการสอนอ่าที่พัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการสนทนากลุ่มของครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์ที่ยังไม่ชัดเจน เมื่อผู้วิจัยนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปขยายผลในการใช้สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยจนประสบผลสำเร็จ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และ 2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งการวิจัยและพัฒนาประกอบไปด้วย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง อำเภอ โกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 56 คน จาก 13 โรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง อำเภอ โกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 86 คน เครื่องมือการวิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน จำนวน 5 คน และทดลองการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนกลางนุกุลย์วิทย์ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง อำเภอ โกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 28 คน ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนทดลองกับ โรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์ โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน โรงเรียนบ้านวังจาน โรงเรียนบ้านทิพโสศ และโรงเรียนบ้านบะหลวงหนองแวง ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง อำเภอ โกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 117 คน ข้อมูลการวิจัยผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ ส่วนข้อมูลเปรียบเทียบความรู้ก่อนเรียน

และหลังเรียนจากรูปแบบการเรียนการสอนวิเคราะห์โดยใช้ t- test Dependent สถิติ ทดสอบเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้ t-test one Sample

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณมี 7 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและเป้าหมายของรูปแบบการเรียนการสอน (2) วัตถุประสงค์ (3) การจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ระยะ 7 ขั้นตอน คือ ระยะก่อนอ่าน มี 2 ขั้นตอน ระยะขณะอ่าน มี 3 ขั้นตอน และระยะหลังอ่าน มี 2 ขั้นตอน (4) บทบาทครู (5) บทบาทนักเรียน (6) บรรยากาศการเรียนรู้ (7) การวัดผลประเมินผล ผลการทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งโดยรวมและรายโรงเรียน

อภิปรายผล

การอภิปรายจากข้อค้นพบจากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

1.1 การสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขว้าไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 86 คน พบว่า ครูภาษาไทยมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) มีความต้องการในการพัฒนาด้านการอ่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านครูผู้สอน สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมด้านการอ่านภาษาไทยเป็นปัญหามาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก

มีบุคลากรน้อยครูต้องรับผิดชอบการสอนหลายห้อง และทุกสาระการเรียนรู้ และเนื้อหาในการเรียนรู้มีมากเกินไป บางสาระการเรียนรู้ครูไม่ถนัดในการสอน ครูขาดความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน ขาดความเข้าใจในการจัดเนื้อหา ให้สอดคล้องกับหลักสูตร และการนำเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดความรู้รวมทั้งการจัดหาสื่อที่สอดคล้องกับธรรมชาติเพื่อเร้าความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกหรือรสนิยมในการเรียนรู้และเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน สุจิตต์ เพียรชอบ (วรเชษฐ โชคชัย. 2536 : 11-12 อ้างอิงมาจากสุจิตต์ เพียรชอบ. 2531 : 155-157) ได้ให้เหตุผล ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและจัดการเรียนการสอนใช้ทักษะภาษาให้สัมพันธ์กันเพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนานน่าสนใจ และมีความหมายแก่ชีวิตนักเรียน และการเรียนการสอนจะประสบผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อม หรือสิ่งเร้าที่ดีจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนไปในทางที่พึงปรารถนา สอดคล้องกับการศึกษาของวสันต์ ทองไทย. (2546 : 96-205) ได้การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตพิสัยในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนควรมีความชัดเจน มีความสะดวก และมีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้ นักเรียน และ ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อรูปแบบการเรียนการสอน มีผลการเรียนรู้ทั้งในด้านจิตพิสัย ด้านสติปัญญา และด้านการประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้น และการศึกษาของศศินัน ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551 : 20-26) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสาร แสดงความคิดเห็นร่วมเรียนรู้ไปด้วยกัน ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์การฝึกควบคุมอารมณ์ ฝึกคิดและสะท้อนปัญหา

1.2 การสนทนา (Focus Group) กับคณะกรรมการบริหารชมรมครูภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 15 คน เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่าน นักเรียนมีปัญหาในการสรุปใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น สรุปแนวคิดสำคัญของเรื่อง บอกจุดประสงค์ของเรื่อง นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านมาก สอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 310) ได้สรุปองค์ประกอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ว่า อ่านได้เร็ว จับใจความได้ดี คาดเดาเรื่องจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องวิจารณ์เนื้อเรื่องที่อ่าน สามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูจึงควรพัฒนาทักษะด้านการอ่าน และสร้างประสบการณ์ในการอ่าน การเรียนรู้ความหมายของคำทำให้นักเรียนอ่านได้คล่อง เขียนคล่อง ปลูกฝังให้นักเรียนใฝ่เรียนรู้ มีพฤติกรรมการอยากรู้อยากเห็น มีความพยายาม และความตั้งใจในการทำงาน มีความคิดริเริ่ม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบในการทำงาน และนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อความเข้าใจตรงกันที่มีลักษณะเฉพาะ การอ่านภาษาไทยจึงควรใช้หลักการให้ถูกต้องตามความต้องการ เพื่อก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและสังคม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคม ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี สะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิตของผู้คน ช่วยสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันเป็นปกติสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สอดคล้องกับการศึกษาของนิภาพรรณ พิศอ่อน (2550 : 189-330) ได้พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้รูปแบบซิปปาและเทคนิคแบบ Jigsaw วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.83/81.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.3 การทดสอบการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 27 คน พบว่า ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ เกือบทุกรายการในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ การประเมินตนเอง และสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการเรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการและความสนใจ อยู่ในระดับน้อย สรุปผลได้ว่านักเรียน มีปัญหาในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ขาดคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของภาษาไทยที่เป็นเอกลักษณ์ และความหลากหลายในการใช้ (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน อ้างอิงจาก การุณันท์ รัตนแสนวษ์. 2549) การใช้ภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคมและเหตุการณ์ในสังคม ภาษาไทยใช้วิธีเรียงคำในการสื่อความ ใช้การเรียงคำเพื่อสร้างประโยค ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ มีจังหวะและวรรคตอน การพูดหรือการเขียนจำแนกวรรคตอนผิด ทำให้ความหมายของข้อความผิดไป มีการใช้คำเปรียบเทียบความหมายของคำในภาษาไทย มีทั้งความหมายโดยตรงและความหมายเปรียบเทียบ ภาษาไทยมีคำหลายความหมาย การใช้คำในภาษาไทยขึ้นอยู่กับบริบทหรือข้อความ ที่แวดล้อมเองคำนั้น ๆ การพัฒนากระบวนการอ่าน ให้ประสบผลสำเร็จ

(ดวงใจ ไทยอนุญ. 2552 : 18-19) ควรเป็นผู้อ่านหนังสือเป็น รู้จักสังเกตและจดจำ เกิดความคิด กว้างไกล ฝึกอ่านบ่อยๆ รู้จักการสะสมคำ และการนำประสบการณ์ที่สั่งสมไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539 : 15) พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้นั้น ควรมีความชอบและความชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ มีความสนใจใฝ่และจินตนาการ รู้จัก แสวงหาแนวทางใหม่ๆ มีความกระตือรือร้น ความอยากรู้อยากเห็น มีความตั้งใจ เอาใจใส่ พัฒนา ตนให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ มีความกล้า ความคิดริเริ่ม และการตัดสินใจ มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่น บากบั่น มีความสงบ มีสมาธิในการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ย่อท้อ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยการ จัดการความรู้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและแนวคิดของรูปแบบ (2) สารระ/ ทักษะการพัฒนารูปแบบการอ่าน (3) กระบวนการสอน (4) บทบาทของครู (5) บทบาทของนักเรียน (6) บรรยากาศการเรียนรู้ (7) การประเมินผล มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นก่อนอ่าน (2) ขั้นการอ่าน และ (3) ขั้นหลังการอ่าน ผลการทดสอบก่อนและหลัง การเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่กำหนดอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอาศัย หลักการ แนวคิดทฤษฎี การจัดการเรียนรู้คำนึงถึงความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ เดิมของผู้เรียน ให้เรียนรู้จากส่วนรวม ไปสู่ส่วนย่อย ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น และเอื้อต่อ การเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนได้รวมกลุ่มในการเรียนรู้ และเรียนรู้ จากการค้นพบจากการปฏิบัติ การแสวงหาความรู้จากสื่อวัสดุ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2552 : 5) การจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลัก ปรัชญาทฤษฎี หลักการแนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการ เรียนการสอน โดยอาศัยเทคนิค การสอนต่างๆ เข้าไปช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตาม หลักการที่ยึดถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา ฉัตรวิราคม (2546 : 52 - 101) ได้พัฒนารูปแบบ การสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า รูปแบบการ สอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.76/86.80 นักเรียนทั้งสาม กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การศึกษาของภัทรตรา พันธุ์สีดา (2551 : 48 - 98) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ

SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย พบว่า นักเรียนมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้น หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการศึกษาของศศิพันธ์ ศิริธาดาคุณพัฒน์ (2551 : 20 - 26) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มี ความสามารถพิเศษ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสาร การแสดงความคิดเห็น ร่วมกัน ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ การฝึกควบคุมอารมณ์ ฝึกคิด และ สะท้อนปัญหา และสร้างทางเลือกในการนำเอาความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน กลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะ ทางด้านสังคมหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา จากการทดลองสอนนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คะแนน ทดสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสื่อที่สอดคล้องกับ ธรรมชาติ ได้รับความสนใจเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน เทคนิควิธีการ ในการถ่ายทอดความรู้ที่ ผู้เรียนมีความเข้าใจความหมายจากเรื่องที่อ่านจากสื่อต่างๆ ได้นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะ ทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม เข้าใจกระบวนการพูด การเขียนและ การสื่อสารข้อมูลตามความจำเป็นเพื่อความเข้าใจอันดีร่วมกัน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รักการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจกับสาระเนื้อหาได้ชัดเจนถูกต้อง นำไปใช้ในการสื่อสารในการ ปฏิบัติงานและการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามเป้าหมาย สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2546 : 34 - 35) ที่ระบุว่าการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ภาษาไทยควรเป็นผู้ที่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิดค้นจัดกิจกรรม ฝึกให้ผู้เรียนสื่อสารให้เกิดความเข้าใจตรงกันและใช้ภาษา ได้ถูกต้อง ตามความหมาย บุคคล กาลเทศะ พัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ ส่งเสริมให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน สอดคล้อง กับแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของคณาจารย์ประสานมิตร (2547 : 97) ที่เสนอแนว

ทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยให้ครูหมั่นศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ ปรับปรุงวิธีสอน กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนและการวัดผลแบบทันต่อเหตุการณ์ เลือกสรร เนื้อหาที่สอนที่เหมาะสมแก่เวลาและสภาวะการณ์ เพื่อให้นักเรียนได้เห็น ความสำคัญของภาษาไทย เห็นประโยชน์เกิดความสนใจใฝ่รู้ สอดคล้องกับการศึกษาของวนิดา ฉัตรวิราม (2546 : 52 - 101) การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.76/86.80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา การศึกษาของ (วสันต์ ทองไทย, 2546 : 96 - 203) รูปแบบการเรียนการสอนมีความชัดเจน มีความ สะดวก และมีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้ ส่งเสริมนักเรียนมีผลการเรียนรู้ทั้งในด้านจิตพิสัย ด้านสติปัญญา และด้านการประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้น การเรียนการสอนก่อนและหลังนำรูปแบบการ เรียนการสอนไปใช้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การศึกษาของ ศศินันท์ ศิริชาดากุลพัฒน์ (2551 : 20 - 26) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน ให้ความสำคัญกับกระบวนการ เรียนรู้ของผู้เรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสารแสดง ความ คิดเห็นร่วมเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์การฝึกควบคุม อารมณ์ ฝึกคิด และสะท้อนปัญหา และสร้างทางเลือกในการนำเอาความรู้ไปใช้ได้ ใน ชีวิตประจำวัน การศึกษาของ Tan and Huag. (2002 : 48 – 54) ได้ศึกษาการสร้างความรู้สิ่งแวดล้อม ด้วยตนเองจากรูปแบบการเรียนแบบอี : การทำให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ก้าวหน้า พบว่าการสอน วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองทำให้การเรียนรู้สิ่งแวดล้อม เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดในระดับสูง และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พัฒนาการบูรณาการทฤษฎีทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎี ทางสติปัญญาของ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knowles ทฤษฎีความต้องการของ Thorndilke การสอน โดยใช้แผนผังความคิด ทฤษฎีจริยธรรมของ Kohlberg ทฤษฎีการสอนของ Bandura เพื่อ พัฒนาการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ การนำรูปแบบการสอนไปใช้

ครูควรศึกษาแนวคิดทฤษฎี เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้

1.2 ครูผู้สอน ต้องทำความเข้าใจแนวคิด หลักการ กระบวนการดำเนินกิจกรรมวิธีการ ประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการของรูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามความต้องการ

1.3 ควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และขั้นตอนการสอนให้ เข้าใจก่อนนำไปใช้

1.4 ในระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอน ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.4.1 คอยอำนวยความสะดวกและชี้แนะวิธีการขั้นตอนในการอ่านให้ถูกต้อง

1.4.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน ได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้

1.4.3 ฝึกให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่ดีในการใช้พจนานุกรม รู้วิธีเปิดหาคำที่ต้องการ อย่างรวดเร็ว และรู้จักเลือกคำที่ถูกต้องตามความหมายบริบท ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

1.4.4 ชี้แนะแนวทางในการทำงานร่วมกัน การแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ มีภาระงานความรับผิดชอบทุกคน สังเกตพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และ บทบาทในการทำงานของแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1.4.5 ใช้คำถามนำเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการหาคำตอบจากการค้นคว้า และ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.4.6 การมอบหมายงานแก่นักเรียน ครูควรคำนึงถึงความสามารถตามวัย ไม่ควร ตั้งมาตรฐานไว้สูงเกินไป ควรกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกก่อน แล้วค่อยๆ บอกขั้นตอนวิธีการ ทีหลัง ผู้สอนควรต่อยอดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยบอกเทคนิค วิธีการ และแหล่งเรียนรู้ให้ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า

1.4.7 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่ตนสนใจและแสวงหาความรู้เพื่อ เปรียบเทียบข้อคิดและการสรุปเรื่อง

1.5 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ครูควรตรวจสอบทักษะด้านการอ่านด้วย การทดสอบการอ่าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการ ความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น

2.2 นำกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมี
วิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ไปใช้เป็นแนวทางการศึกษา และพัฒนารูปแบบการจัดการ
เรียนรู้ต่อไป

2.3 กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะแสดงความคิดเห็นและยอมรับ
ฟังความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

กมล การกุศล. “ทักษะและความรู้ทางภาษาไทย”, โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิชณูโลก. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2529.

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดชา, 2528.

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. อ่านอย่างไรให้มีคุณค่า. วารสารมศว.ปทุมวัน. 2 (มีนาคม 2533),
หน้า 1-11, 2533.

กรมวิชาการ. ตัวชี้วัดและสาระแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551

กรมวิชาการ. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. กรุงเทพฯ. พิมพ์ครั้งที่ 2 : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2551

กรมวิชาการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 : คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. 2545.

กรมการฝึกหัดครู. การอ่านเป็น. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, กรุงเทพฯ, 2536.

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
โอเดียนส โตร์. สามัญศึกษา เล่ม1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษากกรมสามัญ.
กรุงเทพฯ, 2529.

กรณีศึกษา ศุภปัญญาวุฒิ. ผลของการใช้แบบฝึกการอ่านต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี จังหวัด
มหาสารคาม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2544.

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- โกชัย สาริกบุตร. การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2519.
- โกวิท วรพิพัฒน์. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. www.stv.ac.th/paper/krujin/revi
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวิจัยและพัฒนาาระบบการประเมินผลภายใน
ของ สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2543.
- จันทร์ตา ตันติพงสานุรักษ์. “การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ,” วารสารวิชาการ. 13 (12) : 37 ;
เมษายน-พฤษภาคม, 2543.
- จूरินทร์ ธานี. ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ฉัตรตา ธนสีลังกูร. ผลการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาประกอบแบบฝึกทักษะ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ ฯ: ศิลปบรรณาการ, 2527.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ: อมรการพิมพ์, 2527
- ฉวีวรรณ สิทธิปาน. การสร้างแบบฝึกอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
- ฉวีลักษณ์ บุญญาญจน. จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- ชาลิณี เอี่ยมศรี. การพัฒนาแบบสอบการคิดวิจารณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546. เอกสารอัดสำเนา.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. “บันไดเก้าขั้นเพื่อจรรโลงภาษาไทย,” หนังสือและสื่อ เทคโนโลยี จิตวิทยา
การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

- ฉันท์ขจร กันชาติ. ผลของการสอนอ่านแบบ SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณและความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2550.
- ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล. เอกสารการสอนภาษาไทย 5 การอ่าน. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. การอ่านทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครศรีธรรมราช โครงการตำราและ
 เอกสารวิชาการ. วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช, 2528.
- ทิตินา แจมมณี. ศาสตร์การสอน: เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ลัดดา ไชว้พันธุ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการทาง
 วิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
 สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.
- ทิตินา แจมมณี. การสอนจิตวิทยาการเรียนรู้ เรื่องศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัด
 กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2550.
- ทิตินา แจมมณี. รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- นงนุช วัฒนาเขจร. ผลการทดลองใช้แบบฝึกสมรรถภาพการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณกับ
 การสอนอ่านตามปกติที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านและสมรรถภาพการอ่านเร็ว
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2533.
- เนาวรัตน์ สมร่วง. “การใช้วรรณกรรมร่วมสมัยพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของ. นักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ”. 2536.
- นิตยา ประพุดติกิจ. การพัฒนาการอ่านของลูก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง. 2531.

นิสารัตน์ ชื่นใจ. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเร็ว
ของนักเรียน. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2544.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ: บริษัท เอสอาร์ พรินติ้ง
แมสโปรดักส์ จำกัด, 2547.

บรรเทา กิตติศักดิ์. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทย หน่วยที่ 13. กรุงเทพฯ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

บันลือ พุกขวัน. มิติใหม่ในการสอนอ่านภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2546.

บุญส่ง หาญพานิช. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย,
2496- 2546.

บุรชัย ศิริมหาสาร และพัชรา กวางทอง. การพัฒนาการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ.
กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2552.

ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน
โดยการเน้น ทักษะกระบวนการ, 2547.

ประเทิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ. โอเอสพรีนติ้งเฮาส์. 2530.

ประพนธ์ ผาสุขยัต. การจัดการความรู้ฉบับมือใหม่หัดขับ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไยใหม่, 2548.

_____. ผาสุขยัต. การจัดการความรู้ฉบับมือใหม่หัดขับ. กรุงเทพฯ, 2548.

_____. การจัดการความรู้. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา.

<http://www.npru.ac.th/KM/index.php>. (30 กันยายน 2549).

ประเวศ วสี. ธรรมชาติของสรรพสิ่ง. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.doublenature.com/edu/edu03.jpg>. (5 สิงหาคม 2550) , 2550.

ประสิทธิ์ สัจพงษ์. การจัดการความรู้. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.hpc6.anamai.moph.go.th/KM/manage>. (30 กันยายน 2549), 2549.

ประภัสสร โปธิจักร. ศึกษาความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึก
 สำหรับการเรียนรู้ซ่อมเสริมทักษะพื้นฐานการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 โรงเรียนขามแก่นนคร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.

ปรีศนา พุทธสุวรรณ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองจอก กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

ผกาศรี เข็นบุตร. ทักษะความรู้ทางภาษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก.
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2542.

_____. ทักษะและความรู้ทางภาษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและ
 ภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2526.

ผุสดี กุฎอินทร์. “การพัฒนาการอ่านระดับประถมศึกษา(2) หน่วยที่ 7”. เอกสารประกอบวิชาการ
 ทักษะ 1(ภาษาไทย) หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2529.

พรรณี ช เจนจิต. จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ : เกรท เอ็ดดูเคชั่นจำกัด, 2550.

พยอม ธรรมบุตร. ทักษะและกระบวนการอ่าน. วารสารการอ่าน. 1(กรกฎาคม 2536),
 หน้า 26-46, 2536. JABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

พิมพ์พันธ์ เดชชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิค
 การสอน 1. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์, 2544.

มูลนิธิชัยพัฒนา. ห้องเรียนธรรมชาติที่หมู่บ้านเขาเต่า. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.chaipat.or.th/chaipat/journal/dec01/thai/khaotao.html>. (5 สิงหาคม 2550),
 2550 .

เยาวดี วิเศษสินธุ์. knowledge and knowledge management คืออารยনী. [ระบบออนไลน์].
 แหล่งที่มา <http://learners.in.th/blog/pumnarak/278>. (12 สิงหาคม 2550) , 2549.

รัชณี ศุภจินทร์รัตน์. ทักษะการสื่อสาร. ภาควิชาการศึกษาพยาบาลและการบริหารการพยาบาล
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2531. (อัดสำเนา)

- ลาวัญย์ นิษรต์น. การพัฒนาแบบสอบการคิดวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546. เอกสารอัดสำเนา.
- ลาวัญย์ สังข์พินธานนท์. แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
 พิมพ์ครั้งที่ 3, 2549.
- วรรณิ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
 พิมพ์ครั้งที่ 3, 2553.
- วิชรา เล่าเรียนดี. รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. นครปฐม :
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2556.
- วิจารณ์ พานิช. การจัดการความรู้ “ฉบับทำจริง” ง่าย. [ระบบออนไลน์].
 แหล่งที่มา http://www.ddvisor.animai.moph.go/conference/KM48/KM_reality.doc.
 (30 กันยายน 2549) , 2548.
- _____. ทศนุภาพของการจัดการความรู้. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
[http://www.Kmi.or.th/Mon July 2005-9-55-23 Ten%20of %20KM](http://www.Kmi.or.th/Mon%20July%202005-9-55-23%20Ten%20of%20KM). (17 มกราคม 2550).
- วิจารณ์ พานิช. แนวทางรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์การจัดการความรู้. [ระบบออนไลน์].
 แหล่งที่มา http://www.Kmi.or.th/KM_Guideline. (17 มกราคม 2550).
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. การจัดการความรู้คืออะไร. [ระบบออนไลน์].
 แหล่งที่มา <http://ckr.ac.th/web/KM/know.thm>. (12 สิงหาคม 2550) , 2550.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม :
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- _____. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านจับใจความ ด้วยการจัดกิจกรรมเรียนการรู้
 ที่ใช้สมองเป็นฐาน. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- วิริยา วิริยารัมภะ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบและวิธีสอนแบบปกติ.
 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

วีระพจน์ กิมาคม. การจัดการความรู้. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.itmc.tsu.ac.th/paper/it001.doc>. (12 สิงหาคม 2550) , 2550

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ศุภวรรณ เล็กวิไล. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีการเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. เอกสารอัดสำเนา.

ศุภวรรณ รูปงาม. KM : การจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. วารสารกรมบัญชีกลาง. 47 (มกราคม-กุมภาพันธ์), 2549.

ลำจวน นิชเปี่ยม. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผล. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535

สมพงษ์ พลະสุรย์ . การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความคิด : การงานและพื้นฐานอาชีพ. สารพัฒนาหลักสูตร, 18(2), 18-20, 2524.

สมศักดิ์ สันทรเวชชญ์. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2528.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2528.

สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีกาญจน์. หลัคนักอ่าน. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2531.

สมพร มั่นตะสูตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สวลี ชนะปาลพันธุ์. การใช้วรรณกรรมที่ชนะการประกวดการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชานาญสามัคคีวิทยา จังหวัดระยอง.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.

สงบ ลักษณะ. คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2541.

_____. “แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา”, วารสารข้าราชการ, 2542.

สนิท ตั้งทวี. ความรู้และทักษะทางภาษา. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2528.

- สุขุม เกลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษาและบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาเขตฯ, 2529.
- _____ . การส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาและ
บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี
วิทยาเขตฯ, 2531.
- สุจริต เพียรชอบ. การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการเรียนการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. การสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สุจันทร์ ตรีสรานุวัฒนา. ความสำคัญของการอ่าน. วารสารร่มพฤษ์. 20 (มกราคม-มีนาคม
2530). หน้า 136 – 141, 2530.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บริษัท
โรงพิมพ์สุริยวิยาสาน์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2532.
- สุมิตรา อังวัฒนากุล. เอกสารการสอนภาษาไทย 5 การสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประชาชน, 2527.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. เอกสารหมายเลข 4 ทฤษฎี
การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์, 2543.
- สารานุกรมประจำสัปดาห์ 2003 MagaZine online . [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
http://www.ku.ac.th/magazine_online2003/ku_knowledge1.html. (18 เมษายน 2550).
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. การเรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : พี พี พรินท์,
2554.
- _____ . 21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2545.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี. การอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนา
ศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดการความรู้. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://province.moph.go.th/pathum/fda/activity/KM.htm>. (12 สิงหาคม 2550) , 2548.

- หรรษา สุขกาล. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจจากความคาดหวังในงานกับความพึงพอใจ
ในงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. องค์การเอื้อการเรียนรู้และการจัดการความรู้. <http://hpc7.anamai.moph.go.th/>.
10 กันยายน 2549.
- อมรรัตน์ ไกรเดช. รัศมีสิ่งแวดล้อม ห้องเรียนธรรมชาติป่าอ่อนสู่การปฏิบัติจริง. [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา http://www.meo.go.th/jaraporn/classroom_pathon. (1 ตุลาคม 2549), 2549.
- อรอุมา ลือฉาย. การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่องการอ่านจับใจความ โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือ (STAD) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- อติญาณ์ ศรเกษตริน. การสร้างหลักสูตรอบรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับนักศึกษา
พยาบาล. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.
- อรุณ รักธรรม. หลักการมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,
2522.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. เทคนิคการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 1. 2542
_____. เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. พิมพ์ครั้งที่ 10, 2544.
- อำพันธ์ เรือแก้ว. การจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน
เวียงเจดีย์วิทยา อำเภอสี จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- อุดมพร พัสดาน. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับ
เจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึกอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพ
คริสเตียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537
- อารมณี ชลสิทธิ์. การศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราเร็วในการอ่านกับอัตราเร็วในการกระพริบตา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.

- อารีย์ พันธุ์มณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ, 2538.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. “การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพ” *จันทร์เกษม*. 192(กันยายน-ตุลาคม 2529), หน้า 9, 2529.
- เอมอร สงวนดี. การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- Davidson, C, & Voss, P. **Knowledge Management : An introduction to Creating Competitive Advantage from Intellectual Capital**. Auckland, New Zealand: Tandem Press, 2002
- Graham, Donna C. “Cooperative Learning Methods and Middle School Students,” **Dissertations Abstracts International**. 62(04) : 3909-A ; May, 2006.
- Koh, Caroline and other. “Perceptions of Low Ability Students on Group Project Work and Cooperative Learning,” **Asia Pacific Education Review**. 8(1) : 89-99 ; April, 2007.
- Strahm, Muriel F. “Cooperative Learning : Group Processing and Students Needs for Self-Worth and Belonging,” **Alberta Journal of Educational Research**. 53(1) : 63-76 ; Spring, 2007.

ภาคผนวก ก

รูปแบบการเรียนการสอน และคู่มือรูปแบบการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ
โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โดย

นางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำนำ

รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นผลงานที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนให้มีความสามารถสรุปความ ค้นหาแนวคิดของเรื่อง แยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น บอกข้อคิดของเรื่องได้และให้มีความรักการอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งภายในเล่มประกอบไปด้วยความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัตถุประสงค์ของรูปแบบ โครงสร้างของรูปแบบการจัดการเรียนรู้บทบาทครูบทบาทนักเรียนบรรยากาศการเรียนรู้ ประเมินผลและตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. ภูษิตบุญทองถึง ดร. ศักดิ์พงษ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำงาน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาส่งผลได้พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

หงษ์สา ดวงจันทร์โชติ

รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาษาเป็นวัฒนธรรมอันล้ำค่าของมนุษย์ที่บรรพบุรุษได้คิดค้นขึ้นมาและสืบทอดมายังลูกหลานมนุษย์ทุกชาติต่างมีภาษาของตนเองสำหรับใช้สื่อสารหรือเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความต้องการ ประสพการณ์ (จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2555 : 1) การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรม

ภาษาไทยนอกจากเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของคนไทยแล้วยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เครื่องมือบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และเป็นสาขาหนึ่งของวัฒนธรรมการสอนภาษาไทย ในปัจจุบันจึงต้องเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ให้รู้จริงสื่อสารได้ถูกต้อง สามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การดู เป็นเครื่องมือในการรับสาร และใช้ทักษะการพูด การเขียน เป็นเครื่องมือส่งสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญมากในการสื่อสารเพื่อความเข้าใจตรงกัน เป็นทักษะที่ถ่วงถ่วงกว่าทักษะอื่นๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด ประสพการณ์ต่างๆ ของ ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ภาษาไทยมีเอกลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของ ภาษาการเขียนภาษาไทยควรใช้ให้ถูกต้อง ตามความหมายเพื่อก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กัน ระหว่างบุคคลและสังคมช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง คนในสังคมช่วยสืบทอด วัฒนธรรม ประเพณี สะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิตของผู้คนช่วยสร้างสังคมให้อยู่ ร่วมกันเป็นปกติสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (ผจง วาดพูลแก้ว, 2547 -117 ; วรรณิ โสมประยูร, 2542 : 140-141 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข : 4 ; ดวงใจไทยอุบุญ, 2552 : 2 อ้างอิงจาก ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และอัจฉรา ชิวพันธ์, 2552 : 3-5)

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติจำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ก: 4) ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ กิจกรรมแสดงความสามารถเพื่อส่งเสริมให้ค้นพบความสามารถของตนเองมีความเพียรพยายาม ความอดทนภูมิใจและมีความสุขกับความสำเร็จเกิดกำลังใจในการเรียนรู้มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น (อารี พันธุ์มณี. 2546 : 1) การจัดการเรียนรู้ตามแนว ปฏิรูปการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

กระบวนการจัดการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความสนใจความถนัดของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลการฝึกทักษะ กระบวนการคิดการเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึก นิสัยการทำงานให้มีนิสัยรักการอ่านการใฝ่เรียนใฝ่รู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมคุณลักษณะอันพึง ประสงค์โดยจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมสื่อการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (สุคนธ์ ลิขิตพานนท์ และคณะ. 2555 : 8) การสอนหลักภาษาไทยควรสอนให้นักเรียนเห็นคุณค่า ของภาษาระดับระวีการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องการจัดการสอนภาษาไทยโดยเฉพาะสาระ ที่ 4 หลักการใช้ภาษาเป็นสาระที่นักเรียนไม่ชอบรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนภาษาไทยทั้งนี้เพราะ เป็นการเรียนรู้เรื่องหลักการและกฎเกณฑ์ซึ่งโครงสร้างของคำในภาษาไทยประกอบด้วยพยัญชนะ ต้น สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด หรือบางคำอาจมีตัวกรันต์ ส่วนประกอบเหล่านี้จะทำให้คำมีเสียง เปลี่ยนไปและมีความหมายเปลี่ยนไปด้วยคำในภาษาไทยมีทั้งประเภทคำไทยแท้มีตัวสะกดตรง ตามมาตรา และคำที่รับมาจากภาษาอื่น ได้แก่ ภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาทางยุโรปตะวันตกจะมี ตัวสะกดไม่ตรงมาตราเป็นส่วนใหญ่ลักษณะเช่นนี้ จึงเป็นปัญหาอีกประการหนึ่งสำหรับผู้เรียน ภาษาไทยถ้านักเรียนใช้ตัวสะกดไม่ถูกต้องจะทำให้สื่อความหมายผิดพลาดไม่ตรงตามความ ต้องการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 20-21)

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเขียนจากการทดสอบการอ่านและการสรุปใจความสำคัญ พฤติกรรมการแสวงหาความรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาวังยาวคอนกลาง จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2555 พบว่านักเรียนสามารถ อ่านได้ดีคิดเป็นร้อยละ 88.97 อ่านสรุปเรื่อง บอกความข้อคิด และจุดเด่นของเรื่องไม่ได้ คิดเป็น ร้อยละ 33.99 และแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 57.05 นักเรียนใช้เวลาว่างในการ

เล่นและดูโทรทัศน์มากกว่าการทบทวนการบ้านมีพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาหาความรู้ น้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 30.77 หนังสือที่นักเรียนชอบอ่านส่วนมากคือหนังสือการ์ตูนและนิทาน นักเรียนส่วนใหญ่ทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนไม่ทันตามเวลาที่กำหนดและมีพฤติกรรม ลอกการบ้านด้านครูผู้สอนจากการสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ พบว่า การจัดกิจกรรมเรียนรู้ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนมีปัญหา ในการอ่านวิเคราะห์ หาเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริง สรุปใจความของเรื่องไม่ตรงประเด็นและการ จัดกลุ่มสนทนา พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านมาก ครูควรพัฒนาทักษะด้านการอ่านและสร้าง ประสบการณ์ในการอ่านการเรียนรู้ ความหมายของคำให้นักเรียนได้อ่านคล่อง เขียนคล่องปลูกฝัง ให้นักเรียนให้เรียนรู้มีพฤติกรรมการอยากรู้ อยากเห็น มีความความพยายามและความตั้งใจในการ การทำงานมีความคิดริเริ่มสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองมีความรับผิดชอบในการ ทำงานและนิสัยรักการอ่านการแสวงหาความรู้

สำหรับการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการ ความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ทฤษฎีทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎีความต้องการของ Thondike ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knowles ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom ทฤษฎีมนุษยนิยมของ Maslow ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้เชิง พหุทธิปัญญาของ Bandura ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมของ Kohlberg การเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการสอนตามทฤษฎีดังกล่าวจะเน้นให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถใน การแสวงหาความรู้ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมี วิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษานอกจากนี้ผู้วิจัยได้แบบแนวคิด คือ 1) การเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติฝึกซ้ำซ้ำทวน 2) การเรียนด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยเชื่อว่ารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียน ระดับประถมศึกษาสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนสื่อความได้ถูกต้องเหมาะสมตาม หลักการใช้ภาษาและมีนิสัยรักการอ่านการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอก ห้องเรียนได้เพิ่มขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณารูปแบบการสอนมี 2 แนวคิดคือ

1. การเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติฝึกย่ำซ้ำทวน
2. การเรียนด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดการเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติฝึกย่ำซ้ำทวนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยวิเคราะห์จากทฤษฎีพัฒนาทักษะทางปัญญาของ piaget ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ทฤษฎีกฎแห่งการฝึกของ Thorndike การเรียนรู้ร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการสอนดังนี้

1. การเรียนจากการลงมือปฏิบัติและประสบการณ์
2. การเรียนจากการแสวงหาความรู้
3. การเรียนจากการเน้นย่ำซ้ำทวน
4. บทบาทผู้เรียนในการฟังพากัน
5. บทบาทผู้สอนเป็นผู้เตรียมการที่เนะ

วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดการเรียนด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้จากทฤษฎีของ Knowles ทฤษฎีจริยธรรมของ Kohlberg ทฤษฎีของ Bandura และทฤษฎีของ boom ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนจากการแข่งขัน
3. การเรียนจากความตระหนักเห็นคุณค่าของตน

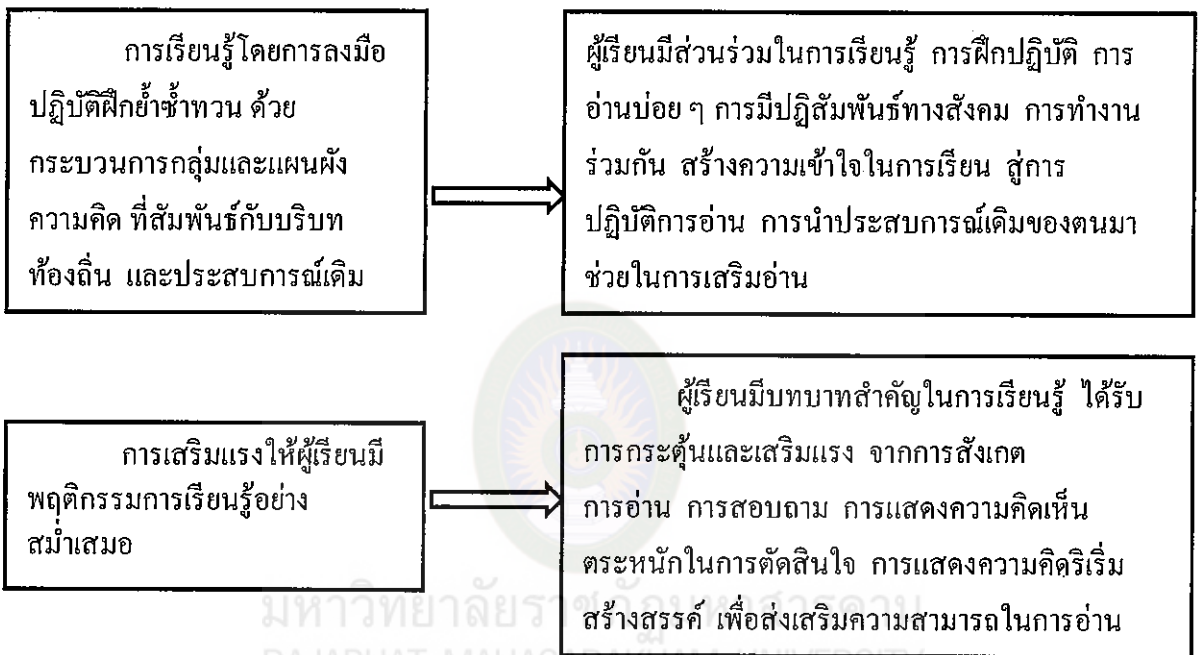
องค์ประกอบของรูปแบบ

ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย

1. หลักการและแนวคิดของรูปแบบการสอน
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
3. การจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้

4. บทบาทครู
5. บทบาทนักเรียน
6. บรรยากาศ
7. การวัดและประเมินผล

1. หลักการและแนวคิดของรูปแบบการสอน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน คือ พัฒนาทักษะการอ่านโดย

พัฒนาสาระ / ทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสนับสนุนให้ผู้อ่านสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้แก่ 1) การวิเคราะห์ประเด็นคำถามหรือปัญหาให้ชัดเจน 2) การพัฒนาแนวคิดและมุมมองสามารถแก้ปัญหาอย่างผสมผสานจากความรู้และประสบการณ์ 3) การสร้างคำพยากรณ์ที่ความอ้างอิงที่เป็นไปตามข้อมูลและเหตุผล 4) การแยกแยะข้อเท็จจริงที่มีความเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและประเด็นปัญหา 5) การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับสิ่งที่เป็นความจริง 6) การตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและ 7) การให้เหตุผลเพื่อประเมินองค์ประกอบของ

หลักฐานในการสรุปประเด็นปัญหาซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้สอดคล้องและสนับสนุนให้ผู้อ่านสามารถอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณมากำหนดเป็นสาระและทักษะการอ่านที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ได้แก่ ทักษะการจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่อง ทักษะการแยกข้อคิดเห็น/และข้อเท็จจริง ทักษะการสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล ทักษะการคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ ทักษะการตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียนและทักษะการสรุปอ้างอิง

3. การจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษากระบวนการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติกิจกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะอำนวยความสะดวกจัดหาสื่ออุปกรณ์และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้รูปแบบการสอนสร้างมาจากการสังเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีทางสติปัญญาของ piaget การจัดการเรียนรู้คำนึงถึงความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์เดิมโดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่นและเอื้อต่อการเรียนรู้ทฤษฎีทางสติปัญญาของ Bruner การจัดโครงสร้างความรู้คำนึงถึงการลงมือกระทำโดยผู้เรียนสร้างภาพในใจและการใช้สัญลักษณ์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knowles ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากถ้ามีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเองทฤษฎีความต้องการของทอร์น ไคต์ การฝึกหัดหรือการลงมือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนนั้นคงทนทฤษฎีพุทธิปัญญาานิยมของ Novak & Gowin เชื่อว่าการสอนโดยใช้แผนผังความคิดสามารถช่วยผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและสร้างความจำได้นานอย่างมีเป้าหมายทฤษฎีจริยธรรมของ Kohlberg ผู้เรียนวัย 7-10 ปีมีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมเพื่อหลักการแสวงหารางวัลแนวคิดในการพัฒนาบูรณาการสอนโดยอาศัยทฤษฎีของ Bandura การคาดหวังผลที่จะได้รับทำให้ผู้เรียนมีการบังคับตนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตนต้องการทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom การสร้างคุณลักษณะนิสัยควรให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจไปใช้อย่างสม่ำเสมอ โดยตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวนำมาสู่การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยผนวกขั้นตอน

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเข้ากับองค์ประกอบของกระบวนการจัดการความรู้ภายใต้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: ขั้นก่อนการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนอยู่ในขั้นที่ 1 ของการจัดการความรู้ คือ ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ขั้นทบทวนความรู้เดิมคือ การทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียนเป็นการให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการทบทวนความรู้เดิม หรือประสบการณ์ที่มีมาก่อน โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่นการถามคำถามการให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านสั้นๆที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนใหม่โดยผ่านทางวิดีโอโทรทัศน์ หรือคอมพิวเตอร์, การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้ทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อการเตรียมความพร้อมในกระบวนการเรียน

บทบาทของครู

1. ถ้าใดที่นักเรียนอ่านไม่ถูกต้องชัดเจนผู้สอนควรแก้ไขให้นักเรียนทันที
2. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
3. ครูควรฝึกให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่ด้านการใช้พจนานุกรมรู้หลักการเลือกคำที่ถูกต้องตามความหมายและบริบทส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดแหล่งเรียนรู้ต่างๆให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
4. ครูควรชี้แนะแนวทางในการทำงานร่วมกันการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีภาระงานความรับผิดชอบทุกคนสังเกตพฤติกรรมให้เรียนรู้การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและบทบาทในการทำงานของแต่ละคนเพื่อให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
5. ครูควรใช้คำถามนำเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการหาคำตอบจากการค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
6. ในการมอบหมายงานแก่นักเรียนครูควรคำนึงถึงความสามารถตามวัยไม่ควรตั้งมาตรฐานไว้สูงเกินไปควรกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกทุกคน

บทบาทนักเรียน

1. ให้ความสนใจในการเรียนรู้โยประสบการณ์เดิมสู่ประสบการณ์ใหม่
2. กระตือรือร้นในการเรียนรู้

3. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม

4. ใฝ่เรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่างสังเกต มีความอยากรู้อยากเห็น กล้าแสดงความคิดเห็น ตอบคำถามด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการอ่าน: เป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นขั้นจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนเข้ากลุ่มย่อย ละครความสามารถตามผลสัมฤทธิ์นักเรียนทำงานร่วมกัน ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาที่ตนสนใจ นำเนื้อหา มาเล่าสู่กัน ฟังร่วมกัน สรุปเรื่อง โดยใช้แผนผังความคิด และเขียนอธิบายความเรียงเรียงเรื่องตามลำดับขั้น ตอนนักเรียนแต่ละคนสรุปเรื่องตามความคิดของตน

จุดมุ่งหมายให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติ การสรุปใจความสำคัญ ข้อคิด หาเหตุผลแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักสังเกต มีความตั้งใจในการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชิ้นงาน และการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

การจัดกิจกรรม

1. ใฝ่เรียนรู้ร่วมกัน ศึกษาเรื่องบทความ โดยให้อิสระในด้านความคิด ช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญ หารายละเอียด จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของเรื่อง ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2. นักเรียนร่วมกันสรุปโครงเรื่องจากเรื่องที่กำหนดร่วมกัน โดยใช้แผนผังความคิดในการสรุปเรื่อง ใฝ่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

3. นักเรียนนำเรื่องที่สรุปมาทำแผนผังความคิด โดยสรุปความลำดับเหตุการณ์

4. ครูส่งเสริมการใช้ภาษาเรื่องความหมายของคำ เนื้อหาให้ถูกต้องชัดเจน ใช้คำได้

เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลกระตุ้นให้นักเรียนคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดความนึกคิดของตน โดยการ ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดและสรุปเรื่อง โดยคิดตามประเด็นได้

บทบาทครู

1. ชี้แนะกระบวนการทำงานกลุ่ม ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมมีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้

2. ผู้สอนควรเสริมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยชี้แนะตัวอย่างการเขียนและแหล่งเรียนรู้ ใฝ่ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่ตนสนใจและแสวงหาความรู้เพื่อฝึกให้เกิดทักษะในการสรุปเรื่อง

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตโดยเริ่มสังเกตจากสิ่งรอบๆตัวเช่นต้นไม้เจริญเติบโตได้เพราะอะไร ใช้อะไรในการหาอาหาร และผ่านกรรมวิธีการปรุงอย่างไร เป็นการฝึกลำดับเหตุการณ์และสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

5. ควรช่วยเหลือผู้เรียนในการชี้แนะสิ่งที่สังเกตจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งยากเป็นลำดับ

6. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะฝึกอ่านการแสวงหาความรู้ เป็นคนช่างสังเกตมีความกระตือรือร้นในการทำงานความตั้งใจในการทำงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชิ้นงาน และการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

บทบาทนักเรียน

1. ร่วมกันทำงานกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบหน้าที่ในการทำงานตามความสามารถของแต่ละคน

2. แสวงหาความรู้จากการอ่านนำความรู้มาสนทนาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

3. แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเรื่องเขียนเค้าโครงเรื่องโดยจัดทำแผนผังความคิดในกระดาษแผ่นใหญ่เป็นการวางเค้าโครงเรื่อง

4. สรุปใจความสำคัญจากเค้าโครงเรื่องที่วางไว้ตามลำดับเหตุการณ์ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม

5. ทำงานรายบุคคลในการสรุปเรื่องตามความคิดของตนโดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจากแผนผังความคิดและสรุปข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประโยชน์ หรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน: เป็นขั้นตรวจสอบผลการอ่านโดยสรุปความเข้าใจ แนวคิดและประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านของนักเรียนแต่ละกลุ่มการนำเสนอผลงานสร้างชิ้นงานใหม่ ประเมินผลงานพฤติกรรมกรเรียนรู้โดยครูและปรับปรุงผลงานให้ถูกต้องเหมาะสม

จุดมุ่งหมายเพื่อให้มีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ตามองค์ประกอบของการอ่านครบทั้ง 6 ด้าน

การจัดกิจกรรม

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความเข้าใจ แนวคิด ประเด็นสำคัญของเรื่อง แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น
2. นักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบการใช้สำนวนภาษาการเรียงเรียงคำประโยค เนื้อเรื่องให้ครบสมบูรณ์
3. ร่วมกันแก้ไขผลงานให้ถูกต้องเหมาะสมและนักเรียนนำไปปรับปรุงทักษะการอ่านเทคนิคการสรุปความ จับใจความสำคัญ ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

บทบาทครู

1. ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
2. ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการสอนให้ครอบคลุมทั้งด้านทักษะความรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้
3. จัดทำแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้จากการประเมินผลแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นพัฒนาการเรียนรู้ของตน

บทบาทนักเรียน

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงานกลุ่ม
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานร่วมกัน ประเมินผลงานแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
3. ปรับปรุงแก้ไขผลงานให้มีความถูกต้องเหมาะสมตามข้อเสนอแนะ
4. เผยแพร่ผลงาน โดยนำผลงานจัดป้ายนิเทศ

4. บทบาทครู

การนำรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาไปใช้ครูควรมีบทบาทดังนี้

1. ศึกษาคู่มือครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้
2. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

3. จัดเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและจัดลำดับของสื่อไว้อย่างมีระบบว่าจะใช้สื่อใดก่อนหลังเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการใช้

4. ครูแจ้งความคาดหวังในการเรียนรู้มีความกระตือรือร้นกับเนื้อหาและการสอนโดยยึดหลักว่านักเรียนต้องรับผิดชอบงานของตนมุ่งให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้รับรู้มีส่วนร่วมและมีร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด

6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อสังคมในกลุ่มของนักเรียนด้วยกัน

7. จัดสภาพแวดล้อมความสะดวกความปลอดภัยความสะดวกในการทำกิจกรรม

8. ชี้แนะกำกับ ฝึกฝนและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดทักษะต่างๆ

9. วัดและประเมินผลการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมและการอ่านขณะทำกิจกรรมและผลงานการทำกิจกรรมกลุ่มรวมทั้งการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนที่ 3 : ขั้นหลังการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียน มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนโดยการนำความรู้เกี่ยวกับการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการอ่านเรื่องอื่น ๆ และประเมินความเข้าใจในการอ่านและกระบวนการคิดของผู้เรียนประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรมซึ่งจะเป็นขั้นที่ 5 สู่การสร้างผลงาน ขั้นที่ 6 รู้หลักการนำไปใช้ และขั้นที่ 7 เข้าใจแล้วขยายผลของการจัดการความรู้ และมีรายละเอียดในแต่ละขั้นดังนี้

1. ขั้นสู่การสร้างผลงาน เป็นการสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้สรุปเนื้อหาที่เรียน โดยผู้สอนจะสรุปและอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ผู้เรียนสงสัยหรือมีปัญหาและให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้และความคิดในกระบวนการเรียนการสอน

2. ขั้นที่ 6 รู้หลักการนำไปใช้ เป็นการให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์การเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับการอ่านเรื่องอื่นๆ ที่เรียนสนใจนอกเวลาเรียนซึ่งอาจมอบหมายให้ผู้เรียนอ่านที่ใดหรือเวลาใดก็ได้ จากสิ่งพิมพ์อินเทอร์เน็ตหรือการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป

3. ขั้นที่ 7 เข้าใจแล้วขยายผลเป็นการให้ผู้เรียนได้ประเมินกระบวนการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านและการคิดของคนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในสิ่งที่เรียนว่าถูกต้องหรือไม่แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. บทบาทนักเรียน

การนำรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาไปให้นักเรียนควรมีบทบาทในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นการเรียนการสอนของรูปแบบดังนี้

1. ก่อนอ่าน (Preparation) มี 2 ชั้น คือ ชั้นบ่งชี้ความรู้เดิม ชั้นเสริมหาความรู้ใหม่ บทบาทของนักเรียนคือให้ความสนใจในการเรียนรู้โยงประสบการณ์เดิมสู่ประสบการณ์ใหม่ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ที่ศึภภยในกลุ่มรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองช่างสังเกตมีความอยากรู้อยากเห็นกล้าแสดงความคิดเห็นตอบคำถามด้วยความมั่นใจ

2. ขณะอ่าน (Action) มี 3 ชั้น คือ ชั้นเข้าใจแล้วพัฒนา ช้่นนำพาแบ่งปัน ช้่นร่วมกันประมวลผล บทบาทของนักเรียนคือนักเรียนร่วมกันแสวงหาความรู้จักแสดงความคิดเห็น การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค้มีความรอบคอบและความเพียรพยายามในการทำงานและมีความตั้งใจในการทำงาน

3. หลังอ่าน (Checking) มี 2 ชั้น คือ ช้่นคนเก่งสร้างผลงาน และช้่นนำหลักการใช้โยชน่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการอ่าน โดยสรุปความเข้าใจ แนวคิดและประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านของนักเรียนแต่ละกลุ่มการนำเสนอผลงานสร้างชิ้นงานใหม่ประเมินผลงานและปรับปรุงผลงานให้ถูกต้องเหมาะสม

6. บรรยากาศการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการสอนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของรูปแบบการสอนบรรยากาศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุผล จึงควรจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

1. บรรยากาศในห้องเรียนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนนักเรียนกับนักเรียน
3. การจัดโต๊ะเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มส่วนพื้นที่หน้าห้องที่ว่างเพื่อให้ผู้เรียนออกมาทำกิจกรรมหน้าห้องเรียน ได้สะดวก
4. จัดมุมหนังสือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
5. จัดป้ายนิเทศในการนำเสนอผลงานนักเรียน

การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการสอนครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้น ให้ความสำคัญในการร่วมแรงร่วมใจกันเรียนรู้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มรวมแสดงความคิดเห็นร่วมกันกล้าแสดงออกมีความช่างสังเกตอยากรู้อยากเห็นชอบค้นคว้าหาความรู้ ซักถามร่วมสนทนาโต้ตอบอย่างมีเหตุผลมีความพยายามและความตั้งใจในการเรียนรู้ นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆสม่ำเสมอรู้จักแสดงความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองสามารถอ่านและคิดวิเคราะห์ได้อย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผลมีความรับผิดชอบมีความสุขสานในการเรียนการทำงานกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาความรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

7. การประเมินผล

การวัดและการประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการจัดการสอนเนื่องจากการวัดเป็นการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในรูปของคะแนนหรือคำบรรยายที่เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกทั้งในระยะเวลาก่อนระหว่างหรือหลังจากการสอน ส่วนการประเมินผลเป็นกระบวนการนำข้อมูลต่างๆที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาเพียงใดการบูรณาการหรือการผสมผสานการวัดและการประเมินผลกับการเรียนการสอนเข้าด้วยกันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาหลายประการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาการวัดและประเมินผลและการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ดังนี้

การประเมินผลเน้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยทำการประเมินทั้งระหว่างดำเนินการเรียนการสอนและประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมที่เรียนที่เป็นผลอันเกิดจากการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยเครื่องมือประเมิน และวิธีการประเมิน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินระหว่างเรียนเป็นการประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในแต่ละวงจร โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่าน ร้อยละ 70 ของคะแนนรวมทั้งหมด
2. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
3. การประเมินพฤติกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม 3 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกเหตุการณ์การเรียนการสอน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน และแบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือครู

รูปแบบการสอนภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาษาเป็นวัฒนธรรมอันล้ำค่าของมนุษย์ที่บรรพบุรุษได้คิดค้นขึ้นมาและสืบทอดมายังลูกหลานมนุษย์ทุกชาติต่างมีภาษาของตนเองสำหรับใช้สื่อสารหรือเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ความคิดความต้องการประสบการณ์ (จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2555 : 1) การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ความคิดความประพฤติและคุณธรรม

ภาษาไทยนอกจากเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของคนไทยแล้วยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เครื่องมือบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และเป็นสาขาหนึ่งของวัฒนธรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันจึงต้องเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ให้รู้จักสื่อสารได้ ลูกต้องสามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่านการดูเป็นเครื่องมือในการรับสารและใช้ทักษะการพูด การเขียนเป็นเครื่องมือส่งสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้และพัฒนาชีวิตซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่างๆ หลักหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านความเข้าใจในการอ่านไว้ในระดับชั้นประถมศึกษาอ่านแล้วสามารถอธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำประโยคข้อความสำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 11)

การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้แสวงหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์การรู้จักอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดีทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสังคม เศรษฐกิจของชาติ

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุขกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกยึดมั่นในการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติจำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมแสดงความฉลาดเพื่อ ส่งเสริมให้ค้นพบความสามารถของตนเองมีความเพียรพยายามความอดทนภูมิใจและมีความสุขกับ ความสำเร็จเกิดกำลังใจในการเรียนรู้มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มากขึ้น(อารี พันธุ์ณี, 2546 : 1) การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการ จัดการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพโดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลการฝึกทักษะกระบวนการคิดการเผชิญ สถานการณ์

การประยุกต์ใช้ความรู้การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกนิสัยการทำงานให้มีนิสัยรัก การอ่านการใฝ่เรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมต่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (สุคนธ์ สินธูปพานนท์ และคณะ 2555 : 8) การสอนหลักภาษาไทยควรสอนให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภาษาระดับระว่างการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยเฉพาะสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาเป็น สาระที่นักเรียนไม่ชอบรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนภาษาไทยทั้งนี้เพราะเป็นการเรียนรู้เรื่องหลักการ และกฎเกณฑ์ซึ่งโครงสร้างของคำในภาษาไทยประกอบด้วยพยัญชนะต้นสระวรรณยุกต์ตัวสะกด หรือบางคำอาจมีตัวการันต์ส่วนประกอบเหล่านี้จะทำให้คำมีเสียงเปลี่ยน ไปและมีความหมาย เปลี่ยนไปด้วยคำในภาษาไทยมีทั้งประเภทคำไทยแท้มีตัวสะกดตรงตามมาตราและคำที่รับมาจาก ภาษาอื่น ได้แก่ภาษาบาลีสันสกฤตและภาษาทางยุโรปตะวันตกจะมีตัวสะกดไม่ตรงมาตราเป็นส่วน ใหญ่ ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นปัญหาอีกประการหนึ่งสำหรับผู้เรียนภาษาไทยถ้านักเรียนใช้คำไม่ ถูกต้องตาม โครงสร้างของประโยคจะทำให้สื่อความหมายผิดพลาด ไม่ตรงตามความต้องการ

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 20-21) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเขียนจากการทดสอบการอ่านและการสรุปใจความสำคัญ พฤติกรรมการแสวงหาความรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวคอนกลางจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2555 พบว่า นักเรียนสามารถอ่านได้ คิดเป็นร้อยละ 88.97 อ่านสรุปเรื่อง บอกความ ข้อคิด และจุดเด่นของเรื่องไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 33.99 และแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 57.05 นักเรียนใช้เวลาว่างในการเล่นและดูโทรทัศน์มากกว่าการทบทวนการบ้านมีพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาหาความรู้ น้อยมากคิดเป็นร้อยละ 30.77 หนังสือที่นักเรียนชอบอ่านส่วนมากคือหนังสือการ์ตูนและนิทานนักเรียนส่วนใหญ่ทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนไม่ทันตามเวลาที่กำหนดและมีพฤติกรรมลอกการบ้านด้านครูผู้สอนจากการสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า การจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนมีปัญหาในการอ่านวิเคราะห์ หาเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริง สรุปใจความของเรื่องไม่ตรงประเด็นและการจัดกลุ่มสนทนาพบว่านักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านมากควรพัฒนาทักษะด้านการอ่านและสร้างประสบการณ์ในการอ่านการเรียนรู้ความหมายของคำให้นักเรียนได้อ่านคล่อง เขียนคล่องปลูกฝังให้นักเรียนให้เรียนรู้มีพฤติกรรมการอยากรู้ อยากเห็น มีความความพยายามและความตั้งใจในการทำงานมีความคิดริเริ่มสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองมีความรับผิดชอบในการทำงานและนิสัยรักการอ่านการแสวงหาความรู้

การศึกษาและสังเคราะห์ทฤษฎีทางสติปัญญาของ piaget ทฤษฎีความต้องการของ Thondike ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knowles ทฤษฎีการเรียนรู้ของ BLOOM ทฤษฎีมนุษยนิยมของ Maslow ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญาของ Bandura ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมของ Kohlberg การเรียนรู้แบบร่วมมือการจัดการสอนตามทฤษฎีดังกล่าวจะเน้นให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยเชื่อว่ารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนสื่อความ ได้ถูกต้อง

เหมาะสมตามหลักการใช้ภาษาและมีนิสัยรักการอ่านการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการใช้คู่มือ

คู่มือประกอบการเรียนการสอนสร้างขึ้นเป็นแนวทางในการใช้จัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาคำแนะนำการใช้คู่มือ

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน
2. ศึกษาขั้นตอนของรูปแบบการสอน
3. ศึกษาการจัดการสอน
4. ศึกษาวิธีการประเมินผล

การนำคู่มือรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาไปใช้ในการจัดการสอนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ศึกษาความเป็นมาแนวคิดทฤษฎีและจุดประสงค์ของรูปแบบการสอนให้เข้าใจ
2. ศึกษาขั้นตอนการสอนให้เข้าใจ
3. การดำเนินการก่อนการสอน

3.1 เตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและพอเพียงกับจำนวนนักเรียน

3.2 ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน

4. การจัดการสอนด้วยรูปแบบการสอนในครั้งนี้นำเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการสอนครั้งนี้ประกอบด้วยการอ่านเรื่องจากนิทานการอ่านบทความ การอ่านข่าว การอ่านสารคดี และการอ่านบทร้อยกรอง

5. การดำเนินการหลังการเรียนการสอน

5.1 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบการอ่าน

6. การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์การเรียนการสอน

เพื่อให้นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

กระบวนการเรียนการสอน

รูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีทางสติปัญญาของ piaget ทฤษฎีความต้องการของชรอน ไค้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Knowles ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom ทฤษฎีมนุษยนิยมของ Mastow ทฤษฎีการเรียนรู้ โดยการค้นพบของ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญาของ Bandura ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมของ Kohlberg การเรียนรู้แบบร่วมมือการจัดการสอนตามทฤษฎีดังกล่าวจะเน้นให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบไปด้วย

1. ก่อนอ่าน (Preparation) มี 2 ขั้น คือ ขั้นบ่งชี้ความรู้เดิม ขั้นเสริมหาความรู้ใหม่ บทบาทของนักเรียนคือให้ความสนใจในการเรียนรู้โยงประสบการณ์เดิมสู่ประสบการณ์ใหม่ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองช่างสังเกตมีความอยากรู้อยากเห็นกล้าแสดงความคิดเห็น ตอบคำถามด้วยความมั่นใจ
2. ขณะอ่าน (Action) มี 3 ขั้น คือ ขั้นเข้าใจแล้วพัฒนา ขั้นนำพาแบ่งปัน ขั้นร่วมกัน ประมวลผล บทบาทของนักเรียนคือนักเรียนร่วมกันแสวงหาความรู้รู้จักแสดงความคิดเห็น การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความรอบคอบและความเพียรพยายามในการทำงานและมีความตั้งใจในการทำงาน
3. หลังอ่าน (Checking) มี 2 ขั้น คือ ขั้นคนเก่งสร้างผลงาน และขั้นนำหลักการให้ โยชน์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการอ่าน โดยสรุปความเข้าใจ แนวคิดและประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านของนักเรียนแต่ละกลุ่มการนำเสนอผลงานสร้างชิ้นงานใหม่ประเมินผลงาน และปรับปรุงผลงานให้ถูกต้องเหมาะสม

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การนำรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาครูควรดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาให้เข้าใจอย่างชัดเจน
2. ศึกษาบทบาทของครูในการสอนตามขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสอนโดยบทบาทครูจะเป็นผู้ควบคุมดูแลความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนครูควรมีลักษณะดังนี้
  - 2.1 มีความเข้าใจหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพยายามจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้
  - 2.2 จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและสื่อการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 2.3 ใช้วิธีการสอนที่มุ่งใจทำทลายความคิดของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตวิเคราะห์หาเหตุและผลสรุปความรู้ด้วยตนเอง
  - 2.4 มีการวัดและประเมินผลอย่างเที่ยงธรรมเพื่อนำแนวทางในมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการพัฒนาตามศักยภาพของผู้เรียนโดยครูใช้แบบสังเกตและการสัมภาษณ์นักเรียนเป็นระยะและบันทึกผลการประเมินทุกครั้ง
  - 2.5 ครูควรสร้างจิตสำนึกในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนอย่างถูกต้องควรต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวครูและมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย

การวัดผลประเมินผล

เครื่องมือในการวัดผลประเมินผล

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณคะแนนเต็ม 20 คะแนน
2. แบบประเมินพฤติกรรมการนิรนัยปริศนาคถอร์ 5 ระดับ 5 รายการคะแนนเต็ม 15 คะแนน

3. การประเมินผลงานนักเรียนชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ 5 รายการคะแนนเต็ม 15 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

1. นักเรียนต้องมีคะแนนทดสอบย่อยคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมและคะแนนจากการประเมินผลงานรวมเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนิทาน

เวลา 2 ชั่วโมง

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 สอนวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

*****

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านนำเอาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ ในการรับสารจากการอ่าน ทั้งนี้เพื่อประเมินสิ่งที่อ่านและตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอ มีเหตุผล น่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนิทาน
2. ความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ได้
2. สรุปใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานได้

3. บอกข้อคิดที่ได้จากนิทานแล้วนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้
5. มีมารยาทในการอ่าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีนิสัยรักการอ่าน
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีความสามัคคี

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. การอ่านนิทานเรื่อง ลูกนก

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนก่อนการอ่าน

ขั้นที่ 1 ปังชี้ความรู้เดิม

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับนิทานที่นักเรียนเคยฟัง มีเรื่องอะไรบ้าง แล้วนักเรียนได้ประโยชน์อะไรจากการฟังนิทาน
2. ครูตั้งคำถามว่า ทำไมจึงเลือกอ่านนิทานเรื่องนี้ ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานที่อ่าน
3. ครูอธิบายเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. วันนี้จะให้่านนิทาน เรื่อง ลูกนก

ขั้นตอนขณะอ่าน

ขั้นที่ 2 เสริมหาความรู้ใหม่

5. นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแต่ละกลุ่มนักเรียนจะความสามารถมี

นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน 1 คน ให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มและเลือกหัวหน้ากลุ่ม แล้วแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม จากนั้นแต่ละกลุ่มอ่านนิทาน โดยให้คนเก่งอ่านนำ เพื่อนในกลุ่มอ่านตาม แล้วร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน

ขั้นที่ 3 เข้าใจแล้วพัฒนา

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านนิทานเรื่องลูกนก แล้วทำแบบฝึกที่ 1 โดยเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกตอบคำถามแล้วสรุปลงสมุดบันทึกของตนเอง

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปราย ตามหัวข้อในแบบฝึกที่ 1 นิทานเรื่อง ลูกนก โดยมีหัวข้อดังนี้

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการอ่านนิทานเรื่องนี้
- นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร
- จากเรื่องี่อ่านมีปัญหาอะไร
- วิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

ขั้นที่ 4 นำพาแบ่งปัน

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกผลอภิปรายลงในกระดาษที่ครูเตรียมให้ ตามหัวข้อดังนี้

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการอ่านนิทานเรื่องนี้
- นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร
- นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

แล้วจับสลากตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมานำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 5 ตัวฉันประมวลผล

9. นักเรียนระดมความคิดโดยช่วยกันแต่งนิทานที่มีลักษณะแนวคิดที่คล้ายกับนิทานที่อ่าน กลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมกับวาดภาพระบายสี ประกอบ ให้สวยงาม

ขั้นตอนหลังการอ่าน

ขั้นที่ 6 คนเก่งสร้างผลงาน

10. แต่ละกลุ่มนำนิทานที่แต่งขึ้นมาเสนอต่อเพื่อนในห้อง ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นที่มีต่อผลงานว่างานที่ทำนั้นมีขั้นตอนการแต่งนิทาน การวางแผนการคิดอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคและวิธีแก้ไขอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 7 นำหลักการไปใช้ประโยชน์

11. แต่ละกลุ่ม สรุปความคิดเห็นและออกมานำเสนอข้อคิดว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร หน้าห้องเรียน
12. นักเรียนและครู สรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากนิทานเรื่องลูกนก
13. นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดชุดที่ 2 จากนิทานเรื่องลูกนก
14. นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียน ชุดที่ 1

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกที่ 1 การอ่านจากนิทานเรื่องลูกนก
2. แบบฝึกที่ 2 การสรุปเรื่อง
3. แบบทดสอบย่อยหลังเรียน ชุดที่ 1

การวัดผลและการประเมินผล

1. วิธีวัด

- 1.1 การประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม
  - การตอบคำถามจากความรู้เดิม
  - การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
  - การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
  - การร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ
  - การประยุกต์ใช้
- 1.2 ทดสอบย่อยหลังเรียน ชุดที่ 1

2. เครื่องมือที่ใช้วัด

- 2.1 แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม
- 2.2 แบบทดสอบย่อยหลังเรียน ชุดที่ 1

3. เกณฑ์การวัด

- 3.1 ได้คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม
- 3.2 แบบทดสอบย่อยร้อยละ80 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

7. บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ลำปาง
(นางหงษ์στα ดวงจันทร์โชติ)
RAJABHABHANGKHAM UNIVERSITY วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการเรียน (15 คะแนน)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความตั้งใจ	สมาชิกกลุ่มทุกคน ร่วมกันทำงานจนสำเร็จและ ถูกต้อง	สมาชิก 1 คน ไม่ขยัน ไม่อดทนร่วมกัน ทำงานจนสำเร็จ	สมาชิกตั้งแต่ 2 คน ไม่ขยัน ไม่อดทน ร่วมกันทำงานจนสำเร็จ
2. การมีส่วนร่วม	สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและให้ ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ทุกงาน	สมาชิก 1 คน ไม่ให้ ความร่วมมือในการ ทำงาน	สมาชิกตั้งแต่ 2 คน ขึ้น ไปไม่ให้ความร่วมมือ ในการทำงาน
3. ความมีวินัย	ทำงานสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย เสร็จตามกำหนดและงาน มีคุณภาพ	ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา แต่งานมีคุณภาพ	ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา และงานไม่มีคุณภาพ
4. การร่วมงานกลุ่ม อย่างมีความสุข	ทำงานกลุ่มร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม อย่างกระตือรือร้นและมี ความสุขในการทำงาน	ทำงานกลุ่มร่วมกับ สมาชิกในกลุ่มแต่ขาด ความกระตือรือร้นใน การทำงานและไม่มี ความสุขในการทำงาน กลุ่ม 1 คน	มีนักเรียน 2 คนขึ้นไป ไม่มีมีความสุขในการ ทำงานกลุ่ม
5. การนำเสนอ ผลงาน	การพูดอธิบายนำเสนอ ผลงานได้ตามลำดับและเนื้อหา ถูกต้องชัดเจน	การพูดอธิบายนำเสนอ ผลงานได้ตามลำดับ และเนื้อหาถูกต้อง บางส่วน	การพูดอธิบายนำเสนอ ผลงานไม่ถูกต้อง และ ลำดับเนื้อหาถูกต้อง

เกณฑ์การประเมิน ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ขึ้นไป (นักเรียนได้คะแนนรวม 12 คะแนนขึ้นไป)

ตารางภาคผนวกที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบ
การเรียนการสอน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ						$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5	6			
1. หลักการของรูปแบบ									
1.1 มีความชัดเจน	5	5	4	5	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับการพัฒนา	5	4	5	5	5	5	4.83	0.41	มากที่สุด
1.3 พัฒนาผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย	5	5	4	5	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	5	4.67	4.33	5	4.67	5	4.72	0.46	มากที่สุด
2. แนวคิดทฤษฎี									
2.1 มีความเหมาะสมกับบริบทของคนไทย	5	5	4	5	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
2.2 มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4	5	5	4	4	5	4.50	0.55	มาก
2.3 มีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง	4	5	5	4	4	5	4.50	0.55	มาก
เฉลี่ย	4.33	4.67	4.67	4.33	4.00	5.00	4.56	0.51	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ									
3.1 เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียน	5	4	4	5	5	5	4.67	0.52	มากที่สุด
3.2 มีความชัดเจน วัดและประเมินผลได้	5	5	5	5	4	5	4.83	0.41	มากที่สุด
3.3 มีประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะความรู้	5	5	5	5	4	5	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	4.67	4.67	5.00	4.33	5.00	4.78	0.43	มากที่สุด
4. กระบวนการเรียนการสอน									
4.1 เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร	5	5	5	5	5	4	4.83	0.41	มากที่สุด
4.2 มีประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาทักษะอันพึงประสงค์	5	5	5	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
4.3 มีขั้นตอนที่มีความชัดเจนสามารถปฏิบัติ ได้จริง	5	5	4	5	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	5.00	4.67	5.00	4.67	4.67	4.83	0.38	มากที่สุด

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ						$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5	6			
5. บทบาทครู									
5.1 มีความเหมาะสม	5	5	5	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
5.2 สามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
5.3 เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	5	5	5	5	4	5	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	5.00	5.00	5.00	4.67	5.00	4.94	0.24	มากที่สุด
6. บทบาทของนักเรียน									
6.1 มีความเหมาะสม	5	5	5	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
6.2 สามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
6.3 เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	5	5	5	5	4	5	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	5.00	5.00	5.00	4.67	5.00	4.94	0.24	มากที่สุด
7. การจัดบรรยากาศ									
7.1 เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
7.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ	5	5	4	5	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
7.3 เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการอ่าน	5	5	4	5	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	5.00	4.33	5.00	4.33	5.00	4.78	0.43	มากที่สุด
8. การวัดและประเมินผล									
8.1 มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	4	4.83	0.41	มากที่สุด
8.2 มีมีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5	5	4	4.83	0.41	มากที่สุด
8.3 วัดได้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	5	5	5	5	5	4	4.83	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	4.83	0.38	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.83	4.50	2.03	4.58	4.83	4.91	4.72	0.44	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของกลุ่มรูปแบบการสอน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ						ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5	6		
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	1	1	0	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
2. วัตถุประสงค์ของการใช้คู่มือ	1	1	1	1	0	1	0.83	สอดคล้อง
3. คำแนะนำการใช้คู่มือ	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4. วัตถุประสงค์การเรียนการสอน	1	1	1	0	1	1	0.83	สอดคล้อง
5. กระบวนการเรียนการสอน	1	0	1	1	1	1	0.83	สอดคล้อง
6. แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	1	1	1	1	1	1	1.00	
7. แผนการจัดการเรียนรู้								สอดคล้อง
7.1 การอธิบายการเรียนการสอนก่อนอ่าน	1	1	1	0	1	1	0.83	
7.2 การอธิบายการเรียนการสอนขณะอ่าน	1	1	0	1	1	1	0.83	
7.3 การอธิบายการเรียนการสอนหลังอ่าน	1	1	1	1	1	0	0.83	
8. เครื่องมือประเมินประสิทธิภาพของ รูปแบบการเรียนการสอน								สอดคล้อง
8.1 แบบทดสอบการอ่าน	1	0	1	1	0	1	0.83	
9. เกณฑ์การวัดผลประเมินผล	1	1	1	0	1	1	0.83	สอดคล้อง
10. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	1	1	0	1	0	1	0.67	สอดคล้อง

ภาคผนวก ข

เครื่องมือหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

*****

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วพิจารณาคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

นิทานเรื่อง ต้นข้าว

มีครอบครัวหนึ่งยากจนมาก มีเพียงหญิงหม้ายกับลูกๆ 5 คน นางเลี้ยงลูกด้วยความลำบากต้องอดมื้อกินมื้อ นางจึงอธิษฐานกับเจ้าแม่โพสพว่า ถ้าหากนางตายไปขอให้ลูกจะมีอาหารกินอย่างอิ่มหนำสำราญ ต่อมาไม่นานหญิงหม้ายก็ตาย ด้วยแรงอธิษฐานทำให้นางไปเกิดเป็นต้นข้าว เพื่อช่วยให้ลูกมีอาหารกิน ลูกทั้งหมดจึงมีข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์กว่าเดิมอยู่มาไม่นานลูกๆ ต่างล้มฐานะดั้งเดิมของคนที่เคยยากจนมาก่อน กินทิ้งกินขว้างโดยไม่รู้สึกละอาย ทำให้แม่ที่เป็นต้นข้าวเสียใจมากในการกระทำของลูกๆ นางโกรธมากจึงบันดาลให้ต้นข้าวที่เคยงอกงามกลับเหี่ยว ทำให้ลูกๆ ได้รับความเดือดร้อน ไม่มีข้าวกินอุดมสมบูรณ์เหมือนเคย

1. จากนิทานเรื่องต้นข้าวนักเรียนสรุปใจความสำคัญได้ตรงกับข้อใด ?
  - ก. หญิงหม้ายเป็นคนเสียสละ รักและห่วงใยลูกมาก
  - ข. หญิงหม้ายอบรมสั่งสอนให้ลูกกินทิ้งกินขว้าง
  - ค. หญิงหม้ายอบรมสั่งสอนให้ลูกมีความรักสามัคคี
  - ง. หญิงหม้าย เลี้ยงลูกด้วยความเกลียดชัง กลัวลูกแย่งแม่กิน
2. จากนิทานเรื่องต้นข้าวนักเรียนคิดว่ามีข้อใดตรงกับข้อใด ?
  - ก. หญิงหม้ายรักลูกมาก
  - ข. หญิงหม้ายไม่รักลูกเลย
  - ค. หญิงหม้ายไม่เลี้ยงดูลูก
  - ง. หญิงหม้ายเลี้ยงดูลูกด้วยความยากลำบาก

3. จากนิทานเรื่องต้นข้าว นักเรียนคิดว่ามีข้อเสียตรงกับข้อใด ?
- ลูกหญิงห่ม้ายกินทิ้งกินขว้าง
  - ลูกหญิงห่ม้ายไม่กินอะไรเลย
  - ลูกหญิงห่ม้ายกินอย่างประหยัด
  - ลูกหญิงห่ม้ายเก็บอาหารไว้ให้เน่าเสีย
4. จากนิทานนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับตัวหญิงห่ม้าย ?
- หญิงห่ม้ายเป็นคนรักลูกห่วงใยแม่ตายไปยังเกิดเป็นต้นข้าว
  - หญิงห่ม้ายเป็นคนเลี้ยงดูลูกอย่างขอไปที ไม่ถนอมลูกเลย
  - หญิงห่ม้ายเป็นคนเลี้ยงลูกที่ไม่เสียสละกินอ้อมท้องตัวเอง
  - หญิงห่ม้ายเป็นคนไม่มีความอดทนในการเลี้ยงดูลูก
5. นิทานเรื่องนี้ ถ้าลูกหญิงห่ม้ายกินอย่างประหยัด ในอนาคต ข้างหน้าลูกหญิงห่ม้ายจะมีฐานะเช่นไร ?
- มีฐานะยากจน
  - มีฐานะร่ำรวย
  - มีฐานะพออยู่พอกิน
  - มีฐานะปานกลาง

นิทานเรื่อง ลากับจิ้งหรีด

ครั้งหนึ่งมีลา	เที่ยวหาอาหาร
หน้าตาขี้หนาน	อยู่ตามชายเขา
เสียงจิ้งหรีดร้อง	กึกก้องไม่เบา
จึงถามว่าเจ้า	กินอะไรบ้าง
เสียงเพราะจิ้งหรีด	ข้าจะเอาอย่าง
ข้ากินน้ำค้าง	จิ้งหรีดกล่าวขาน
ลาเลิกกินหญ้า	ต่อมาไม่นาน
หิวโหยชมชาน	ไม่นานก็ตาย

6. นักเรียนสรุปใจความสำคัญของนิทานเรื่องนี้ตรงกับข้อใด ?
- ลาเอาอย่างจิ้งหรีดเลิกกินหญ้าไปกินน้ำค้างลาจึงตาย
  - ลา กินหญ้า ไม่กินน้ำค้าง เสียงไม่เพราะเหมือนจิ้งหรีด
  - จิ้งหรีดกินหญ้า ไม่กินน้ำค้าง เสียงก็เพราะเหมือนเดิม
  - ลา กินหญ้า และกินน้ำค้างฝีกส่งเสียงบ่อยๆ เสียงจิ้งหรีดจึงเพราะ

7. หากนักเรียนเป็นลานักเรียนจะทำตามจิ้งหรีดหรือไม่เพราะเหตุใด ?
- ทำตามเพราะจะได้เสียงดีเหมือนจิ้งหรีด
  - ทำตามเพราะจะได้ตัวเล็กเหมือนจิ้งหรีด
  - ไม่ทำตามเพราะตนเคยกินหญ้าต้องกินหญ้ากลัวตาย
  - ไม่ทำตามเพราะไม่ต้องการมีเสียงไพเราะ
8. หากจิ้งหรีดเลิกกินน้ำค้าง จิ้งหรีดจะตายหรือไม่?
- จิ้งหรีดตาย
  - จิ้งหรีดไม่ตาย
  - จิ้งหรีดผอมโซ
  - จิ้งหรีดอ้วนพี

เพลง ตึกบางระจัน

ตึกบางระจันทำให้มันพี่น้องชาติไทย เกียรติประวัติสร้างไว้แด่ชนชาติไทยรุ่น
 หลังแม่ชีวิตอุทิศราชอาณาจักร เลือดไทยต้องมาไหลหลังท่าหัวพื้นแผ่นดินทอง
 ไทยคงเป็นไทยมิใช่ชาติเป็นเขลย ไทยมิเคยถอยร่นชนชาติศัตรู
 บางระจันแม่สิ้นอาวุธจะสู้ สองดาบฟาดฟันศัตรูสู้จนชีพคนมลาย
 ตัวตายดีกว่าชาติตาย เพียงเลือดหยดสุดท้ายขอให้ไทยคงอยู่
 แดนทองของไทยมิใช่ศัตรู แม้ใครรุกรานต้องสู้เพื่อกู้แหลมถิ่นไทยงาม

9. ใจความสำคัญของเพลงนี้ น่าจะเป็นข้อใด ?
- ตายเพราะสู้กับข้าศึก
  - สู้รบกันจนไม่มีอาวุธ
  - ยอมตายเพื่อรักษาแผ่นดินที่เราอยู่
  - เลือดไทยไหลหลังเพราะฆ่าตนเอง
10. ข้อใดเรียงลำดับได้ถูกต้อง ?
- ชาติไทยไม่เคยเป็นเขลย ไม่มีอาวุธก็สู้ยอมตายเพื่อชาติ สู้จนเลือดหยดสุดท้าย
  - สู้จนเลือดหยดสุดท้าย ยอมตายเพื่อชาติชาติไทยไม่เคยเป็นเขลย ไม่มีอาวุธก็สู้
  - ไม่มีอาวุธก็สู้ สู้จนเลือดหยดสุดท้ายยอมตายเพื่อชาติ ชาติไทยไม่เคยเป็นเขลย
  - ชาติไทยไม่เคยเป็นเขลย ไม่มีอาวุธก็สู้

11. ถ้าทุกคนสละชีพเพื่อชาติอนาคตจะเป็นอย่างไร?
- ทุกคนอยู่กันอย่างสงบสุข
  - ประเทศชาติเดือดร้อนเพราะรบกัน
  - ทุกคนแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่
  - ทุกคนอยู่ด้วยความหวาดระแวง
12. เพราะเหตุใดถึงว่าชาติไทยมิใช่ชาติเป็นเชลย?
- เพราะไม่เคยสู้รบกับประเทศอื่น
  - เพราะไม่เคยทำให้ประเทศอื่นเดือดร้อน
  - เพราะไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศอื่น
  - เพราะประเทศไทยอยู่อย่างสงบที่อื่นๆ
13. ตัวตายดีกว่าชาติตาย นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ?
- ตัวตายดีกว่าให้คนอื่นมายึดประเทศ
  - ตัวเองตายแทน โดยไม่ให้ประเทศตาย
  - ตัวเองตายประเทศจะต้องเจริญ
  - ตัวเองตายเพื่อให้ประเทศได้พัฒนา
14. จากเพลงนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร?
- การเสียสละชีพเพื่อชาติทำให้ครอบครัวลำบาก
  - การเสียสละชีพเพื่อชาติเป็นบุคคลที่น่ายกย่อง
  - การเสียสละชีพเพื่อชาติเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง
  - การเสียสละชีพเพื่อชาติเป็นการฝึกรบไปด้วย

เพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว

ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แผ่นดินของเรา นี้แสนอุดมสมบูรณ์
บ้านเมืองราบคาบด้วยอาณาภพอนุชา
รามคำแหงคำจูนให้ชาติไทยไพศาล
สร้างทำนาไร้ ทัวแคว้นแดนไทย เราไถเราหว่าน
หมากม่วงหมากขาม หมากพร้าวหมากกลาง
พืชผลต่างๆ ล้วนงามตระการ
สร้างบ้านแปลงเรือน ให้เกียรติไทยลือเลื่อง
ไปทั่วทุกถิ่นฐาน
จุงวัวไปค้า ชี่ม้าไปขาย ปวงราษฎร์ทั้งหลาย
ได้อยู่เย็นเป็นสุขสำราญ

15. ใจความสำคัญของเพลงนี้คือข้อใด
- มีคนขี้เมาเพื่อเอาว้าวไปขาย
  - มีผลไม้มากมายในประเทศไทย
  - มีการทำไร่ทำนาและสร้างบ้านเรือน
  - เมืองไทยมีความอุดมสมบูรณ์และสงบสุข
16. จากเพลงข้างต้นกล่าวถึงเรื่องอะไร
- การเมืองของไทย
  - การศึกษาของไทย
  - การค้าขายของคนไทย
  - สภาพความเป็นอยู่ของไทย
17. นักเรียนคิดว่า ถ้าไม่มีการทำนา คนไทยจะดำรงชีวิตอยู่ได้หรือไม่
- ได้ เพราะปลูกพืชอย่างอื่นได้
  - ได้เพราะคนไทยเอาตัวรอดได้
  - ไม่ได้เพราะข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย
  - ไม่ได้เพราะ ข้าวช่วยให้คนไทยมีรายได้
18. สังคมไทยมีข้อดีตรงกับข้อใด
- เห็นแก่ตัว
  - ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ
  - ขาดความสามัคคี
  - แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
19. ถ้าไม่มีพ่อขุนรามคำแหงมหาราช นักเรียนคิดว่าแผ่นดินไทยจะเป็นอย่างไร
- สมัครสมานสามัคคี
  - ไม่รุ่มเย็น เป็นสุข
  - ยิ้มแย้มแจ่มใส
  - มีอยู่ มีกิน

โฆษณา ซัลไลต์

“สนุกทำครัว ไม่ต้องกลัวเรื่องล้าง .....ด้วยซัลไลต์ใหม่สูตรเพิ่มพลัง NATUREACTIVE และน้ำมะนาวแท้ ที่ขจัดคราบมันดำ คาว ให้จานชามกองใหญ่ สะอาดใสไร้กลิ่นในพริบตาพร้อมช่วยถนอมมือ.... ให้คุณสนุกล้างสบายไปกับทุกมือ ได้ สุดฝีมือ”

20. นักเรียนคิดว่าโฆษณานี้คืออะไร?

ก. สั้นกระชับรัดอ่านแล้วเข้าใจง่าย

ข. เป็นโฆษณาที่น่าเชื่อถือ

ค. เป็นโฆษณาที่ใช้ภาษาง่ายๆ

ง. เป็นโฆษณาที่มีรูปภาพสวยงาม

21. โฆษณานี้มีข้อเสียอย่างไร ?

ก. อ่านแล้วไม่เข้าใจ

ข. ดูแล้วไม่น่าสนใจ

ค. เกินความเป็นจริง

ง. ใช้ภาษาเข้าใจยาก

22. จากประโยค “สนุกทำครัวไม่ต้องกลัวเรื่องล้าง” นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร?

ก. ทำครัวเป็นเรื่องสนุกการล้างลำบาก

ข. ทำครัวเป็นเรื่องสนุกเสร็จแล้วไม่ต้อง

ค. ทำครัวมากเท่าไรก็ได้เพราะการล้างก็ง่าย

ง. ทำครัวมากเท่าไรก็ได้การล้างต้องระวัง

23. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการโฆษณา ?

- ก. โฆษณาเป็นการชักจูงให้คนสนใจ
- ข. โฆษณาเป็นการเรียกร้องความสนใจ
- ค. โฆษณาเป็นการทำเพื่อความสนุกสนาน
- ง. โฆษณาเป็นการทำให้สิ้นเปลือง

ป้ายรับสมัครงาน

ต้องการด่วน

ช่างตัดเสื้อฝีมือดี รายได้งาม

1. ช่างเย็บเสื้อหญิง-ชาย ฝีมือประณีต 10 คน
2. ช่างออกแบบชุดสตรีสมัยใหม่ที่มีความชำนาญ 2 คน
3. คนสวย ตัดกระดาษ 3 คน

สนใจสมัครด้วยตนเองที่ร้าน หงษ์สาอาภรณ์
362 ถ.ริมคลองสมถวิล ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม โทร 043-742936

24. ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของร้านนักเรียนจะรับช่างคนใดเข้าทำงาน

- ก. ช่างฝีมือตัดเย็บประณีต
- ข. ช่างที่ยังไม่มีงานทำ
- ค. ช่างเย็บเสื้อได้ทั้งชายและหญิง
- ง. ช่างที่ออกแบบชุดที่ทันสมัยได้

25. จากข้อความข้างต้นข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. ร้านหงษ์สาอาภรณ์ต้องการรับช่างตัดเสื้อ
- ข. ร้านหงษ์สาอาภรณ์ต้องการช่างที่สวยงาม
- ค. ร้านหงษ์สาอาภรณ์ต้องการช่างสวยตัดกระดาษ
- ง. ร้านหงษ์สาอาภรณ์ต้องการช่างออกแบบชุดสตรี

ข่าวเรื่อง ลูกใจเด็ดขวางกระสุนปืนตายแทนพ่อ

เมื่อเวลา 00.10 น. วันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 มีเหตุยิงกันที่บ้านเลขที่ 85 หมู่ 7 ต. พะโต๊ะ อ. พะโต๊ะ จ. ชุมพร ที่เกิดเหตุเป็นบ้านชั้นเดียวเปิดเป็นร้านขายผลไม้ ตั้งอยู่ริมถนน เจ้าหน้าที่พบชาวบ้านกำลังดูบ้านเกิดเหตุและวิพากษ์วิจารณ์อยู่ จึงกันออกไป เข้าไปตรวจสอบภายในบ้านพบเพียงกองเลือดกองใหญ่ กับลูกตะกั่วกระสุนฝังอยู่ตามผนังบ้านจึงเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ส่วนคนเจ็บญาตินำส่งโรงพยาบาล คือ น.ส. รัตนาพร แสงสง่า อายุ 16 ปี มีบาดแผลถูกยิงด้วยปืนลูกซองเข้าที่หน้าอกซ้าย ตามลำตัวและแขนขาจนพรุน แพทย์พยายามยื้อชีวิตอย่างสุดความสามารถแต่ทนพิษบาดแผลไม่ไหวเสียชีวิตในที่สุด

สอบสวนทราบว่าบ้านเกิดเหตุเป็นของนายบุญรอด และนางจินตนา แสงสง่า บิดามารดาของผู้ตาย อาชีพทำสวนผลไม้ ฐานะค่อนข้างดี ขณะเกิดเหตุทั้งคู่กำลังนั่งดูทีวีกันอยู่ในห้องโถงกับญาติโดยเปิดประตูบ้านทิ้งไว้ 1 บาน จู่ ๆ มีคนร้ายเป็นชายไม่ต่ำกว่า 2 คน เดินถือปืนลูกซองมายืนอยู่บนถนนหน้าบ้าน ไม่พูดพรีทำเพลงลั่นไกยิงเข้าใส่ นายบุญรอด 1 นัด แต่ นายบุญรอดเอนตัวลงนอนพอดีกระสุนจึงพลาดเป้า นายบุญรอดรู้ว่าลูกลอบยิงตะโกนบอกภรรยาและญาติๆ ให้หมอบลง และตะโกนบอกผู้ตาย ซึ่งเดินไปหาขายแก๊วที่หลังบ้านให้รู้ว่ามีคนมาลอบยิง เป็นจังหวะที่ผู้ตายเห็นคนร้ายกำลังลั่นกระสุนใส่บิดาอีกนัด จึงตัดสินใจกระโดดเข้าคร่อมร่างบิดารับกระสุนแทนคนร้ายไม่หันใจตะโกนใส่ว่า “อยากตายแทนพ่อก็เอา” พร้อมยิงซ้ำใส่ร่างผู้ตายอีก 1 นัด หลังจากนั้นรีบหลบหนีไป เพราะญาติ ๆ ผู้ตายลุดไปหยิบป็นมายิ่งต่อสู

(จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 13 พฤศจิกายน 2556 หน้า 18)

26. นักเรียนว่า น.ส.รัตนา ทำดีหรือไม่อย่างไร?

- ก. ทำดีเพราะได้ชื่อว่าเป็นลูกกตัญญู
- ข. ทำดีเพราะเป็นหน้าที่ของลูกที่ต้องทำ
- ค. ไม่ดีเพราะยังไม่สมควรตาย
- ง. ไม่ดีเพราะทำให้พ่อแม่เป็นทุกข์

27. ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของร้านนักเรียนจะอย่างไร ?
- ปิดประตูบ้านให้มีคิซิดเพราะติดถนน
  - เตรียมอาหารให้พร้อมตลอดเวลา
  - เปิดประตูบ้านทิ้งไว้
  - จ้างคนมาเฝ้าบ้านให้
28. นักเรียนคิดว่าการเป็นคนร้ายดีหรือไม่เพราะเหตุใด ?
- ดีเพราะมีเงินใช้เร็ว
  - ดีเพราะไม่ต้องเหนื่อยมาก
  - ไม่ดีเพราะทำให้คนอื่นตาย
  - ไม่ดีเพราะไม่ใช่อาชีพสุจริต
29. นักเรียนคิดว่าคนร้ายทำอย่างนี้ดีหรือไม่เพราะเหตุใด ?
- ดีเพราะได้แก้แค้น
  - ดีเพราะได้เงินค่าจ้างเยอะ
  - ไม่ดีเพราะลูกตายพ่อไม่ตาย
  - ไม่ดีเพราะฆ่าคนอื่นผิดกฎหมาย
30. ถ้านักเรียนเป็น น.ส.รัตนาจะอย่างไร ?
- ตะโกนบอกพ่อให้หลบ
  - หาอาวุธมาต่อสู้กับคนร้าย
  - กระโดดเข้าช่วยพ่อ
  - ยืนดูอยู่เฉย ๆ

คำชี้แจง อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 31-35

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในสมัยของพระเจ้าพรหมทัตครองเมืองพาราณสี พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพนักงานตีราคา ทำหน้าที่ตีราคาแลกเปลี่ยนสินค้าในพระคลังหลวงด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม แต่พระราชาทรงดำริว่า “ ถ้าเป็นเช่นนี้ ไม่นานทรัพย์ในท้องพระคลังจักหมดสิ้นไป” จึงตั้งชายชาวบ้านผู้โง่เขลาผู้หนึ่งเป็นพนักงานตีราคาแทนพระโพธิสัตว์นั้น ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาพระองค์มักจะอยู่เบื้องหลังการตีราคาสินค้าเสมอแม้ตีราคาเอาตามความพอใจ

วันหนึ่ง มีพ่อค้าม้าคนหนึ่งนำมา 500 ตัว มาแลกเปลี่ยนสินค้า พนักงานตีราคาสินค้าได้ ตีราคาม้า 500 ตัวเท่ากับข้าวสารทะนานเดียว ทำให้พ่อค้าเสียใจเป็นอย่างมาก จึงไปปรึกษาขอ ความเป็นธรรมจากพระ โภธิสัตว์พระ โภธิสัตว์จึงแนะนำให้พ่อค้ามัดดินบนพนักงานตีราคา แล้วให้เขาตีราคาข้าวสารทะนานหนึ่งใหม่เมื่อปรึกษากันแล้วก็ไปเข้าเฝ้าพระราชาร่วม อำมาตย์และประชาชนเป็นจำนวนมาก พ่อค้าม้าได้กราบทูลพระราชาวา ข้าวสารหนึ่งทะนานมี ราคาเท่าไร พระราชาจึงถามพนักงานตีราคา เขากราบทูลว่า ข้าวสารทะนานนี้มีราคาเท่ากับ เมือง พาราณสีทั้งเมือง พระโภธิสัตว์ จึงถามว่า “ข้าวสาร 1 ทะนานนี้มีค่าเท่ากับกรุงพาราณสี ทั้งภายใน ภายนอกเขียวหรือ” พวกอำมาตย์และประชาชนได้ฟังดังนั้น จึงพากันตบมือหัวเราะ เยาะเย้ยว่า

“เมื่อก่อนพวกเราเข้าใจว่า แผ่นดินและราชสมบัติเมืองพาราณสีนี้มีค่าหาประมาณมิได้ แต่ที่ไหนได้ กลับมีค่าเพียงข้าวสารทะนานเดียวเท่านั้นหรือ โอ ! ท่านช่างเหมาะสมกับ พระราชาเราเสียจริง ๆ นะ” พระราชาทรงละอายพระทัย จึงรับสั่งให้ขับไล่พนักงานตีราคานั้น หนีไป ทรงแต่งตั้งให้พระ โภธิสัตว์เป็นพนักงานตีราคาเหมือนเดิม

(พระมหาสุนทร สุนทรธมฺโม. <http://www.dhammadham.org>)

31. เหตุใดพระเจ้าพรหมทัตจึงปลดพระ โภธิสัตว์จากตำแหน่งพนักงานตีราคาสินค้า
  - ก. เพราะพระ โภธิสัตว์ไม่เชื่อฟังคำสั่ง
  - ข. เพราะอยากจะได้ราคาสินค้าเอง
  - ค. เพราะพนักงานตีราคาคนใหม่ให้สินบน
  - ง. เพราะพระ โภธิสัตว์ตีราคาสินค้าไม่ถูกต้อง
32. จากการกระทำของพระเจ้าพรหมทัตส่งผลกระทบต่อตนเองอย่างไร
  - ก. ประชาชนไม่ไว้วางใจ
  - ข. ประชาชนเสื่อมศรัทธา
  - ค. เสียเมือง
  - ง. เสียทรัพย์สิน
33. พระเจ้าพรหมทัตขาดคุณธรรมใด

ก. ความประหยัด	ข. ความรอบคอบ
ค. ความซื่อสัตย์	ง. ความกรุณา

34. พระโพธิสัตว์มีลักษณะนิสัยอย่างไร

- ก. ขยัน และฉลาด
- ข. ขยัน และซื่อสัตย์
- ค. ฉลาด และเจ้าเล่ห์
- ง. ฉลาด และซื่อสัตย์

35. ข้อใดคือสาระสำคัญจากนิทานเรื่องนี้

- ก. การคบคนโง่ทำให้เสียทรัพย์สิน
- ข. โลกมากลางหาย
- ค. การไม่ซื่อสัตย์ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง
- ง. การไม่ซื่อสัตย์ทำให้เสียทรัพย์สิน

อ่านบทความต่อไปนี แล้วตอบคำถามข้อ 36-40

เกมออนไลน์อันตรายที่คาดไม่ถึง

ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อว่าเกมที่เล่นสนุกๆจะทำลายอนาคตคนได้จริงๆ ปัจจุบันนี้เยาวชนกำลังถูกมอมเมาด้วยเกมออนไลน์เป็นจำนวนมาก เกมออนไลน์เปรียบเสมือนยาพิษของพ่อแม่ผู้ปกครองเลยทีเดียว หากพ่อแม่ผู้ปกครองท่านใดคิดว่ามันก็เป็นแค่เกม ดีๆ โด่ซึ้นก็เลิกคิดเองแหละ ตอนนี้ก็ปล่อยให้ลูกเล่นไปก่อน เล่นซะให้พอขอบอกว่านั่นเป็นความคิดที่ประมาทมาก เพราะภัยร้ายจากเกมออนไลน์อาจมีผลไปถึงการใช้ชีวิตทั้งชีวิตของเด็กหากมองในระยะยาว ถึงตอนนี้แต่ละฝ่ายต่างมองถึงปัญหาและทางแก้ปัญหา ภัยบนอินเทอร์เน็ต เช่นเกมออนไลน์ และ แชนทรม์ที่มักเกิดขึ้นกับเด็กนั้น เป็นเพราะเด็กไทยส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ เพราะจากผลสำรวจและประชุมร่วมกับ

เจ้าหน้าที่จากหลาย ๆ ประเทศพบว่า ปัญหาลักษณะนี้มีแต่ในประเทศไทยเท่านั้น ส่วนเด็กในประเทศอื่น ๆ แบ่งเวลาและแยกแยะได้ ปัญหาดังกล่าวถือเป็นปัญหาทางสังคม เพราะทำให้ผู้ที่ถูกภัยบนอินเทอร์เน็ตคุกคาม โดยเฉพาะเด็ก ไม่สนใจการเรียน ขาดความรับผิดชอบและขาดความสัมพันธที่ดีกับครอบครัว ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อว่าเกมที่เล่นสนุกๆจะทำลายอนาคตคนได้จริงๆ

(<http://gotoknow.org>)

36. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริงจากบทความ
- ก. ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อว่าเกมที่เล่นสนุกๆจะทำลายอนาคตคนได้จริงๆ
  - ข. ปัญหาภัยบนอินเทอร์เน็ตเป็นเพราะเด็กไทยส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิภาวะ
  - ค. เกมออนไลน์เปรียบเสมือนยาพิษของพ่อแม่ผู้ปกครองเลยทีเดียว
  - ง. หากพ่อแม่ที่คิดว่าปล่อยให้ลูกเล่นเกมไปก่อน เป็นความคิดที่ประมาท
37. ข้อใดคือสาระสำคัญของบทความ
- ก. เกมออนไลน์ทำให้เด็กขาดความรับผิดชอบ
  - ข. เกมออนไลน์ทำให้เด็กเสียเวลา
  - ค. เกมออนไลน์ทำให้เด็กเสียอนาคต
  - ง. เกมออนไลน์มีทั้งประโยชน์และโทษ
38. จากบทความสะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยกำลังมีปัญหาเรื่องอะไร
- ก. ถูกมอมเมาจากเกมออนไลน์
  - ข. มีความประมาท
  - ค. เชื่อคนง่าย
  - ง. รักสบาย
39. ปัญหาจากการเล่นเกมออนไลน์เกิดขึ้นเพราะสาเหตุใด
- ก. เด็กไม่รู้ผลเสียของการเล่นเกมออนไลน์
  - ข. เด็กไม่รู้จักแบ่งเวลา
  - ค. เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ง. เด็กไม่รู้วิธีเล่นเกมออนไลน์
40. ผู้เขียนบทความต้องการบอกสิ่งใดแก่ผู้อ่าน
- ก. เตือนให้รู้โทษภัยของเกมออนไลน์
  - ข. ดำหนิเด็กไทย
  - ค. อธิบายวิธีการเล่นเกมออนไลน์
  - ง. บอกสภาพสังคมปัจจุบัน

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1.	ก	21.	ง
2.	ง	22.	ค
3.	ก	23.	ก
4.	ก	24.	ก
5.	ข	25.	ก
6.	ก	26.	ก
7.	ค	27.	ก
8.	ก	28.	ง
9.	ค	29.	ง
10.	ก	30.	ก
11.	ก	31.	ข
12.	ค	32.	ข
13.	ก	33.	ค
14.	ข	34.	ง
15.	ง	35.	ค
16.	ง	36.	ก
17.	ค	37.	ค
18.	ง	38.	ก
19.	ข	39.	ข
20.	ก	40.	ก

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและแสดงความคิดเห็นสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข
แผนการจัดการเรียนรู้ กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเห็นของท่าน ซึ่งมี 5
ระดับ คือ

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การวิเคราะห์หลักสูตร					
1.1 การกำหนดกิจกรรมสาระการเรียนรู้และ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากคำอธิบาย รายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 การกำหนดคาบสอน	.....	.....	.....	.....	.....
1.4 การออกแบบวิธีการสอน สื่อการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
2.1 สามารถสอนให้บรรลุพฤติกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 ข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 ประเมินผลได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้					
3.1 ความถูกต้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.2 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	.....	.....	.....	.....	.....
4. เนื้อหา					
4.1 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.2 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.3 เหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.4 เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.5 มีความชัดเจน ไม่สับสน และน่าสนใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.3 เหมาะสมกับเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.4 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. ด้านสื่อการเรียนการสอน					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.3 ช่วยประหยัดเวลาในการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. ด้านการวัดและประเมินผล					
7.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.2 สอดคล้องกับเนื้อหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.3 ส่งเสริมการวัดพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.4 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.5 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบ
แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. การวิเคราะห์หลักสูตร								
1.1 การกำหนดกิจกรรมสาระการเรียนรู้และ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากคำอธิบาย รายวิชา	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้	4	4	5	4	4	4.20	0.35	เหมาะสมมาก
1.3 การกำหนดคาบสอน	4	5	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
1.4 การออกแบบวิธีการสอน สื่อการสอน	4	4	4	4	4	4.00	0.55	เหมาะสมมาก
2. จุดประสงค์การเรียนรู้								
2.1 สามารถสอนให้บรรลุพฤติกรรม	5	5	3	4	5	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
2.2 ข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย	4	4	5	4	4	4.20	0.65	เหมาะสมมาก
2.3 ประเมินผลได้	5	5	3	5	5	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้								
3.1 ความถูกต้อง	4	4	4	5	4	4.20	0.65	เหมาะสมมาก
3.2 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	3	5	5	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4. เนื้อหา								
4.1 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4	5	4	4	4	4.20	0.65	เหมาะสมมาก
4.3 เหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด	5	3	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	3	5	5	3	3	3.80	0.65	เหมาะสมมาก

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
4.5 มีความชัดเจน ไม่สับสน และ น่าสนใจ	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน								
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	4	5	5	4.20	0.65	เหมาะสมมากที่สุด
5.3 เหมาะสมกับเวลา	4	4	5	4	4	4.80	0.45	เหมาะสมมาก
5.4 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
6. ด้านสื่อการเรียนการสอน								
6.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
6.3 ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	4	5	4	4	4	4.20	0.65	เหมาะสมมาก
6.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	5	4	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
7. ด้านการวัดและประเมินผล								
7.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
7.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
7.3 ส่งเสริมการวัดพุทธิพิสัย จิต พิสัยและ ทักษะพิสัย	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
7.4 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมิน ได้	5	5	4	4	4	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
7.5 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
โดยรวม	4.57	4.43	4.39	4.64	4.64	4.54	0.52	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 4 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์
เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหาของข้อสอบ

ข้อสอบ ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6			
1	+1	+1	+1	+1	0	+1	5	0.83	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	0.83	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	0	5	0.83	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	0	5	0.83	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
18	0	+1	+1	+1	+1	+1	5	0.83	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	0	+1	5	0.83	ใช้ได้

ข้อสอบ ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	1	2	3	+1	5	6			
22	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	0	5	0.83	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	0	+1	5	0.83	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	1.00	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (B) รายข้อ และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
โดยการจัดการความรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อสอบข้อที่	ค่า IOC	อำนาจจำแนก
1	0.83	0.81
2	1.00	0.79
3	1.00	0.70
4	0.83	0.73
5	1.00	0.57
6	1.00	0.74
7	1.00	0.69
8	1.00	0.82
9	0.83	0.70
10	0.83	0.82
11	1.00	0.78
12	1.00	0.81
13	1.00	0.79
14	1.00	0.44
15	1.00	0.69
16	1.00	0.53
17	1.00	0.79
18	0.83	0.71
19	1.00	0.80
20	1.00	0.79

ข้อสอบข้อที่	ค่า IOC	อำนาจจำแนก
21	0.83	0.56
22	1.00	0.73
23	1.00	0.79
24	1.00	0.58
25	1.00	0.60
26	0.83	0.69
27	1.00	0.58
28	1.00	0.80
29	0.83	0.82
30	1.00	0.47
32	1.00	0.79
32	0.83	0.56
33	1.00	0.73
34	1.00	0.79
35	1.00	0.58
36	1.00	0.82
37	0.83	0.70
38	0.83	0.82
39	1.00	0.78
40	1.00	0.81

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

ตารางภาคผนวกที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบ
หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
1	20	115	35
2	21	117	37
3	21	110	32
4	19	111	37
5	20	114	36
6	17	115	35
7	21	113	30
8	22	110	32
9	18	112	33
10	19	115	35
11	22	114	34
12	20	113	33
13	23	110	32
14	20	112	34
15	21	108	33
16	17	109	32
17	18	112	30
18	20	109	31
19	21	107	32
20	18	110	33
21	19	109	34
22	20	107	35

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(140)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
23	21	108	36
24	21	111	32
25	19	112	31
26	20	108	30
27	21	109	31
รวม	539	3000	895
ร้อยละ	49.90	92.59	82.78
$\bar{X}$	19.96	111.11	31.14
S.D.	1.50	2.72	2.08

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสถิติทดสอบทีและระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติในการเปรียบเทียบคะแนนการอ่านภาษาไทยอย่าง
มีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²	t
1	20	35	15	225	
2	21	37	16	256	
3	21	32	11	121	
4	19	37	18	324	
5	20	36	16	256	
6	17	35	18	324	
7	21	30	19	361	
8	22	32	10	100	
9	18	33	15	225	
10	19	35	17	289	
11	22	34	12	144	
12	20	33	13	169	
13	23	32	19	361	
14	20	34	14	196	
15	21	33	12	144	
16	17	32	15	225	
17	18	30	12	144	
18	20	31	11	121	
19	21	32	11	121	
20	18	33	15	225	
21	19	34	15	225	
22	20	35	15	225	
23	21	36	14	196	

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²	t
24	21	32	11	121	0.0210
25	19	31	12	144	
26	20	30	10	100	
27	21	31	10	100	
รวม	539	895	376	5442	
ร้อยละ	49.90	82.78			
$\bar{X}$	19.96	31.14			
S.D.	1.50	2.08			

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบ
หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนหินแห่
เสริมศิลป์

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
1	20	115	35
2	21	117	37
3	21	110	32
4	19	111	37
5	20	114	36
6	17	115	35
7	21	113	30
8	22	110	32
9	18	112	33
10	19	115	35
11	22	114	34
12	20	113	33
13	23	110	32
14	20	112	34
15	21	108	33
16	17	109	32
17	18	112	30
18	20	109	31
19	21	107	32
20	18	110	33
21	19	109	34

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
22	20	107	35
รวม	437	2452	735
$\bar{X}$	19.86	111.45	33.40
ร้อยละ	49.65	92.87	83.52
S.D.	1.61	2.80	1.99

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบ
หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนวังยาว
วิทยายน

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
1	20	115	35
2	21	117	37
3	21	110	32
4	19	111	37
5	20	114	36
6	17	115	35
7	21	113	30
8	22	110	32
9	18	112	33
10	19	115	35
11	22	114	34
12	20	113	33
13	23	110	32
14	20	112	34
15	21	108	33
16	17	109	32
17	18	112	30
18	20	109	31
19	21	107	32
20	18	110	33
21	19	109	34

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(140)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
22	20	107	35
23	21	111	32
24	19	112	31
25	20	108	30
26	21	109	31
27	20	108	30
28	20	107	35
29	21	111	32
30	19	112	31
31	20	108	30
32	21	109	31
รวม	639	3547	1048
$\bar{X}$	19.96	110.84	44.00
ร้อยละ	49.92	92.36	81.87
S.D.	1.40	2.67	2.07

ตารางภาคผนวกที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบ
หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียน

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
1	20	115	35
2	21	117	37
3	21	110	32
4	19	111	37
5	20	114	36
6	17	115	35
7	21	113	30
8	22	110	32
9	18	112	33
10	19	115	35
11	22	114	34
12	20	113	33
13	23	110	32
14	20	112	34
15	21	108	33
16	17	109	32
17	18	112	30
18	20	109	31
19	21	107	32
รวม	380	2126	633
$\bar{X}$	20.00	111.89	33.31
ร้อยละ	50.00	93.24	83.28
S.D.	1.66	2.77	2.10

ตารางภาคผนวกที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณ์ญาณ โดยการจัดการความรู้ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบ
หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียน
บ้านทิพโสศ

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
1	20	115	35
2	21	117	37
3	21	110	32
4	19	111	37
5	20	114	36
6	17	115	35
7	21	113	30
8	22	110	32
9	18	112	33
10	19	115	35
11	22	114	34
12	20	113	33
13	23	110	32
14	20	112	34
15	21	108	33
16	17	109	32
17	18	112	30
18	20	109	31
19	21	107	32

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(140)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
20	18	110	33
21	19	109	34
22	20	107	35
23	21	111	32
รวม	458	2563	767
$\bar{X}$	19.91	111.43	33.33
ร้อยละ	49.78	92.86	83.36
S.D.	1.59	2.74	1.96

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการอ่าน
ภาษาไทยอย่าง มีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ที่นักเรียนทำจาก
การทดสอบก่อนเรียน พฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบ
หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียน
บ้านปะหลวงหนองแวง

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(120)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
1	20	115	35
2	21	117	37
3	21	110	32
4	19	111	37
5	20	114	36
6	17	115	35
7	21	113	30
8	22	110	32
9	18	112	33
10	19	115	35
11	22	114	34
12	20	113	33
13	23	110	32
14	20	112	34
15	21	108	33
16	17	109	32
17	18	112	30
18	20	109	31
19	21	107	32
20	18	110	33

เลขที่	คะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนพฤติกรรม ระหว่างเรียน(140)	คะแนนแบบทดสอบ หลังเรียน(40)
21	21	111	32
รวม	419	2347	698
$\bar{X}$	19.95	111.76	33.23
ร้อยละ	49.88	93.13	82.02
S.D.	1.65	2.62	2.02

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพภาคผนวกที่ 1 ผู้วิจัยชี้แจงการนำรูปแบบไปใช้

ภาพภาคผนวกที่ 2 สรุปผลการใช้รูปแบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASAKHAKHAM UNIVERSITY

ภาพภาคผนวกที่ 3 ร่วมกันสรุปผลการใช้รูปแบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๖๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังยาววิทยายน

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๖๓๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนหินแห่งเสริมศิลป์ ข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๖๓๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวตอนกลาง

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์ ข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๖๓๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคอนกลางนุกุลวิทย์

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษา
ปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้า
ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์ ข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก
ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๖๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๑

๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรพรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๖๑๒๑๔/๒๕๕๕

ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง   เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน   รองศาสตราจารย์ ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษา
ปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ดัง
เอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก
ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๖๑๒๑๔/๒๕๕๕

ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง   เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน   รศ.ดร. นิรุต ถึงนาค

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๖๑๒๑๔/๒๕๕๕

ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง   เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน   อาจารย์ ดร. ไพศาล วรคำ

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษา
ปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและ
ประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก
ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๖๑๒๑๔/๒๕๕๕

ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง   เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน   รศ. สมนึก ภัททิยธนี

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษา
ปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและ
ประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก
ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๖๑๒๑๔/๒๕๕๕

ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง   เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน   อาจารย์ ดร. สมปอง ศรีกัลยา

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษา
ปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สลิตี
การวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก
ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๖๑๒๑๔/๒๕๕๕

ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง   เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน   รศ.ดร. ฉลาด จันทร์สมบัติ

ด้วยนางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ รหัสประจำตัว ๕๒๑๓๑๓๒๑๑๑ นักศึกษา
ปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการความรู้ ระดับประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ
การวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจาก
ท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางหงษ์สา ดวงจันทร์โชติ
วันเกิด	วันที่ 31 ธันวาคม 2504
สถานที่เกิด	อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 4 หมู่บ้านเอกลักษณ์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทรศัพท์ 043-742963 มือถือ 089-2783376
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญพิเศษ (สาขาภาษาไทย)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครู มหาสารคาม
พ.ศ. 2548	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและ การเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

นิทานเรื่องลูกนก

คำชี้แจง อ่านนิทาน เรื่อง ลูกนกแล้วอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้

มีลูกนกอยู่คู่หนึ่ง อาศัยอยู่ในรังบนต้นไม้ ซึ่งอยู่กลางระหว่างสำนักพระฤาษีกับหมู่บ้าน โจรพ่อแม่นกต้องคอยหาอาหารมาป้อนทุกวันคืนหนึ่งมีพายุแรงพัดเอาลูกนกทั้งสองต้องพลัดพรากจากกัน นกตัวหนึ่งตกลงไปอยู่ในสำนักพระฤาษี ก็ได้รับการอบรมสั่งสอน ฝึกฝนแต่ในทางที่ดี พุดจาไพเราะ มีจิตใจมั่นคง โอบอ้อมอารีต่อเพื่อนบ้านส่วนลูกนกอีกตัวหนึ่งถูกพายุพัดตกลงไปในบ้าน โจรก็ได้รับการอบรมแนะนำแต่ในทางเลวเช่น ลักขโมย พุดจาหยาบคายปากจัด มีจิตใจ โหดร้าย อาฆาตพยาบาท เป็นต้น

วันหนึ่ง มีพระราชอาชญาองค์หนึ่งเดินทางเข้ามานอนหลับอยู่ที่ต้นไม้ในแดน โจร นกตัวที่อยู่กับโจรก็พูดขึ้นว่า “เออ ! ดีแล้ว วันนี้มีคนมานอนหลับอยู่ในถิ่นของเรา เราต้องฆ่าเสียให้ตาย ”

พระราชอาชญาได้ยินก็ตกใจ รีบหนีผ่านไปทางสำนักพระฤาษี นกตัวที่อยู่กับพระฤาษีก็ออกมา ทักทายว่า “เจริญพักผ่อน ดื่มน้ำและหลับนอนที่นี้ได้ ยินดีต้อนรับเจ้าค่ะ” พระราชอาชญาเข้าไปนอนหลับได้ ต้นไม้ใกล้ ๆ กับสำนักพระฤาษี เมื่อตื่นขึ้นมาก็คิดในใจว่า “นกสองตัวนี้มีนิสัยแตกต่างกันมากจริง ๆ

ตัวหนึ่งใจร้าย แต่อีกตัวหนึ่งใจดี”แล้วพระราชอาชญาเข้าไปหาพระฤาษี เพื่อขออนกตัวที่พระฤาษีเลี้ยงไว้ พระราชาได้นำนกตัวที่มีอัธยาศัยดีตัวนี้ไปเลี้ยงไว้ในพระราชวัง“สิ่งแวดล้อมดีจะทำให้ชีวิตรุ่งโรจน์ส่วนสิ่งแวดล้อมเลวจะทำให้ชีวิตอัปมงคล”

(จากนิทานรอบกองไฟ “อำนาจ เจริญศิลป์”)

แบบฝึกที่ 1 ประเด็นอภิปราย

1. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการอ่านนิทานเรื่องนี้ ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

.....

3. จากเรื่องที่อ่านมีปัญหาอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 2 นิทาน เรื่องลูกนก

คำชี้แจง ตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน

1. ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง?

.....

.....

.....

.....

2. ชีวิตรุ่งโรจน์มีลักษณะอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

3. " สิ่งแวดล้อมดีชีวิตรุ่งโรจน์ สิ่งแวดล้อมเลวชีวิตอับเฉา " นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

4. ถ้าเอาลูกนกที่อยู่กับโจรมาให้พระฤๅษีเลี้ยงดูบ้าง คิดว่าลูกนกจะมีนิสัยอย่างไร? เพราะเหตุใด?

.....

.....

.....

.....

5. ถ้านักเรียนเป็นลูกนกที่อยู่กับโจร นักเรียนจะเป็นเหมือนลูกนกตัวนั้นหรือไม่? เพราะเหตุใด?

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบย่อยหลังการเรียน ชุดที่ 1 นิทานเรื่อง ลูกนก

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

1. นักเรียนคิดว่าใจความสำคัญของเรื่องนี้น่าจะเป็นข้อใด ?

- ก. สิ่งแวดล้อมดีจะทำให้ชีวิตรุ่งเรือง
- ข. อยู่ในหมู่โจรทำให้เราเป็นคนดี
- ค. จะดีหรือไม่ดีอยู่ที่ตัวเราเอง
- ง. สิ่งแวดล้อมไม่ดีทำให้เราเป็นคนดีได้

2. ข้อใดต่อไปนี้เป็นเรียงลำดับได้ถูกต้อง ?

- 1. พระราชา
- 2. ลูกนก
- 3. พระญาติ
- 4. โจร
- ก. ข้อ 1,2,3,4
- ข. ข้อ 2,4,3,1
- ค. ข้อ 1,3,2,4
- ง. ข้อ 3,2,4,1

3. ถ้าพระราชาไม่หนีจากแดนโจรต่อไปจะเป็นอย่างไร ?

- ก. พระราชาจะถูกฆ่า
- ข. พระราชาจะใช้เวทมนต์
- ค. ลูกนกจะมาช่วยพระราชา
- ง. พระราชาจะสบาย

4. ถ้านักเรียนเป็นลูกนกที่อยู่กับโจรนักเรียนจะพูดกับพระราชาว่าอย่างไร ?

- ก. ท่านเป็นใครมาจากไหนหรือ
- ข. ท่านมาทำอะไรที่นี่หรือ
- ค. สวัสดิ์ค่ะท่านมาทำอะไรคะ
- ง. สวัสดิ์ค่ะท่านมาหลับอยู่ที่นี้ทำไม

5. ถ้านักเรียนเป็นพระราชาจะทำอย่างไร ?

- ก. นอนอยู่ใต้ต้นไม้ไม่ต้องไปไหน
- ข. ไปเรียกคนมาช่วยต่อสู้
- ค. ใช้เวทมนต์ในการต่อสู้
- ง. รีบหนีไปให้พ้น

6. มีคนมาหลบอยู่ในถ้ำของเรา เราต้องฆ่าเสียให้ตายนักเรียนคิดว่าลูกนกพุดดีหรือไม่เพราะเหตุใด?

- ก. ดีเพราะไม่ต้องมีใครมารบกวน
- ข. ดีเพราะการฆ่าคนเป็นการฝึกฝีมือของโจร
- ค. ไม่ดีเพราะการฆ่าคนเป็นบาปและผิดกฎหมาย
- ง. ไม่ดีเพราะมีคนเอาเป็นแบบอย่าง

7. จากนิทานนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ?

- ก. การเป็นโจรเป็นอาชีพที่ดีและมีรายได้
- ข. การมีน้ำใจทำให้ตนเองเดือดร้อน
- ค. ผู้ที่โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่นทำให้ตนเองลำบาก
- ง. การทำสิ่งที่ดีย่อมได้รับผลตอบแทนที่ดี

8. นักเรียนคิดว่าการเป็นโจรดีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ดี เพราะทำให้คนเกรงกลัว
- ข. ดี เพราะทำให้มีความสุข
- ค. ไม่ดีเพราะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- ง. ไม่ดีเพราะผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย

9. นักเรียนจะเลือกเป็นลูกนกตัวใด เพราะเหตุใด ?

- ก. เป็นนกตัวที่อยู่กับโจรเพราะจะได้आฆาตผู้อื่น
- ข. เป็นนกตัวที่อยู่กับโจรเพราะผู้อื่นเกรงกลัว
- ค. เป็นนกตัวที่อยู่กับฤาษีเพราะพุดจาไพบุระและมีน้ำใจ
- ง. เป็นนกตัวที่อยู่กับฤาษีเพราะจะได้สบาย

10. นักเรียนคิดว่าลูกนกตัวใดน่าเอาเป็นแบบอย่าง เพราะเหตุใด ?

- ก. ตัวอยู่กับโจรเพราะพูดจาไพเราะ
- ข. ตัวอยู่กับโจรเพราะทำให้คนเกรงกลัว
- ค. ตัวอยู่กับฤๅษีเพราะใจดีและมีน้ำใจ
- ง. ตัวอยู่กับฤๅษีเพราะไม่ต้องทำงาน

เฉลยแบบทดสอบย่อยหลังการเรียน ชุดที่ 1 นิทานเรื่อง ลูกนก

ข้อ	เฉลย
1	ก
2	ข
3	ก
4	ค
5	ง
6	ค
7	ง
8	ง
9	ค
10	ค

